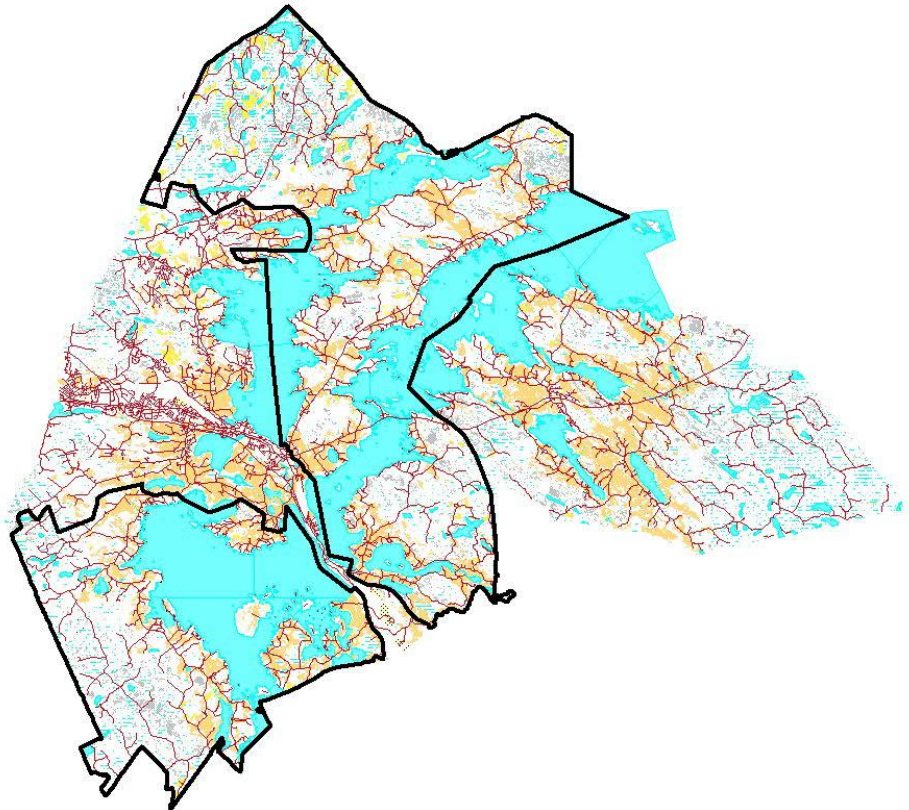

MAASEUTUALUEIDEN OSAYLEISKAAVA

JA KANGASALAN RANTA- OSAYLEISKAAVAN MUUTOS

Kuvailulehti

Raportin julkaisija	Kangasalan kunta, ympäristöpalvelukeskus
Raportin julkaisuaika	20.2.2007
Tekijä	Kangasalan kunta, ympäristöpalvelukeskus, kaavoitus
Raportin nimi	RAPORTTI 6. Ensimmäinen palaute
Muut tähän mennessä ilmestyneet maaseutu-alueiden osayleiskaavan vaiheraportit	RAPORTTI 1. Ohjelmointi RAPORTTI 2. Tavoitteet RAPORTTI 3. Lähtötietoja ja selvitykset RAPORTTI 4. Rakennesuunnitelma RAPORTTI 5. Luonnos
Tiivistelmä	
Asiasanat	maankäytön suunnittelu, yleiskaavoitus, haja-asutusalueet
Tekstit	Jenni Joensuu-Partanen
Ulkoasun suunnittelu	Jenni Joensuu-Partanen
Kansikuvat ja muu kuvitus	Jenni Joensuu-Partanen
Kokonaissivumäärä	56 s.
Julkaisun jakaja	Kangasalan kunta, ympäristöpalvelukeskus, asiakaspalvelupiste Kunnanvirasto II, Urheilutie 13, PL 50, 36201 Kangasala Puh. 03-3777111, faksi 03-3777350
Maaseutualueiden osayleiskaava-alueen sijainti ja raja	 © Kangasalan kunta. Kartta ei ole mittakaavassa.

Esipuhe

Maaseutualueiden osayleiskaavan valmisteluaineisto on ollut nähtävillä syys-lokakuussa 2006. Kaavaluonnoksessa valtaosa uudisrakentamisesta on ohjattu kylämäisen asumisen alueille. Luonnonoloiltaan, maisemaltaan ja rakennuskulttuuriltaan erityisen tärkeät alueet sekä yhtenäiset, asu-mattomat metsäalueet pyritään säilyttämään nykyisellään. Kaavaluonnoksesta on esitetty kaksi vaihtoehtoa, jotka eroavat toisistaan mitoituksellisesti. Vaihtoehto 2:n mukainen mitoitus tarkoittaa kylämäisen asumisen voimakkaampaa kehittämistä. Tässä palauteraportissa esitetään kaavaluonnoksen nähtävilläolon yhteydessä viranomaisilta saadut lausunnot sekä alueen maanomistajilta, asukkailta ja yhteisöiltä saatu palaute pohjaksi päätöksenteolle siitä, millä periaatteilla suunnittelua jatketaan.

Kangasalla 20.2.2007

Markku Lahtinen

Kaavoitusarkkitehti

Jenni Joensuu-Partanen

Suunnittelija

Sisällysluettelo

Kuvailulehti.....	2
Esipuhe.....	3
Sisällysluettelo.....	4
Kaavan käsittely, vuorovaikutus ja tiedottaminen	5
Käsittely ympäristölautakunnassa ja kunnanhallituksessa.....	5
Kaavan nähtävilläolo, lausunnot ja mielipiteet	5
Yleisötilaisuudet.....	5
Uutisointi paikallislehdistä ja mielipidekirjoittelu	6
Yhteenveto lausunnoista ja mielipiteistä.....	6
Lausunnot	7
Mielipiteet	22
Yleisvastineet	22
Mielipiteet	24
Kaavan jatkosuunnittelu ja aikataulu.....	53

Liitteet:

Liite 1. Luettelo viranomaisista ja järjestöistä, joilta pyydettiin lausuntoa kaavaluonnoksesta

Kaavan käsittely, vuorovaikutus ja tiedottaminen

Käsittely ympäristölautakunnassa ja kunnanhallituksessa

Maaseutualueiden osayleiskaavaa käsiteltiin Kangasalan kunnan ympäristölautakunnassa 29.8.2006 ja kunnanhallituksessa 4.9.2006. Kunnanhallitus päätti asettaa osayleiskaavan valmisteluaineiston nähtävälle ja pyytää siitä osallisten viranomaisten ja yhdistysten lausunnot. Ympäristölautakunnan käsittelyssä ehdotettiin, että kaavasta poistetaan Vehoniemeen Vanhan Pälkäneentien varteen Saarikyläntiestä Pälkäneelle päin osoitettu rakennusaluemerkintä ja rakentaminen ohjataan tien toiselle puolelle sekä päävesijohdon ohjeelliset linjaukset Vehoniemestä Ruskoon ja Valkeakoskelle ja että Vehoniemen ranta-alueelle lisätään merkintä ”säilytettävä näkymä”. Ehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Kaavan nähtävilläolo, lausunnot ja mielipiteet

Nähtävilläolokautena 25.9.-24.10.2006 oli mahdollista tutustua kaavan valmisteluaineistoon kunnanvirasto II:ssa. Tämän lisäksi kaava-aineisto on nähtävissä myös internetissä kunnan kotisivulla. Nähtävilläolokautena osayleiskaavaluonnoksesta oli mahdollista jättää mielipide. Lisäksi kaavaluonnoksesta pyydettiin lausunnot viranomaisilta, naapurikunnilta ja yhdistyksiltä. Kaavaluonnoksesta annettiin 27 lausuntoa. Mielipiteitä jätettiin määräaikaan mennessä 45 kpl ja tämän jälkeen 10 kpl. Kaikki saapuneet mielipiteet on käsitelty. Enimmillään yhteen mielipiteeseen oli kerätty 43 allekirjoitusta.

Nähtävilläolokautena kaavaan kävi kunnanvirastolla tutustumassa arviolta 100-200 osallista ja mielipiteitä jätettiin melko runsaasti. Osa mielipiteistä oli laadittu hyvinkin harkiten ja kaavaan oli perehdytty tarkasti. Kaavaan tutustumisen ongelmana pidettiin kuitenkin kaavan yleispiirteisyyttä, koska esimerkiksi kiinteistönrajojen puuttuessa maanomistajan on hankala hahmottaa kaavan aluevarausten ja erityiskohteiden, kuten arvokkaiden luontokohteiden, sijoittumista maastoon. Mielipiteissä tuotiin esille, että osalliset haluaisivat lisää tietoa kaavan valmistelun etenemisestä, mutta kynnys ottaa yhteyttä kuntaan on yleensä suuri. Osallistumisaktiivisuuden lisäämiseksi ehdotettiin mm., että maastokäyntien yhteydessä tulisi olla yhteydessä maanomistajiin tai että kaava-aineisto tulisi postittaa kaikille osallisille tai ainakin toimittaa kaikkien kylien yhteisiin kokoontumispaikkoihin.

Yleisötilaisuudet

Kaavaluonnosta esiteltiin nähtävilläolokautena neljässä yleisötilaisuudessa syykuun lopussa ja lokakuun alussa 2006. Yleisötilaisuudet järjestettiin ti 26.9. klo 18 Kautialan koululla, to 28.9. klo 18 Raikun kylätalolla, ti 3.10. klo 18 Lihasulan ent. koululla ja to 5.10. klo 18.30 Kuohenmaan ent. koululla. Kunnasta yleisötilaisuuksissa olivat läsnä kaavoitusarkkitehti Markku Lahtinen ja suunnittelija Jenni Joensuu-Partanen. Tilaisuudessa oli mahdollista tutustua kaava-aineistoon sekä keskustella yksityiskohtaisemmin kaavan sisällöstä kaavoituksen edustajien kanssa ennen tilaisuuden alkua ja tilaisuuden päätteeksi. Raikussa, Lihasulassa ja Kuohenmaassa kyläyhdistys /kylätöimikunta oli järjestänyt maukkaan kahvituksen ja Kautialassa kaavoituksen toimesta oli tarjolla pientä purtavaa. Kautialan, Raikun ja Kuohenmaan tilaisuuksissa oli noin 40-50 osallistujaa, kun taas Lihasulassa osallistujamäärä oli likimain puolet edellämainituista. Yleisötilaisuuksien järjeste-

lyjä pidettiin yleisesti onnistuneina. Yleisötilaisuuksien lisäksi esiteltiin Tiihalan kylätoimi-kunnan edustajille sekä alueen maanomistajille (yht. n. 15 hlöä) kaavaluonnosta kunnanvirastolla 17.10.

Kautialan yleisötilaisuuden osallistujat olivat pääosin tyytyväisiä yleiskaavan linjauksiin haja-asutuksen sijoittumisesta. Kuitenkin Ponsan kyläläiset kokivat, ettei heitä oltu riittävästi huomioitu kaavassa, koska alueelle ei oltu osoitettu kyläasutusta eikä heitä huomioitu yleisötilaisuudessa tapahtuneessa kaavan esittelyssä, jonka painopistealueena oli Kautiala-Tohkala. Raikun kylätalolla pidetyssä tilaisuudessa esille nousivat Tavase-tekopohjavesihanke sekä Raikun koulun viereiset pellot. Tavase-hanketta vastustavat tahot halusivat hankkeeseen viittaavat merkinnät poistettavaksi kaavasta. Maatalouskäytössä nykyään olevien Raikun koulun viereisten peltojen osoittamista kylämäiselle asumiselle sopivaksi alueeksi ei pidetty suotavana, koska se heikentäisi pelloilla vuokralaisina olevien maatalousyrittäjien elinkeinonharjoittamista.

Lahasulan yleisötilaisuudessa puhutti kylämäiselle asutukselle soveltuvan alueen merkintä Huhtalantien varressa. Alueelle ei haluttaisi lisärakentamista, koska sinne on jo äskettäin rakennettu useita uusia taloja, joihin on jo hankittu asianmukaiset kiinteistökohtaiset jätevesijärjestelmät. Näin ollen alueelta ei olisi tulossa juurikaan liittyjiä rakennettavaan vesihuolto-osuuskuntaan. Myös Kuohenmaassa kyläläiset suhtautuivat kriittisesti siihen, ettei alueelle ollut kaavaluonnoksessa osoitettu kyläasutuksen merkintää. Kylälle kaivattiin enemmän rakentamismahdollisuuksia ja pysyvää asutusta rannoille, koska kylä on nykyiselläänkin elävä ja vireä, nuori sukupolvi haluaa myös asettua asumaan omalle kylälle ja Kuohenmaasta on lyhyt matka niin Valkeakosken kuin Kangasalan palveluihin. Ranta-asumisen kriteereitä pidettiin yleisestikin aivan liian tiukkoina. Kuohenmaalaiset olivat kiinnostuneita myös keskitetyn vesihuollon järjestämisestä kylälle, ainakin jos se lisäisi rakentamismahdollisuuksia.

Kaavan esittelyssä tiihalalaisille nousi esille mm. seuraavia asioita: AT-alueiden rajauksissa tulisi mahdollisimman hyvin huomioida, että järkevät pelto- ja metsäaluekokonaisuudet jäävät maa- ja metsätalouden käyttöön ja AT-alueiden rakentamisessa lähekkäisten maanomistajien on järkevää tehdä yhteistyötä, että rakennuspaikat, tonttitiet ja yhdyskuntatekniikka saadaan rakennettua mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti.

Uutisointi paikallislehdissä ja mielipidekirjoittelu

Paikallislehdet Kangasalan Sanomat ja Sydän-Hämeen Lehti sekä Aamulehti kirjoittivat kaavaluonnoksen nähtävilläolosta ja järjestettävistä yleisötilaisuuksista. Maaseutualueiden osayleiskaavaan viitattiin myös SHL:n Tavase-tekopohjavesihanketta käsitelleissä artikkeleissa. Raikun kylämäisen asumisen alueeseen liittyen oli jonkin verran mielipidekirjoittelua.

Yhteenveto lausunnoista ja mielipiteistä

Viranomaiset edellyttivät kaavan jatkosuunnittelulta lähinnä vähäisiä muutoksia tai täsmennyksiä mm. rantarakentamisalueisiin, muinaisjäännöksiin, arvokkaisiin luontokohteisiin, ympäristöhäiriöitä aiheuttaviin toimintoihin sekä kaavan selkeyttämistä. Museoviranomaisten mukaan on tarpeellista laatia vielä täydentävä arkeologinen selvitys. Selvitys toteutettaneen kevään – alkukesän 2007 aikana. Yhdistysten lausunnoissa sekä maanomistajien ja asukkaiden mielipiteissä esiin nousivat kylämäiselle asutukselle varatut alueet, kaavan mitoitus ja rakennuspaikan vähimmäiskoko sekä Tavase-tekopohjavesilaitoshankkeeseen viittaavat merkinnät. Kylämäiselle asutukselle varattuja alueita pidettiin yleisesti liian suppeina, mutta toisaalta niitä haluttiin vielä supistettavan maata-

louskäytössä olevilta alueilta. Raikussa mielipiteet olivat ristiriitaisia sen suhteen, mitkä alueet kylällä olisivat sopivia kylämaiselle asutukselle. Aluekohtaisia mitoituseroja pidettiin tarpeettomina ja rakennuspaikan vähimmäiskokovaatimusta erityisesti keskitetyn vesihuollon piirissä olevilla alueilla liian suurena. Erityisesti Vehoniemen kyläläiset edellyttivät Tavase-hankkeeseen viitattavien merkintöjen poistamista kaavasta. Maisemallisesti tärkeiden alueiden määrittelyyn liittyen annettiin sekä puoltavia että vastustavia mielipiteitä ja maatalouselinkeinon tarpeet haluttiin huomioidavan paremmin kaavassa. Raikun-Vehoniemen, Suomatkan-Keson ja Ohtolan-Kurun alueilta jätettiin eniten mielipiteitä, kun taas esimerkiksi Iharin, Heponiemen ja Kerppolan alueilta ei luonnoksesta esitetty palautetta.

Maanomistajien ja asukkaiden muutostoiveet pyritään kaavan jatkosuunnittelussa ottamaan huomioon niiltä osin, kun ne ovat kaavalle asetettujen tavoitteiden, suunnitteluperiaatteiden sekä mitoituksen ja maanomistajien tasapuolisen kohtelun mukaiset. Seuraavassa esitellään lausunnot ja mielipiteet lainattuina ja tarvittaessa lyhenneltynä. Kaavoituksen vastineet on kirjoitettu *kursiivilla* lausunnon tai mielipiteen jälkeen. Eniten puhuttaneista aiheista on laadittu yleisvastineet, joihin viitataan tarvittaessa kunkin mielipiteen yhteydessä olevassa vastineessa.

Lausunnot

Pirkanmaan ympäristökeskus (saap. 5.12.2006) lausuu, että osayleiskaava tukee kylien elinkelpoisuutta sekä luo oikeansuuntaista yhdyskuntarakennetta pyrkimällä keskittämään haja-asutusalueen rakentamista ja edellytyksiä merkittävien maisema-, virkistys- ja luonnonarvojen säilymiselle. Voimassa olevan Pirkanmaan 3. seutukaavan ja vahvistettavana olevan maakuntakaavan lähtökohdat on osayleiskaavassa pyritty ottamaan huomioon. Maakuntakaavassa MY-merkinnällä osoitetut alueet on merkitty kokonaisuudessaan maisemallisesti arvokkaiksi ja maakuntakaavan teknistä huoltoa, tiestöä, maisema-alueita, kulttuuriympäristöjä, muinaismuistoja ja luonnonsuojelua koskevat merkinnät sisältyvät osayleiskaavaan sellaisenaan. Kaavan yleismääräys, jossa erityisiä arvoja sisältävät alueet määritellään suunnittelutarvealueiksi, jättää määräyksen kohdentumisen puutteelliseksi. Määräystä tulee muuttaa siten, että suunnittelutarvealueet on mahdollista rajata alueellisesti.

Haja-asutuksen ohjaaminen kyläasutusalueille on ympäristökeskuksen näkemyksen mukaan yhdyskuntarakenteellisesti tarkoituksenmukaista tilanteessa, jossa asuminen pyrkii levittäytymään haja-asutusalueelle hallitsemattomasti. Rakentamisen keskittäminen kyliin mahdollistaa myös laajojen, virkistykseen ja ekologiin tarpeisiin olennaisten viheralueiden säilymisen mahdollisimman yhtenäisinä. Kaavan mitoitustarkastelut ovat lähtökohdiltaan perusteltuja. Suositus sijoittaa tilan rakennusoikeus mahdollisuuksien mukaan AT-alueille suuntaa myös osaltaan rakentamista niille parhaiten soveltuviksi katsotuille alueille. Kaavaluonnoksesta esitettyjen mitoitusvaihtoehtojen välisen eron ympäristökeskus näkee vaikutuksiltaan melko vähäisenä.

Pysyvän asumisen osoittaminen rantaan perustuu tehtyihin edullisuusvyöhyketarkasteluihin ja tukee kylien asutusta. Muu kyläasutus on yleismääräyksellä ohjattu yli 200 m:n etäisyydelle ranta-viivasta, mikä poistaa ns. toiseen riviin rakentamisen mahdollisuuden. Näistä lähtökohdista ympäristökeskus pitää tehtyä ratkaisua perusteltuna. Huomiota kiinnitetään kuitenkin kyläalueisiin liittyvien, yhteisten ranta-alueiden osoittamiseen. Kaavassa tulee varata riittävät, virkistykseen tarkoitettut vapaa-alueet rannoilta kyläalueiden asukkaiden käyttöön. Asuin- ja lomarakennuksia tulee yksinkertaistaa helpommin ymmärrettäviksi. On huolehdittava myös siitä, ettei kaava anna harhaanjohtavaa kuvaa sekä loma-asunnon että ympärivuotisen asunnon rakentamismahdollisuudesta ranta-alueelle.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävät alueet on kaavassa osoitettu merkinnöin ja määräykset turvaavat niiden arvojen säilymisen. Yksittäisiä lajiesiintymiä ei ole esitetty lukuun ottamatta muutamaa kyläaluetta, joiden osalta arvot täytyy selvittää tarkemmin rakentamisen yhteydessä. Menettelyä voidaan pitää tarkoituksenmukaisena tilanteessa, jossa kaavassa osoitetut intressit eivät todennäköisesti ole keskenään ristiriidassa, vaan hoidettavissa jatkosuunnittelun keinoin. Luo-merkinnöillä osoitettuja alueita saattavat koskea luonnonsuojelulain, metsälain ja vesilain tietyt pykälät. Ko. lakien pykälät tulee esittää määräyksessä. Kaavaratkaisu tukee merkittävien maisemakokonaisuuksien säilymistä. Peltojen metsityskielto takaa niiden avoimena pysymisen ja on tästä näkökulmasta perusteltu suhteessa alueen maisemalliseen merkittävyyteen ja kaavan tavoitteisiin. Kaavassa tulee kuitenkin esittää riittävät arvoperusteet ko. peltoalueiden metsityskielolle sekä tarkastella määräyksen kohtuullisuus maanomistajille.

Uudisrakentaminen pyritään ohjaamaan yli 100 m:n etäisyydelle pienimuotoista sika- ja broilertuotantoa harjoittavista tiloista ja suurimuotoisen sika- ja broilertuotannon vaikutuksia lähiasutukseen pyritään vähentämään osoittamalla kaavaan toiminnan aiheuttama ohjellinen vaikutusalue, jolle ei tule osoittaa uutta asumista. Tehdyt ratkaisut auttavat hahmottamaan olemassa olevia ja tulevia tilanteita suhteessa ko. kotieläintuotannon haittoihin ja ennaltaehkäisemään aiheutuvien ristiriitatilanteiden syntymistä. Vaikutusten arviointia tulisi laajentaa koskemaan myös olemassa olevia, AT-alueilla sijaitsevia palvelu- ja tuotantolaitoksia, joilla on haitallisia ympäristövaikutuksia. Uuden asutuksen sijoittaminen kyläalueille tulisi perustua myös näiden haittojen tunnistamiseen. Lisäksi uutta rakentamista ei tule sijoittaa Lahdentien, Jyväskylätien, Ponsantien ja Sahalahdentien melualueille ilman riittävää melusuojausta. Meluntorjuntatarpeet tulee osoittaa kaavassa merkinnöin ja määräyksin.

Osoitettaessa vakituista asutusta rannoille tarkastellaan jatkossa myös kyläalueisiin liittyvät virkistykseen tarkoitetut vapaa-alueet ja selkeytetään rantarakentamista koskevia merkintöjä. Kunnan rakennusjärjestystä ollaan uusimassa ja suunnittelutarvealueiden osalta ensisijaisena tavoitteena on osoittaa ne rakennusjärjestyksessä. Näin ollen suunnittelutarvealuemerkinnät poistetaan kaavasta. Kaavaan lisätään merkinnät melualueista ja määräykset meluntorjuntatarpeista. Luo-1 – ja luo-2 –kohteiden määräyksiin lisätään ne luonnonsuojelulain, metsälain ja vesilain pykälät, joihin määräyksissä viitataan. MA- ja MA-2 –alueilta poistetaan peltojen metsityskielto ja sen sijaan asetetaan tavoitteeksi pyrkimys peltojen säilyttämiseen avoimina. Jatkossa tarkastellaan maatalouden suuryksiköiden lisäksi myös muita palvelu- ja tuotantolaitoksia, mm. kauppapuutarhoja, joiden toiminnalla saattaa olla vaikutuksia ympäristöön.

Pirkanmaan liitto (saap. 9.11.2006) lausuu, että kaavaluonnos on pääpiirteissään maakuntakaavaehdotuksen periaatteiden mukainen lukuun ottamatta vähäisiä tarkistuksia muinaisjäännöksiin ja kulttuuriympäristöihin. Lausunnossa todetaan, että maakuntakaavassa MY-merkinnällä esitetyt maatalousalueet, joilla on erityisiä ympäristöarvoja, on kokonaisuudessa esitetty kaavassa merkinnällä MA tai MA-2. Pieni osa suunnittelualueen kaakkoiskulmassa sijoittuu maakuntakaavan mk1-alueelle (maaseutuelinkeinojen kehittämisen kohdealue). Maakuntakaavan teknistä huoltoa, tietoa, maisema-alueita, kulttuuriympäristöjä, muinaismuistoja ja luonnonsuojelua koskevat merkinnät sisältyvät pääosin osayleiskaavaan. Osayleiskaavaa tulee kuitenkin tarkistaa muinaisjäännöskohteiden osalta maakuntakaavan mukaiseksi. Lisäksi valtakunnallisesti ja maisemallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt tulee jatkossa esittää tunnistetiedoin ja viittauksena kohdeluetteloon. Valtakunnallisesti merkittäviin kulttuuriympäristöihin tulee lisätä Haralanharjun näkötorni. Pirkanmaan liitto puoltaa kaavaluonnoksen jatkovalmistelua esitetyltä pohjalta.

Muinaisjäännökset tarkistetaan maakuntakaavan mukaisiksi. Haralanharju lisätään valtakunnallisesti arvokkaisiin kulttuuriympäristöihin. Lisäksi maisema-alueista ja kulttuuriympäristöistä laaditaan kohdeluettelo ja ne varustetaan tunnistetiedoin.

Museovirasto (saap. 16.11.2006) lausuu, että valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoitamista kohteista alueelle sijoittuu Vääksyn kartano, joka on asiallisesti merkitty valtakunnallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi. Kangasala on kuulu myös näkötorneista avautuvista harjujen, järvien ja saarten muodostamista maisemanäkymistään. Haralanharjun näkötornin kaukomaisema onkin merkitty valtakunnalliseksi maisemanähtävyydeksi ja Vehoniemen alue maakunnallisesti arvokkaaksi. Museovirasto pitää ratkaisuja onnistuneena ja osayleiskaavan tavoitteenasetteluja vastaavana. Kangasalan kunnan tapa tarkastella haja-asutusalueiden rakentamisen paineita tutkimalla olemassa olevan asutuksen ja ympäristön laatua, kestäkykyä ja muutostarpeita luo mahdollisuuden rakentaa ympäristöä sen kulttuurisiakin arvoja tunnistaen ja kunnioittaen. Tähän yhteyteen on syntynyt myös kunnan kulttuuriympäristöohjelma. Raportissa 3, Lähtötietoja ja selvityksiä todetaan, että Längelmäveden ja Vesijärven ranta-alueilta ei ole tehty riittäviä muinaisjäännösselvityksiä ja historiallisen ajan muinaisjäännöksiä koskevat tiedot ovat puutteellisia koko alueella. Alueella tulisi tehdä täydennysinventointeja. Raportissa 5, Luonnos todetaan, että inventointien osalta turvaudutaan Museoviraston omaan inventointiaikatauluun. Museoviraston inventointiresurssit ovat kuitenkin erittäin rajalliset eikä Kangasala ole lähivuosien ohjelmassa. Kaavoituksen yhteydessä tehtäviin arkeologisiin selvityksiin velvoittavat sekä muinaismuistolain 13 § että maankäyttö- ja rakennuslain 9 §.

Ennen kaavaehdotuksen nähtävillepanoa tehdään täydentävä arkeologinen inventointi. Inventoinnissa selvitetään esihistorialliset kohteet Längelmäveden ja Vesijärven ranta-alueilta sekä historiallisen ajan muinaisjäännökset koko kaava-alueelta.

Pirkanmaan maakuntamuseo (saap. 20.11.2006) ilmoittaa tuoneensa kaavan viranomaisneuvottelussa v. 2001 esille, Kangasalan kunnan rauhoitettuja muinaisjäännöksiä koskevat tiedot ovat suurelta osin peräisin vuodelta 1993, jolloin historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointia ei vielä tehty esihistoriallisten muinaisjäännösten inventoinnin yhteydessä. Lisäksi Vesijärven ja Längelmäveden ympäristöjä ei ole tarkastettu riittävästi aikaisemmin. Tästä syystä museo katsoo edelleen, että osayleiskaavan yhteydessä tulee tehdä vielä täydentävä arkeologinen inventointi Vesijärven ja Längelmäveden ympäristöissä ja historiallisen ajan muinaisjäännösten osalta. Lausunnossa luetellaan tahoja, jotka voisivat toteuttaa inventoinnin.

Kiinteät muinaisjäännökset on merkitty kaavaan kohdemerkinä. Karttaan liittyen tulee vielä tarkistaa, että muinaisjäännökset on merkitty kattavasti (esim. Apajapohjan Viianperäkorven kivikautinen kohde puuttuu). Pirkanmaan kiinteät muinaisjäännökset II –julkaisu sisältää ajan tasalla olevat tiedot Kangasalan kunnan kiinteistä muinaisjäännöksistä (Pirkanmaan liitto, Pirkanmaan maakuntamuseo 2005). Informatiivisuuden lisäämiseksi kartan kohdemerkinä on syytä lisätä SM-tunnus ja kohdenumero. Rauhoitetuista kiinteistä muinaisjäännöksistä on kaavaselostuksessa syytä olla kohdeluettelo, johon kartan kohdenumerot viittaavat (vrt. esim. Sahalahden osayleiskaava). Luonnoksessa SM-merkinnän selitys ja määräys ovat asianmukaiset. Kaavakartalle on SM-kohdemerkinä merkitty Vääksyn kartanon hautausmaa. Kaavoituksen yhteydessä tulee selvittää, onko kohde käytössä oleva yksityishautausmaa vai historiallisen ajan kiinteä muinaisjäännös (muinaismuistolaki 2 § 6 momentti; kiinteitä muinaisjäännöksiä ovat mm. muinaiset hautapaikat,

jotka eivät ole seurakunnan hoidossa olevalla hautausmaalla). Rakennetusta ympäristöstä lausunnon antaa Museoviraston rakennushistorian osasto.

Ennen kaavaehdotuksen nähtävillepanoa tehdään täydentävä arkeologinen inventointi. Inventoinnissa selvitetään esihistorialliset kohteet Längelmäveden ja Vesijärven ranta-alueilta sekä historiallisen ajan muinaisjäännökset koko kaava-alueelta. Kaavaan lisätään puuttuvat kiinteät muinaisjäännöskohteet niin, että kaikki Pirkanmaan kiinteät muinaisjäännökset II – julkaisun mukaiset kohteet on merkitty kaavaan muinaisjäännöksinä. Kaavaluonnoksesta puuttuivat sellaiset kohteet, jotka ovat muinaisjäännöstyypiltään löytöpaikkoja. Kaavoituksen käsitys oli, ettei näitä kohteita olisi ollut tarpeen merkitä yleiskaavaan. Muinaisjäännöskohteisiin lisätään merkintä SM ja niistä laaditaan kohdeluettelo. Vääksyn kartanon hautausmaa on käytössä oleva yksityishautausmaa, joten sitä koskeva merkintä muutetaan merkinnäksi EH (hautausmaa-alue).

Tiehallinnon Hämeen tiepiiri (saap. 31.10.2006) ilmoittaa antavansa lausunnon kaavasta vasta ehdotusvaiheessa, mutta kommentoi tässä vaiheessa muutamaa asiaa. Kulku maanteiltä rakennuspaikoille pitää pyrkiä hoitamaan jo olemassa olevien liittymien kautta. Valtateille 9 ja 12 ei sallita uusia liittymiä ja kantatie 58:lle uusi liittymä sallitaan vain poikkeustapauksessa. Jos uusia liittymiä tarvitaan, on suositeltava liittymäväli riippuen tien liikennemäärästä, geometriasta ja ympäristöstä seututiellä 150-600 m ja yhdystiellä 50-300 m. Maanteiden ympäristössä on huomioitava liikenteen aiheuttamat haitat, mm. melu. Jos kaavassa halutaan osoittaa maanteiden varsille uusia kevyen liikenteen väylätarpeita, on ne näytettävä merkinnällä kevyen liikenteen yhteystarve. Uusien väylien toteuttaminen ei pääsääntöisesti sisälly Hämeen tiepiirin ohjelmiin. Kevyen liikenteen turvallisuutta on pyrittävä parantamaan muilla keinoin, mm. rauhoittamalla liikennettä.

Merkintöjen ”kevyen liikenteen reitti” ja ”kevyen liikenteen yhteystarve” käyttäminen kaavassa tarkistetaan kaavaehdotusta laadittaessa.

Rakennuslautakunta (saap. 31.10.2006) ilmoittaa puoltavansa kaavaluonnoksen edelleen kehittämistä valituista lähtökohdista. Jatkotyössä tulee kiinnittää huomiota kyläalueiden rajauksien täsmentämiseen ja rakentamisedellytysten selkeään määrittelyyn erityisesti kylä- ja maatalousalueilla. Kun kaava ulotetaan rantojen osayleiskaavan alueelle ja mahdollistetaan lomarakennusten muuttaminen omakotitaloiksi, tulee käyttää helposti luettavissa olevia aluerajauksia ja määritellä yksiselitteisin kaavamääräyksin, millä edellytyksillä käyttötarkoitusten muuttaminen on mahdollista.

Kylämäisen asumisen alueita tarkistetaan ja niiden rakentamisedellytyksiä tarkennetaan mm. peltojen osalta (ks. tarkemmin yleisvastine kylämäisen asumisen alueista s. 22). Rantarakentamista koskevia aluerajauksia ja muita merkintöjä selkeytetään. Rantajaksoja tarkastellaan yhtenäisempinä kokonaisuuksina huomioiden niin rakentamisalueet kuin niiden väliset vapaat alueet. Rantarakennuspaikan soveltuvuutta vakituiseen asumiseen täsmennetään (ks. myös yleisvastine vakituisesta asutuksesta rannoilla s. 23) ja rakennuspaikkaa koskeviin merkintöihin lisätään tieto, onko rakennuspaikka sellaisenaan soveltuva vakitukselle asumiselle.

Maaseutuasiamies (saap. 31.10.2006) toteaa lausunnossaan, että osayleiskaavassa esitettävät alueiden käyttötarkoitukset sijoittuvat usein omistajan tavoitteiden ja toiveiden vastaisesti. Yhdys-

kuntarakenteen kehittämisen kannalta kokonaisuus on kuitenkin saatava toimivaksi. Kaavan tulisi mahdollisimman paljon sopeutua alueen luontaisen toiminnan kautta toteutuvaksi. Tällöin saataisiin paperinmakuiseksi ja toimintoja rajoittavaksi jäävät osat ja määräykset toteutumaan ilman yhteentörmäyksiä hallinnon ja omistajien kesken ja erilaiset tarpeet olisi mahdollista toteuttaa luontaisen toiminnan kautta. Kaavasta voidaan saada toimiva ja sen ehdotukset alueiden käyttöä ja toimintaa ohjaavana, kunnan tavoitteita myötäilevänä maankäytön ohjausvälineenä ovat kehitettävissä lopulliseksi kaavaehdotukseksi. Lisäksi lausunnossa esitellään Kangasalan maa- ja metsätaloustuotannon tilannetta ja ominaispiirteitä. Maatalous on kaava-alueella suurin tuotantoa ja työpaikkoja käsittävä elinkeinotoiminta. Metsätalous on lähinnä teollisuuden raaka-aineen tuotantoon keskittyntä talousmetsän kasvatusta, joka ei ole toimivaa yritystoimintaa. Kotieläintuotannon tuotantoyksiköt ovat kaava-alueella suurtuotantoyksiköiksi pienehköjä; vain broilertuotannossa on yli 100 eläinyksikön tuotantoyksiköitä. Maa- ja metsätaloustuotanto ja yritystoiminta ovat hyvin riippuvaisia kilpailun kautta muodostuvasta hintatasosta. Pienten tuotantoyksiköiden ja omistajaryhmien ei ole mahdollista vaikuttaa tuotantonsa kannattavuuteen.

Näköpiirissä ei ole sellaista kehitystä, joka johtaisi viljellyn peltoalan vähenemiseen viljelemättä jäämisenä. Pellon poistumisen syynä on yleensä käyttäminen rakennusmaana ja muussa yhdyskuntarakentamisessa. Pellon viljelijän ja omistajan intressit alueen käytöstä ovat monesti ristiriidassa. Omistaja tavoittelee pelloilleen viljelyn lisäksi myös muita vaihtoehtoisia käyttötarpeita, kuten rakentamiskäyttöä. Toimivien tilayksiköiden lukumäärän vähentyessä ovat kulttuurimaisemaan liittyvät tuotannon ylläpitämät rakennukset ja pellot vaarassa jäädä käyttämättä hoitamatta. Peltojen vuokraaja on kiinnostunut vain tehokkaaseen viljelyyn soveltuvista alueista, jolloin maiseman pienimuotoiset kohteet, laidunnus- ja rakennuskohteet jäävät hoitamatta. Tuotantotoiminnan kannattavuus ja alueiden muun käytön mahdollisuuden turvaaminen on omistuksen ja maan arvon säilyttämiseksi useiden maatilojen tavoitteena. Kaavan osoittaessa asumiseen ja tuotantotoimintaan sopivien alueiden sijainnin ja koon seuraaviksi n. 20 vuodeksi on kaavan maankäyttöratkaisuilla merkittävä vaikutus tilojen tulevaisuudensuunnitelmiin ja kehittymiseen. Metsänomistajien oma metsätaloustoiminta on vähentynyt ja käsittää lähinnä uudistamisen ja taimikonhoidon töitä. Hakkuut perustuvat pystymyynteihin, jossa urakoitsijat hoitavat työn metsäyhtiöiden toimeksiantoina. Metsänhoitotyöt eivät työllistä paikkakunnan metsänomistajia ja metsätulojen merkitys toimeentulon osana on jäämässä vähempiarvoiseksi. Useat metsänomistajat asettavat tavoitteeksi myös metsän virkistys- ja suojeluarvot, joiden turvaaminen on osa metsän käytön tulevaisuutta. Lausunnon liitteenä on maa- ja metsätalouden tilastoja Kangasalan osalta.

Kaava on yleispiirteinen haja-asutusalueen maankäytön ohjausväline. Se ohjaa kunkin rakennushankkeen yhteydessä tapahtuvaa tarkempaa suunnittelua, jotta yksittäiset hankkeet pystytään mahdollisimman hyvin sovittamaan alueen yleisiin kehittämistavoitteisiin. Jotta kaavassa pystyttäisiin mahdollisimman hyvin huomioimaan kunkin alueen ominaispiirteet, otetaan jatkosuunnittelussa mahdollisuuksien mukaan huomioon mm. luonnoksen nähtävilläolon yhteydessä saadussa palautteessa esiin nousseet paikalliset tarpeet.

Elinkeinotoimi (saap. 31.10.2006) lausuu, että kaavassa pitää luoda mahdollisuudet toteuttaa erityyppistä elinkeinotoimintaa myös maaseudulla. Maatalouden lisäksi kyseeseen voi tulla moninainen liitännäiselinkeino tai pienimuotoinen työpaja/palveluyritys, joka tarjoaa palveluitaan niin kyläläisille kuin laajemmallekin alueelle.

Kaavan yhtenä tavoitteena on edistää maaseudulle soveltuvien elinkeinojen harjoittamista.

Kautialan koulun (saap. 6.10.2006) näkökulmasta kaikki kaavoitukselliset toimenpiteet, jotka edesauttavat maaseutumaisen asumisen säilymistä ja jatkumista alueella, ovat tervetulleita. Luonnonkaunis Kautialan alue tarjoaa mahdollisuuden väljään, rauhalliseen ja maaseutumaiseen asumiseen sitä haluaville. Virkeän kylän yksi menestystekijä on virkeä koulu. Kautialan koulu on kylällä tärkeässä roolissa ja tuottaa koulupalveluiden lisäksi virkistys- ja kulttuuripalveluja kyläläisille esimerkiksi kuukausittaisen kyläkahvilan muodossa. Kannustamalla maaseutumaiseen asumiseen ja säilyttämällä kouluverkko Kangasala profiloituu myönteisellä tavalla poiketen kyläkouluja lopettavasta valtakunnan valtavirrasta. Koulun kapasiteetti sallii oppilasmäärän lisääntymisen nykyisestä 25 oppilaasta. Ihanneoppilasmäärä olisi n. 30 ja järkevä enimmäismäärä n. 40 oppilasta. Eriyttämällä esikoululaiset omiin olemassa oleviin tiloihinsa voisi enimmäismäärä olla 50 oppilasta. Koulun tilat eivät nykyisellään ole ”viimeistä huutoa”, mutta kuitenkin toiminnallisesti järkevät.

Kautialan ja Raikun kyläkoulujen toiminnan tukemiseksi kaavaan on osoitettu kylämäisen asumisen alueita kävely- ja pyöräilyetäisyydelle kyläkouluista. Kautialan ja Tohkalan kylämäisen asumisen alueille voi kaavan mitoituksesta sekä kysynnästä ja tarjonnasta riippuen syntyä arviolta 15-30 uutta rakennuspaikkaa.

Havisevan koulun (saap. 27.10.2006) lausunnossa todetaan, että kaavalla ei ole vaikutuksia Havisevan koulun toimintaan. Koulun oppilasmäärä ei kaavan myötä juurikaan lisäännä ja kaava-alueelta on jo nyt oppilaita koulukyydityksen piirissä. Huomionarvoista kaavoja ja uusia rakentamisalueita suunnitellessa on kuitenkin se, että Havisevan koulun tilat ovat jo nyt miltei täynnä ja oppilaita mahtuu lisää ainoastaan luokille 1-2. Ruutanan koulun oppilaaksiottoalueelta kuljetetaan Havisevalle 50-60 oppilasta luokille 3-6 ja Ruutanan koulun alueen oppilasmäärien kasvulla on vaikutuksia myös Havisevan koulun oppilasmäärään. Toivottavasti Ruutanan koulun yhteyteen rakennettavat uudet tilat riittävät tulevaisuudessa uusien asuinalueiden rakentamisen myötä kasvalle Pohjois-Kangasalan oppilasmäärälle.

Tampereen Aluepelastuslaitoksella (saap. 31.10.2006) ei ole huomautettavaa maaseutualueiden osayleiskaavaluonnoksesta.

Maataloustuottajain Kangasalan yhdistys MTK-Kangasala ry. (saap. 24.10.2006) lausuu, että kaavalla ei saa rajoittaa kotieläintilojen tulevaisuuden laajennustarpeita eikä mahdollisia tuotantosuunnan vaihdoksia. Myös mahdollisuudet maatalouden liitännäiselinkeinojen ja yritystoiminnan harjoittamiseen maatilán yhteydessä ja muuallakin ovat tärkeitä maaseudun jatkuvan rakennemuutoksen takia. Erityisesti karjatilojen yhteyteen tulee energia- ja jätteenkäsittelypalveluita ympäröivälle asutukselle tuottavia bioenergiakeskuksia. Nämä toiminnot on kaavassa kokonaan unohdettu. Erityisen haasteellisenä yhdistys pitää maanomistajien tasapuolista kohtelua rakennuspaikoissa ja luvissa. Tarkempaa suunnittelua tulisi tehdä paikan päällä maanomistajien kanssa yhdessä. Kantatilan rakennusoikeus tulisi olla riittävä ja samansuuruinen riippumatta millä kaavamerkinnän alueella tila sijaitsee ja rakentamistiheys voitaisiin määritellä kaavassa alueittain. Sopivana rakennusoikeuden perusluokitukseksi voidaan pitää AT-1 –mitoitusluokkaa. Karjatilán ”status” ei saa vaikuttaa rakennuspaikkojen määrään. Lisäksi kiinteistövero ei saa missään kaava-alueella ulottaa rakentamattomalle maa- ja metsätalousmaalle.

Tiiviin kyläasutuksen sijoittamista erityisesti toiminnassa olevien kyläkoulujen läheisyyteen pidetään hyvänä, koska silloin edesautetaan harvojen kyläkoulujen säilymistä. Kuitenkin kyläasutus-

alueiden määrittely on maantieteellisesti liian suppea ja kohtelee epäoikeudenmukaisesti niitä kyliä, joilta kyläkoulu on lopetettu. Nauhamaisen kyläasutuksen tiivistyminen pääteiden varsilla joka puolella kuntaa on järkevää ja tarpeellista vesi-, jätevesi- ja energiahuollon järjestämisen, tietoliikenteen, julkisen liikenteen, kevyen liikenteen väylien, kyläkoulujen ja maanomistajien tasapuolisen kohtelun kannalta. Yhdistyksen mielestä 5000 m²:n vähimmäisvaatimus tontille on kylämäisen asumisen alueilla liian suuri. 3000 m² olisi sopivampi varsinkin, jos tontti rajautuu rakentamattomaan peltoon/metsään. 5000 m²:n tonttijaotuksella rakennetun kylän tiivistäminen on myöhemmin usein mahdotonta. Kasvavien kylien tulisi kuitenkin säilyä tasapainoisina, maaseutumaisina kylinä. Tulisi myös miettiä, onko kunnassa alueita, jotka soveltuisivat aivan uusiksi haja-asutusalueiden rakentamisen keskittymiksi. Nämä alueet tulisi suunnitella yhteistyössä maanomistajien kanssa. Lisäksi loma-asuntojen muuttaminen vakituiseen käyttöön ei yhdistyksen mielestä voi olla alueellisesti rajattua vain tiettyihin kylätaajamiin. Kaavan tulisi olla mahdollisimman yksinkertainen ja selkeä, mitä luonnoksen moniportainen rakennusoikeusluokitus ei maanomistajien kannalta ole ja suunnittelutarveratkaisukäytännöstä tulisi päästä eroon ainakin AT-1 – ja AT-2 –alueilla. Karttarajaukset eivät kaikilta osin tunnu järkeviltä, koska ne perustuvat maanomistusrajoihin eivätkä esim. maastorajoihin.

Kotieläintuotannon ja muun ympäristövaikutuksia (esim. melu, haju) aiheuttavan toiminnan laajentaminen on mahdollista, mikäli toiminnalla ei ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia ympäristöön, esim. olemassa olevalle asutukselle. Kaavassa yrittäjien laajentamistarpeet pyritään mahdollisuuksien mukaan huomioimaan mm. sijoittamalla kylämäiselle asutukselle soveltuvat alueet riittävän etäälle tuotantoyksiköistä. Jos maatalouden yhteydessä tapahtuva energiantuotanto ja jätteenkäsittely toteutetaan vähänkään suuremmassa yksikössä tai laitoksessa käsitellään jätettä, vaatii toiminta ympäristöluvan. Ympäristölupaa edellyttää myös jätteen poltto, vaikka jäte olisi peräisin oman tilan toiminnasta. Em. laitosten huomioiminen yleiskaavassa on mahdollista vain silloin, kun hankkeesta ja sen sijoittumisesta on tieto kaavoitusvaiheessa. Toiminnan ympäristövaikutuksia ja esim. toiminnan etäisyyttä naapureihin arvioidaan ympäristöluvan käsittelyn yhteydessä. Maataloustuottajia ja muita maaseudun yrittäjiä kannustetaan olemaan yhteydessä kaavoitukseen, jotta tuotannon laajentamis- ja kehittämistarpeet voidaan ottaa huomioon jo yleiskaavoitusvaiheessa. Tarkempaa tietoa ympäristölupiin liittyen saa kunnan ympäristönsuojeluyksiköstä.

Maaseutualueiden osayleiskaava on yleispiirteinen haja-asutusalueiden maankäyttöä ohjaava suunnitelma, jonka laatimisvaiheessa ei ole tarpeellista olla henkilökohtaisessa yhteydessä kaikkiin maanomistajiin. Henkilökohtainen yhteydenotto tapahtuu tarkemman suunnittelun vaiheessa eli maanomistajan suunnitellessa rakennushanketta ja hakiessa lupaa siihen. Kaavan yleispiirteisyyden vuoksi aluerajaukset eivät noudata kiinteistönrajoja, vaan ne perustuvat alueellisiin ominaisuuksiin. Kaavan tavoitteiden mukaisesti valtaosa uudisrakentamisesta ohjataan yhdyskuntarakenteellisesti järkevästi kylämäisen asutuksen alueille olemassa olevan asutuksen, palveluiden, joukkoliikenteen, hyvien tieyhteyksien ja keskitetysti järjestetyn vesihuollon tuntumaan. Asumattomille alueille ei ole osoitettu uusia kylämäisen asumisen alueita, koska halutaan lisätä nykyisten kylämäisesti asutettujen alueiden elinvoimaisuutta. Lisäksi yhtenäiset metsäalueet ovat tärkeitä metsätalouden, virkistyskäytön sekä ekologian kannalta. Ks. tarkemmin yleisvastine kylämäisen asumisen alueista s. 22.

Mitoituksella ohjataan asuinrakentamista kaavan tavoitteiden mukaisesti, ks. yleisvastine mitoituksista s. 22. Kaavoitus ei pidä lausunnossa ehdotettua mitoitus tapaa kaavan tavoitteiden saavuttamisen kannalta parempana kuin luonnoksessa esitettyä mitoitusta. Maatalous-elinkeinon edellytysten parantamisen kannalta tärkeisiin rakennushankkeisiin on yleensä suhtauduttu myönteisesti. Rakennuspaikan kokoon liittyen ks. yleisvastine s. 23. Kun vesi-

huolto hoidetaan kiinteistökohtaisesti, on perusteltua edellyttää 5000 m²:n rakennuspaikkaa puhtaan talousveden saannin varmistamiseksi. Loma-asuntojen muuttamisesta vakituiseen käyttöön ks. yleisvastine s. 23. Kaavan laatimisessa on noudatettu maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:ä, jonka mukaan yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle kohtuutonta haittaa. Jatkosuunnittelussa kaava pyritään mahdollisuuksien mukaan selkeyttämään helppolutuisemmaksi. Suunnittelutarvemenettelyn poistamiseksi tulisi kunkin alueen rakennuspaikkojen määrä ja sijainti tutkia maanomistajakohtaisesti kaavoitusvaiheessa. Menetelmän työläyden ja myöhemmän joustamattomuuden vuoksi sitä ei ole pidetty tarpeellisena. Kiinteistöverotukseen liittyviä asioita voi tiedustella valtion verohallinnosta.

Kangasalan metsänhoitoyhdistys r.y. (saap. 30.10.2006) toteaa, että yhtenä merkittävänä toimintona kaava-alueella on huomioitava metsätalouden harjoittaminen sekä puuston vaikutus osana kulttuurimaisemaa. Kulttuurimaiseman muotoutumiseen on vaikuttanut ihmisen tekemä työ omassa pihapiirissään sekä karjan laiduntaminen vesistöjen rannoilla, pelloilla ja peltosaarekkeilla. Koska karjan määrä on viime vuosina vähentynyt merkittävästi, ovat maiseman hoitajat poistumassa ja korvaavaa menetelmää on vaikea saada tilalle. Tämä johtaa avoimen maiseman sulkeutumiseen vesakon ja lehtipuuston kasvaessa. Mahdollisuudet energiapuun käytössä voivat luoda mahdollisuuden vastata maisemanhoidon kasvavaan tarpeeseen.

Kaavan vaikutusalueella on merkittävä määrä metsää omistavia kuntalaisia. Hakkuusuunnitelmien hyväksyttämiskäytäntö on toiminut kunnassamme varsin hyvin ja on toivottavaa, että toiminta jatkuisi hyvänä myös tulevaisuudessa. Kaavan jatkosuunnittelussa tulisi huomioida seuraavat näkökohdat: Joka tapauksessa puustoa käsitellään, kun on kysymys metsätaloudesta, rakentamiseen liittyvästä puuston käsittelystä tai maisemallisista/virkistyskäyttötoimista. Hakkuusuunnitelmien käsittelyn tulee olla sujuvaa. Metsätalouden kannattavuus ei kestä monimutkaista ja pitkäkestoista lupakäsittelyä ja sen tuomaa viivettä, virkistyskäytön aiheuttamia velvoitteita tai rajoitteita eikä poissulkevaa ehtoa metsän uudistumisen kannalta tärkeästä maanpinnan käsittelystä. Metsätalouden toiminnot ja menetelmät ovat kehittyneet ja metsienkäsittelyssä huomioidaan monipuolisesti ympäristön ominaispiirteet. Ekologinen ja sosiaalinen kestävyys huomioidaan metsätaloudessa jo hyvin eikä jatkuvuuden kannalta voida ohittaa taloudellista kestävyyttä. Metsien käsittely kehittyy jatkossakin ajan vaatimusten mukaisesti ilman erillistä ”pakko-ohjausta”.

Tavoitteena on säilyttää maisemaltaan ja rakennuskulttuuriltaan erityisen tärkeät alueet maatalouskäytössä ja yleismaisemaltaan avoimena. Maiseman avoimuutta voidaan yleiskaavalla edistää siten, että alueille sallitaan vain vähäinen uudisrakentaminen, pellot säilytetään maatalouskäytössä eikä niiden metsittämistä kannusteta. Lausunnosta ei ilmene tarkemmin, miten energiapuun käyttö saattaisi edistää kulttuurimaisemien säilymistä. Tavallisten talousmetsien hoitamiseen kaavalla ei ole vaikutusta. Luonnonoloiltaan arvokkaille alueille (luo-1, luo-2, luo-3) on kaavassa annettu suojelumääräyksiä eli alueita hoidettaessa ei saa heikentää alueiden luonnonarvoja. Lisäksi tietyillä luonnonarvoiltaan, kulttuurimaisemaltaan tai virkistysarvoiltaan tärkeillä alueilla (luo-1, luo-2, luo-3, pb-1, pb-2, valtakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö ja VR) maisemaa muuttavat toimenpiteet edellyttävät kunnasta haettavaa maisematyölupaa. Maisematyölupavaatimus poistetaan ainakin metsänhoidollisten toimenpiteiden osalta niistä luo-1 –kohteista, jotka ovat mahdollisia metsälain 10 §:n mukaisia metsien monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä elinympäristöjä ja maisematyölupavaatimus lisätään Natura 2000 –verkostoon kuuluville alueille. Niissä kohteissa, joissa saattaa esiintyä metsälakikohteiden lisäksi myös muita luonnonsuojellisia arvoja, on maisematyölupa perusteltu. Maisematyöluvassa määritellään tarkemmin, kuinka metsänhoitotoimenpiteet tehdään alueen erityisarvot huomioiden eikä siinä lähtökohtaisesti

rajoiteta maanpinnan käsittelyä. Lähtökohtana em. suojelumääräysten ja maisematyöluvan asettamiselle on, että ne eivät kohtuuttomasti haittaa maanomistajan toimintaa.

Kangasalan luonto ry:n (saap. 27.10.2006) mielestä kaavaan ei ole merkitty kaikkia arvokkaita luontokohteita. Tätä on kuitenkin ollut vaikeata tarkistaa, koska vain osa luontokartoituksista on ollut käytettävissä. Yhdistys katsookin tarpeelliseksi pyytää nähtäväksi kaikki luontokartoitukset, joita kaavoittaja on kaavaa valmistellessa käyttänyt ja tämän jälkeen 30 päivää aikaa esittää niistä lausuntonsa. Yhdistyksen mielestä kaavaluonnoksen ohjeellisten päävesijohtojen ja teknisen kehittämisen kohdealueen merkinnät edesauttavat ja suosivat Vehoniemen-Isokankaan tekopohjavesilaitosta. Hanke on vahingollinen Kangasalan luonnolle ja maisemalle. Tekopohjavesilaitos merkitsee huomattavaa tuhoa natura 2000 –alueen luonnolle ja maisemalle sekä pohjaveden muuttumista pintaveden kaltaiseksi ja siten sen laadun huononemista eikä muodotumisalueiksi tulisi valita luontoarvoiltaan merkittäviä alueita maaperä- ja kasvillisuusvaikutusten laajuuden ja pitkäaikaisuuden vuoksi. Lisäksi Vehoniemenkylän kulttuurimaisema- ja luontoarvot heikkenisivät huomattavasti. Maanviljely ja laidunnus, jotka ovat peltomaisemien säilymisen edellytyksinä, vaikeutuisivat ilmeistyksen seurauksena tapahtuvan pohjaveden nousun myötä Vehoniemen pelloilla. Erityisen vaurion kokisi niin luonto- kuin maisema-arvoiltaan merkittävä Hiedanperä, johon Tavase on suunnitellut raakavesipumppaamoja. Yhdistyksen mielestä Tavasea koskevat merkinnät tulee poistaa ja kaavaehdotuksessa käyttää ympäristöystävällisempää vesihuoltomallia, jollainen on esimerkiksi Tavase Oy:n yva-selostuksen 0+ -vaihtoehto.

Luonnoksessa Vehoniemen Hiedanperästä puuttuvat merkinnät arvokkaasta rantametsästä (uhanalainen eläin) ja ranta-alueen perinnebiotoopista. Myös Hiedanperän maisemallinen merkitys (näkyvä harjulta, järveltä ja kylätieltä) tulisi huomioida kaavassa, koska maisemakuvaan kiinnitetään huomiota Vehoniemen luonnonsuojelualueen asetuksessa ja koska Maisematoimikunta on v. 1980 mietinnössään nimennyt Vehoniemenharjun kansallisesti merkittäväksi näköalamaisemaksi. Yhdistys edellyttää myös kulttuurimaisemien säilyttämistä, jolloin AT-2 –merkintää ei tulisi osoittaa peltoalueille. Lisäksi lisääntyvä asutus aiheuttaa valo- ja melusaastetta. Kunnassa tulee olla hiljaisia alueita, joilla ei ole tarpeettomia keinovaloja.

Tavase-tekopohjavesilaitoshankkeeseen liittyvien merkintöjen osalta ks. yleisvastine s. 23. Yksittäisiä, uhanalaisten eläin- ja kasvilajien havaintoja ei ole tarpeen esittää yleiskaavassa, vaan ne huomioidaan tarkemmassa suunnittelussa esim. rakennushankkeen lupamenettelyn yhteydessä. Hiedanperän metsä on inventoitu uhanalaisen eläinlajin ruokailualueeksi ja se lisätään kunnan paikkatietorekisteriin. Jos kohde sijaitsee kokonaan rantaosayleiskaavan alueella, sitä ei merkitä maaseutualueiden osayleiskaavaan. Hiedanperän perinnebiotooppi lisätään kunnan paikkatietojärjestelmään paikallisesti arvokkaaksi perinnebiotoopiksi. Sitä ei osoiteta maaseutualueiden osayleiskaavassa, koska kohde sijoittuu kokonaan rantaosayleiskaavan alueelle. Yksittäisiä näkymiä tai näköaloja ei ole tarpeellista esittää yleispiirteisessä yleiskaavassa. AT-2 –merkintään liittyen ks. yleisvastine kylämaisen asumisen alueista s. 22. Laajat näkötorrien näkymäalueet on huomioitu arvokkaiden maisema-alueiden merkinnöillä. Laajat, yhtenäiset metsäalueet, jotka säilytetään rakentamattomina luonnon-alueina, ovat tärkeitä myös hiljaisina ja valosaasteettomina alueina.

Kangasalan luonto ry (saap. 24.11.2006) pitää täydentävässä lausunnossaan suotavana, että luontoa ja maisemaa koskevat kartoitukset ja inventoinnit ovat ajan tasalla ja kattavia. Ajantasaisuus pitää sisällään myös kohteen historian. Luontoa ja maisemaa koskevan valmisteluaineiston toivomme olevan kansalaisten nähtävillä ja saatavilla helposti ja riittävän pitkäksi aikaa esim. inter-

netissä. Valmisteluaineisto tulisi olla nähtävillä kunnanviraston lisäksi ainakin kirjastossa. Yhdistys toivoo luonto- ja maisemakartoitustyöhön suunnattavan lisää resursseja, jotta aineiston laatua ja julkista saatavuutta voidaan parantaa. Kasvavassa kunnassa on paineita uusien luontoa ja maisemaa rasittavien ja pirstovien hankkeiden toteuttamiseen niin kunnallistekniikan, elinkeinojen kuin asunto- ja vapaa-ajan rakentamisessa. Jotta Kangasala kykenisi säilyttämään ainutlaatuisen luonto- ja maisemapääomansa näiden paineiden alla, sen tulee selkeästi sitoutua luontoa ja maisemaa tiedostavaan ja huomioon ottavaan toimintaan. Koska nykyisissä luonto- ja maisemainventoinneissa näyttää olevan puutteita, tulee yhdistyksen mielestä kohdekohtaiset, kaavaan liittyvät luonto- ja maisemainventoinnit saattaa ajan tasalle ennen kaavaehdotuksen antamista. Myös vanhoja teitä ja polkuja tulisi inventoida ja ottaa huomioon kaavaa laatiessa. Esimerkiksi Vehonimessä tapahtui vahinko, kun kunnan vedenkäsittelylaitos rakennettiin Vehoniemen ja Raikun kyliä yhdistävän vanhan Koulutien päälle.

Maaseutualueiden osayleiskaavassa on kuntastrategian mukaisesti selkeänä tavoitteena luonnon- ja maisema-arvoiltaan merkittävien ja kangasalalaisille tärkeiden alueiden ja kohteiden arvon säilyttäminen. Kaavoitus- ja ympäristönsuojeluyksiköiden mielestä luonto- ja maisemaselvitykset ovat kaavan yleispiirteisyys huomioiden riittävät. Erityisen hyvin on tutkittu alueet, joille on suunniteltu kylämaista asutusta. Periaatteessa kaikella luonnolla on aina arvoa ja aina on johonkin kohtaan vedettävä raja, jonka jälkeen mietitään, onko kyseinen kohde säilytettävä. Kaavoitus pitää vanhoja kulkureittien ja tielinjausten selvittämistä ja hyödyntämistä esim. kevyen liikenteen käytössä tärkeänä. Pääsääntöisesti teitä perusparannettaessa ei vanhoja tielinjauksia ole kuitenkaan haluttu säilyttää. Maaseutualueiden kulttuuriympäristöohjelmaa laadittaessa selvitettiin myös isojaon aikaisia tielinjauksia. Kaavan jatkosuunnittelussa selkeytetään kriteereitä näiden vanhojen tielinjausta esittämisestä kaavassa.

Luontotietojen julkiseen saatavuuteen liittyen kunnan ympäristönsuojelu pitää periaatteessa mahdollisena, että ainakin osa luontotiedoista (esim. uudemmat yleiskaavoitusta varten tehdyt selvitykset) olisi esillä internetissä, mutta tietojen ajantasaisena pitäminen saattaa olla ongelmallista. Julkisuutta on se, että tiedon saa kunnan ympäristönsuojelusta. Joka tapauksessa v. 2002 tehtyä Kangasalan kunnan luontokohteet –selvitystä on kuitenkin julkaistvissa kirjana. Nykyisellään luontoselvityksiin varatut rahat menevät niiden teettämiseen eikä jatkuvia päivityksiä ole mahdollista tehdä. Jos kaavassa esitetyn kohteen inventointitieto on jo joitain vuosia vanha, tehdään alueelle tarkemman suunnittelun yhteydessä uusi maastokäynti. Kaavat olisi mahdollista laittaa nähtäville myös esimerkiksi kirjastoon, mutta ongelmana olisi se, ettei kaavoittaja olisi tuolloin paikalla vastaamassa kysymyksiin. Kaavoituksessa koetaankin, että internet on yhä tärkeämpi kanava suunnitelmiin tutustumisessa.

Kuohenmaan kylätoimikunta (saap. 23.10.2006) toteaa lausunnossaan ettei Kuohenmaassa ole ”rakentamisruuhkaa”. Tontteja ei ole juurikaan myynnissä, vaan niitä lohkotaan lähinnä maatilojen lapsille tai lastenlapsille. Alueelle rakentaville tärkeitä ovat ympäristöarvot: kaunis luonto, maaseudun rauha ja kyläyhteisöllisyys sekä tunnesyyt ja kiintyminen tuttuun ja turvalliseen asuinpaikkaan. Vesijohtoverkosto, katuvalot ja päivähoito-, koulu-, terveys- ja kaupan palveluiden sijaitseminen lähellä eivät ole alueelle muuttavien ensisijaisia vaatimuksia. Jotta elämä kylässä jatkuu sukupolvesta toiseen, pitää olla mahdollisuus rakentamiseen esi-isien maille. Kaava ei saisi rajoittaa kylän luonnollista kasvua, rakennuslupiin tulisi suhtautua suopeasti ja maanomistajia kohdella tasapuolisesti. Rakennuslupien määrä on kaavassa sidoksissa tilakokoon eikä rakennuslupia ole rajattomasti tarjolla. Mitä tapahtuu, kun tilakohtaiset rakennusluvut on myönnetty kokonaan? Lop-

puuko rakentaminen Kuohenmaassa tämän jälkeen? Kylän tulevaisuutta on mahdoton visioida, jos tulevien polvien ei enää ole mahdollista rakentaa kylälle.

Koska Kuohenmaahan rakennetaan harvakseltaan, ei kaava rajoittane kylän nykyistä kasvuvauhtia. Kun kylän rakennuspaikkojen kokonaislukumäärän kasvaa jatkuvasti, ei kylän elinvoimaisuuden arvioida olevan uhattuna. Kuohenmaa ei varsinaisesti ole haja-asutuksen painopistealueita, koska palvelut sijaitsevat etäällä ja julkinen liikenteen yhteydet ovat välttävät, joten työ- ja asiointimatkat ovat keskimäärin melko pitkiä ja vaativat henkilöauton käyttämistä eikä alueelle ole suunnitteilla keskitetyn vesihuollon järjestämistä. Kaavan jatkosuunnittelussa tarkistetaan kuitenkin mahdollisuuksia sijoittaa kylämäisen asumisen alue myös Kuohenmaahan (ks. tarkemmin yleisvastine kylämäisen asumisen alueista s. 22).

Raikun seudun kyläyhdistys (saap. 27.10.2006) on lausunnossaan sitä mieltä, että kylälle pitäisi saada uutta asutusta koulun olemassaolon turvaamiseksi, liikennejärjestelyjen ja vesihuoltoasoiden edesauttamiseksi sekä paljolti kyläyhdistysten varassa olevien virkistys- ja palvelutoiminnan elinvoimaisina pitämiseksi. Asutukselle kaavassa varatut alueet ovat yhdistyksen mielestä sopivia rakentamiselle, vaikka kylän muutamalle maanviljelijällä on eriävä näkemys asiasta. Kuitenkaan kylän kehittymisen esteenä ei saisi olla muutaman perheen etu. Kyläyhdistyksen mielestä 3000 m²:n tonttikoko on Raikun alueella riittävä, vaikka jäteveden puhdistus hoidettaisiin talokohtaisilla pienpuhdistamoilla. Jos käytettäessä kiinteistökohtaista jätevedenpuhdistusta edellytetään 5000 m²:n tonttikokoa, vähennetään halukkaiden kylälle muuttajien määrää rajusti. Lisäksi Nopolan alue on jo nyt rakennettu pääosin alle 2000 m²:n tonteille ja lisärakentaminen sijoittuisi suoraan olemassa olevan asutuksen jatkoksi. Koska kunta aikanaan veti kylän läpi kulkevan vesijohdon järveen eikä samaan linjaan ehdotettua paineistettua jätevesiputkea näin saatu rakennettua, on kylällä nyt hyvin vaikeaa ryhtyä perustamaan vesiosuuskuntaa. Jäteveden edelleen varastointiin tai kuljettamiseen vaadittaisiin paljon enemmän suunnittelua ja työtä kuin kyläläisten on tällä hetkellä mahdollista tehdä.

Raikun AT-1 –aluetta tarkistetaan jatkosuunnittelussa niin, että säilytetään sekä kylän kehittämisen että maatalouden harjoittamisen edellytykset. AT-1 –aluetta supistetaan ainakin alueen itäosasta Raikuntien eteläpuolelta. Ks. tarkemmin yleisvastine kylämäisen asumisen alueista s. 22. Rakennuspaikan kokoon liittyen ks. yleisvastine s. 23. Kun vesihuolto hoidetaan kiinteistökohtaisesti, on perusteltua edellyttää 5000 m²:n rakennuspaikkaa puhtaan talousveden saannin varmistamiseksi. Tällaista menettelyä edellyttää myös Pirkanmaan ympäristökeskus. Raikkuun voisi rakentaa myös kiinteistöryhmäkohtaisia jätevesijärjestelmiä, jolloin rakennuspaikat voivat olosuhteista riippuen olla pienempiäkin kuin 5000 m². Kangasalan vesihuollon kehittämissuunnitelmassa 2004-2030 Raikun-Vehoniemen alueen keskitetty jätevedenkäsittely on määritelty kunnan toimesta toteutettavaksi, mutta hankkeen toteutustapa ja aikataulu ovat toistaiseksi täysin määrittelemättä.

Raudanmaan kyläyhdistyksen (saap. 30.10.2006) mukaan kaavan keskeisin tavoite, kylien elinvoimaisuuden tukeminen, osoittaa positiivista suhtautumista asutukseen haja-asutusalueilla. Kyläyhdistys on kaavoituksen kanssa samaa mieltä rakentamisen ohjaamisesta asutukseen hyvin soveltuville alueille, mutta toteaa näitä olevan useampia kuin kaavaluonnokseen on merkitty. Esimerkiksi useat pelto- ja metsäsaarekkeet ovat asutukseen hyvin soveltuvia ja näiden kohdalla viittaus kulttuuriympäristöohjelmaan ontuu. Kylämäisen asumisen alueisiin tulee liittää myös Neulaniemi, Ponsa ja Mäyrä. Niissä kaikissa on mahdollisuus käyttää vanhoja kyläteitä, mitä korostetaan mm. Sammalisto-Vahderpään alueella. Parhaimpana tonttikokona kyläyhdistys pitää 3000 m²:ä koko

Raudanmaan alueella, myös muualla kuin kylämäisen asumisen alueilla. Pienempi tonttikoko on mieluisin nykyisin rakentajille myös haja-asutusalueilla. Näin sopivat rakennuspaikat, kuten metsäsaarekkeet, tulisi käytettyä paremmin hyväksi eikä liian tiheästä rakentamisesta ole silti pelkoa. Pienempi tonttikoko laskee myös vesihuolto-osuuskuntien rakennuskustannuksia. Mikäli pienempi tonttikoko sallitaan vain kylätaajamissa, pitää näille alueille ja etenkin Kautialan koulun alueelle rakentaa kunnallinen vesijohtoverkosto. On utopiaa toivoa, että henkilöautoliikenne Raudanmaalla vähenisi eivätkä joukkoliikenteen järjestäjät tälläkään hetkellä huomioi kyläläisten toiveita ajovuo-roista. Tampereen seudun tieliikennejärjestelyistä huolimatta raskas liikenne Ponsantiellä ei ole vähentynyt odotetulla tavalla. Näillä perusteilla pitää rakentamista ohjata tasapuolisesti kaikille Raudanmaan kylille. Rakentamismitoituksessa kannatamme VE2-mallia.

Maaseutualueiden osayleiskaava on yleispiirteinen haja-asutusalueen maankäyttöä ohjaava suunnitelma, joka toimii ohjeena kunkin rakennushankkeen tarkemmalle suunnittelulle. Näin ollen kaavassa on tarkasteltu esim. yksittäisiä peltojen metsäsaarekkeitä laajempien alueko-konaisuuksien soveltuvuutta haja-asutukseen ja muuhun maankäyttöön. Kaavan jatkosuun-nittelussa tutkitaan kylämäisen asumisen alueiden soveltuvuutta myös Neulaniemeen, Pon-saan ja Mäyrään, ks. tarkemmin yleisvastine kylämäisen asumisen alueista s. 22. Rakennuspaikan kokoon liittyen ks. yleisvastine s. 23. Kun vesihuolto hoidetaan kiinteistökoh-taisesti, on perusteltua edellyttää 5000 m²:n rakennuspaikkaa puhtaan talousveden saannin varmistamiseksi. Tällaista menettelyä edellyttää myös Pirkanmaan ympäristökeskus. Maise-mallisesti arvokkailla alueilla (hoidetut) metsäsaarekkeet ovat tärkeä maiseman osatekijä ja niiden käyttämisessä rakennuspaikkana tulee huomioida myös maisemalliset arvot. Vesi-huoltoverkostojen rakentamisen suhteen kaavan laatimisessa noudatetaan kunnanvaltuuston hyväksymää Kangasalan vesihuollon kehittämissuunnitelmaa, jonka mukaan haja-asutus-alueilla keskitetty vesihuolto järjestetään asukkaiden toimesta osuuskuntapohjaisesti. Yleise-nä kestävä kehityksen mukaisena tavoitteena on vähentää ja lyhentää henkilöautolla tehtä-viä matkoja. Tällöin on perusteltua osoittaa asutusta erityisesti sellaisille alueille, joilta pal-velut, työpaikat yms. voi henkilöauton sijasta saavuttaa kävellen, pyörällä tai joukko-liikennevälineillä.

Tiihalan kylätoimikunnan (saap. 31.10.2006) perusteellisessa lausunnossa esitetään, että alue poikkeaa palveluiden vähyyden ja pääteihin nähden syrjäisen sijaintinsa johdosta muista kaavan osa-alueista melkoisesti ja kaavan tavoitteita on Tiihalassa vaikeata saada toteutumaan. Luonnok-sen esittämällä tavalla toteutettuna kaava merkitsisi suurta muutosta kylällä, mutta sen hyviä ja huonoja puolia sekä vaikutuksia on vaikeampi arvioida kuin muissa kylissä. Tavoitteet-raportissa esitetyt erilaisiin kehitysskenaarioihin perustuvat rakennemallit eivät vaikuta mahdollisilta Tiiha-lassa, sopivin kehitysskenaario on maltillinen kehitys ja kaavan mitoitusvaihtoehto 1. Kylätoimi-kunnan mielestä kaavan lopputulos voi Tiihalassa parhaimmillaankin olla vain välttävä johtuen liikenteen vaikutuksista, virkistys- ja harrastusmahdollisuuksien vähäisyydestä, palvelurakenteen heikkoudesta ja peloista maaseudun miljöön ja rauhan menettämisestä. Lausunnon alussa on arvi-oitu kaavan vaikutuksia Tiihalaan. Henkilöautoliikenteen haitallisine vaikutuksine arvioidaan li-sääntyvän ja yhdyskuntarakenteen tervehtyvän, koska rakentamista ohjataan tiestön, vesihuollon ja kasvihuoneiden tarjoaman yleisvalaistuksen yhteyteen. Yksittäiselle ihmiselle tai perheelle kaava voi tarjota mahdollisuuden hyvään ympäristöön, mutta se ei vahvista yhteisöllisyyttä kylässä. Ky-län elinoloja haittaa iso, teollinen kasvihuoneyritys, jonka melu, tärinä ja valot häiritsevät läheistä asutusta ja tulisivat häiritsemään uutta lähelle suunniteltua asutusta. Asuinrakentaminen voi haitata myös muiden puutarha-, karja- ja hevostilojen toimintaa. Kaava saattaa edistää paikallisen energi-an, puun, maalämmön ja biokaasun hyödyntämistä. Kaavan avulla voidaan parantaa Tiihalan vesi-

osuuskunnan toimintaa ja taloutta, samoin uudet osakkaat parantavat tiekuntien taloutta. Maisemallista vaikutusta on erityisesti liian räikeästi toteutetuilla valaistuksilla.

Kylätoimikunta esittää kaavaluonnokseen muutosehdotuksia, joilla voitaisiin vähentää kaavaluonnoksen Tiihalaan kohdistamia riskejä, uhkia ja heikkouksia, tukea vahvuuksia eikä tuhottaisi alueen mahdollisuuksia: AT-2 –alueen pienentäminen ja muuttaminen MA-2 –alueeksi Hinkan ja Mäki-Nukarin välisellä alueella ja AT-2 –alueen laajentaminen Vietäväntien itäpuolella. Tuloksesta eheämpi yhdyskuntarakenne, maa- ja metsätalouden ja puutarhanhoidon tukeminen, maanomistajien tasapuolisempi kohtelu. AT-2 –alueen pienentäminen pohjoisosasta Virolan puutarhan läheisyydestä. Tuotannon mahdollisimman häiriöttömän toiminnan turvaaminen ja terveyshaittojen ennaltaehkäisy. Yhdyspolku Karjatanhuantien jatkeeksi Vietäväntien ja Niemistentien välille. Edistetään virkistyskäyttöä, jalankulkua ja pyöräilyä. Kaavaan määräys ulkovalojen käytön välttämisestä Tiihalassa ja koko Kangasalla mm. energian säästämiseksi, eläimistön häirinnän vähentämiseksi ja sosiaali- ja terveysvaikutusten vuoksi. Pienemmät tonttikokojen minimivaatimukset: AT-2 –alueella 2500 m² ja MA-2 –alueella 3000 m². Täten varjellaan pelto- ja metsäalueita sekä kulttuurimaisemaa rikkoontumiselta ja rakentamiseen ryhtyvien ihmisten määrä voi lisääntyä, koska moni rakentaja ei välitä isommasta tontista.

Kylätoimikunta puoltaa mitoitus VE1:n mukaan, mutta pelkää rakentamisen kuitenkin ”räjähtävän käsiin” siten, että esim. viiden vuoden aikana tulisi parikymmentä uutta taloa. Koska kaava merkitsee suurta muutosta kylässä, tulisi kaava ainakin Tiihalan osalta tarkistaa viimeistään 10 vuoden päästä. Tällöin voitaisiin puuttua vinoon ohjautuneeseen kehitykseen. Rakennusluvasta tulisi myöntää ryppäinä esim. kerran vuodessa koko Tiihalan alueelle. Tällä taattaisiin laadukkaampaa rakentamista. Mitä velvoitteita arvokkaan rakennuskulttuurikohteen merkintä tuo omistajalle ja onko merkinnällä vaikutuksia kohteen naapureille? Kaavan tavoitteissa korostetaan joukkoliikennettä ja henkilöautolla liikkumisen tarpeen vähentämistä. Jos Tiihalan vähäinen bussiliikenne lakkaa, lakkaavatko silloin myös kaavan hyväksymisen edellytyksetkin? Lisäksi jo kaavan laatimisvaiheessa tulisi käynnistää kaavaa yksityiskohtaisempi kyläsuunnittelu. Kylätoimikunta suosittelee myös kaavoituksen yhteydessä selvitettävän maatalouden harjoittamisen tulevaisuuden näkymät kylällä sekä mahdollisuudet maatalousalueiden kaupankäyntiin, vaihtoon ja vuokraukseen. Kylätoimikunta pitää kylän osin sekavien ja epätaloudellisten maanomistusolojen ja myös vuokrajärjestelyjen ohjattua selkeyttämistä hyödyllisenä ja jopa välttämättömänä. Kylätoimikunta ehdottaa myös, että paikallisille tiedotusvälineille tarjottaisiin mahdollisuus analyttiseen lehtijuttuun kaavaehdotuksen valmistuttua. Lausunnon liitteinä ovat karttaote, johon on merkitty kaavan muutosehdotuksia sekä viisi kyläläisten henkilökohtaista mielipidettä. Mielipiteet on käsitelty erikseen ”Mielipiteet”-luvussa.

Tiihalan maaseutualueiden osayleiskaava-alueeseen kuuluvaa osaa voidaan yleisesti pitää melko hyvin haja-asutukseen soveltavana. Alueen uudisrakentamisen määrään ja sijoittumiseen vaikuttavat keskeisesti sijainti melko lähellä keskustaajaman palveluita, vesiosuuskunnan järjestämä vesihuolto, maisemallisesti arvokkaat pellot ja kuuluminen arvokkaaseen Liuksialan-Tiihalan maisema-alueeseen. Alueen maaseutumaiset peruspiirteet pyritään säilyttämään. Joukkoliikenneyhteydet ovat yksi, mutta eivät tärkein haja-asutuksen määrään vaikuttava tekijä, eikä joukkoliikenneyhteyksien heikkenemisellä ole vaikutusta kaavan lainvoimaisuuteen. Kylätoimikunnan muutosehdotukset pyritään mahdollisuuksien mukaan otamaan huomioon AT-2 –alueen rajauksia tarkistettaessa. Rakentaminen pyritään ohjaamaan pois maiseman ja maatalouden harjoittamisen kannalta tärkeiltä pelloilta. Myös mahdollisesti ympäristöhäiriöitä aiheuttavat toiminnot ja laitokset, kuten kasvihuoneyritykset, otetaan huomioon kylämäisen asutuksen sijoittumisessa. Ks. kylämäisen asumisen alueiden ja mitoituksen osalta myös yleisvastineet s. 22. Rakennuspaikan kokoon liittyen ks. yleisvas-

tine s. 23. Virkistysreittiyhteyttä Vietäväntien ja Niemistentien välillä tutkitaan jatkosuunnittelussa. Ulkovalojen käyttöön ei ole mahdollisuutta puuttua yleiskaavoituksessa, vaan asiaa luotetaan rakennusjärjestyksen määräyksiin ja asukkaiden omaan harkintaan.

Yleiskaavoitus on aina aikaa ja resursseja vievä hanke, jonka tulisi ohjata alueen rakentamista ainakin seuraavat parisenkymmentä vuotta. Haja-asutusalueiden rakentuminen perustuu maanomistajien omaan maanmyyntihalukkuuteen, joten rakentumisen aikataulua on vaikea arvioida. Laki ei tällä hetkellä antane mahdollisuuksia suunnittelutarveratkaisujen ja rakennuslupien myöntämiseen esim. kerran vuodessa, vaikkakin tällainen menettely voisi parantaa tonttiteiden ja muun infrastruktuurin suunnittelua. Jos kylän maanomistusolot ovat hyvin sekavat, voisivat kyläläiset ottaa harkittavaksi esimerkiksi tilusten kaupankäynnit tai vaihtamiset tai uusjaon toteuttamisen. Maatalouden tulevaisuudennäkymiä on selvitetty mm. kunnan maatalousasiamieheltä, eläintuottajille suunnatulla kyselyllä ja kaavaluonnoksen nähtävilläolon yhteydessä saadusta palautteesta. Rakennuskulttuurikohteiden kaavamääräyksiä täsmennetään kaavaehdotuksen laatimisen yhteydessä. Todennäköisesti määräykset koskevat kohteen arvosta riippuen rakennusten säilyttämistä ja korjaamista sekä lähiympäristön uudisrakentamista ja ympäristöhoitoa. Yleiskaavoituksen yhteydessä voisi olla järkevää toteuttaa myös kyläsuunnittelua. Kyläsuunnitelma on kylän asukkaiden laatima yleispiirteinen suunnitelma kylän kehittämisen tavoitteista ja toimenpiteistä, joita he ovat valmiita tekemään tavoitteiden toteutumiseksi. Kaavaehdotuksen nähtävilläpanosta ilmoitetaan lehti-ilmoituksella paikallislehdissä ja tarpeen vaatiessa voidaan harkita myös lehtiartikkelin laatimista.

Kangasalan nuorisovaltuusto (saap. 31.10.2006) korostaa koulutuksen ja joukkoliikenneyhteyksien tärkeyttä lapsiperheiden viihtyvyyden parantamisessa ja alueen houkuttelevammaksi tekemisessä. Nuorten ja lasten näkökulmasta tärkeintä on Raikun ja Kautialan koulujen säilyttäminen ja kehittäminen, jotta lapset saisivat koulutusta lähellä asuinpaikkaansa. Asutuksen keskittäminen kyliin on tärkeää palveluiden sekä joukkoliikenne- ja muiden kulkuyhteyksien kannalta. Näin mahdollisimman hyvät palvelut kattavat mahdollisimman suuren osan alueen asukkaista. Opiskelun kannalta on tärkeää säilyttää esim. kirjastoauton toiminta alueella, jolta on pitkä matka lähimpään kirjastoon. Luonto- ja kulttuurimaisemien säilyttäminen on hoidettu kaavassa hyvin. Luonnonoloiltaan tärkeiden alueiden suojeleminen, alueiden monimuotoinen käyttö ja virkistysalueiden tarve niin haja-asutusalueen kuin taajamankin asukkaille on huomioitu kaavassa. Maaseutualueiden maisema on säilytetty sille kuuluvalla arvokkuudella huomioimatta silti alueiden kehitystä. Kaunis kulttuurimaisema parantaa asukkaiden viihtyvyyttä, halua liikkua luonnossa ja houkuttelee lisää asukkaita alueelle. Myös jäte- ja vesihuollon järjestämisen kannalta kaava on toimiva, mikä osaltaan ylläpitää alueen viihtyisyyttä.

Kulkuyhteyksien toimivuus on tärkeää alueella, jossa suurin osa matkoista tehdään henkilöautolla. Kevyen liikenteen kulkuyhteyksiä tulisi parantaa ainakin koulujen lähetyksillä ja kävelen tai pyörällä koulumatkaa tekevien oppilaiden asuinalueilla. Lasten ja nuorten liikenneturvallisuutta parantavat tarpeeksi matalat nopeusrajoitukset, hidasteet tienylityspaikoissa, liikennevalvonta sekä katuvalaistus vilkkaimmilla tieosuuksilla ja kyläkeskuksissa. Hyvät kevyen liikenteen kulkuyhteydet keskustan suuntaan ovat tärkeitä etenkin lapsille ja nuorille samoin kuin hyvät joukkoliikenneyhteydet keskustaan ja edelleen Tampereelle, joita tarvitaan harrastusten tai muiden sosiaalisten aktiviteettien hakemisen takia. Koska harrastuksissa käydään usein ilta-aikaan, toivotaan kattavan joukkoliikenteen järjestämistä myös iltaisin.

Kylämäiselle asumiselle sopivien alueiden tunnistamisessa tärkeitä kriteereitä ovat olleet toimivat kyläkoulut sekä joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen yhteydet keskustan ja Tampereen palveluihin. Kangasalan kunta on lähiaikoina panostanut kevyen liikenteen edellytysten parantamiseen koulujen läheisyydessä mm. uusilla kevyen liikenteen väylähankkeilla. Haja-asutusalueen päätietyt ovat yleensä valtion hallitsemia yleisiä teitä, jolloin myös kevyen liikenteen järjestelyt ovat ensisijaisesti valtion vastuulla. Kaavan jatkosuunnittelussa pohditaan kuitenkin kevyen liikenteen edellytysten parantamista Kaarina Maununtytäreentiellä Liuksialan alueella. Koska joukkoliikenteen on liiketaloudellista toimintaa, ovat parhaat joukkoliikennetyt siellä, missä niitä käytetään ahkerasti. Uudisrakentaminen pyritään Kangasalla suurelta osin ohjaamaan kunnan taajamiin mm. siksi, että nauhataajaman ja Tampereen välille on mahdollista luoda entistä kattavampi joukkoliikenteen verkosto.

Fingrid Oyj (saap. 31.10.2006) luettelee lausunnossaan kaava-alueella olevat omistamansa 110 kV:n ja 400 kV:n voimajohdot ja toteaa, että yrityksellä ei ole kaava-alueella uusia tulevaisuuden johtohankkeita. Olemassa olevia johtoja varten on lunastettu kiinteistön käyttöoikeuden supistus johtoalueelle, jonka leveys ja rakennusrajat selviävät lausunnon liitteenä olevista johtoaluekuvista. Yrityksellä ei ole huomautettavaa osayleiskaavasta.

Elisa Oyj:llä (saap. 9.11.2006) ei ole huomautettavaa osayleiskaavaluonnoksesta.

Kuhmalahden kunnalla (saap. 13.10.2006) ei ole huomautettavaa maaseutualueiden osayleiskaavasta.

Lempäälän kunnalla (saap. 31.10.2006) ei ole huomautettavaa kaavaluonnoksesta. Lausunnossa todetaan, että Lempäälän rajan tuntumassa olevat alueet ovat MU- ja M-3 -alueita, joille on mahdollista haja-asutustyyppinen rakentaminen. Rutajärven ranta-alue on VR-aluetta ja Koukkujärven ranta-alue on SL-aluetta.

Tampereen kaupungilla (saap. 7.11.2006) ei ole huomauttamista kaavaluonnoksesta. Lausunnossa todetaan, että osayleiskaava-alueella ei ole Tampereen kaupungin omistamia maa-alueita ja että osayleiskaavaluonnos on Pirkanmaan 1. maakuntakaavaehdotuksen mukainen.

Valkeakosken kaupungilla (saap. 13.11.2006) ei ole huomautettavaa maaseutualueiden osayleiskaavaluonnoksesta. Lausunnossa mainitaan, että Kangasalan ja Valkeakosken rajan läheiset alueet on osoitettu pääosin erilaisiksi maa- ja metsätalousalueiksi. Kuohenmaassa sijaitseva Etelä-Kangasalan Metsästysseura ry:n ampumarata on merkitty ampumarata-alueeksi (EA) ja Pirkan taival -virkistysreitistö on huomioitu ulkoilureittimerkinnällä, retkeily- ja ulkoilualueena (VR) sekä maa- ja metsätalousvaltaisena alueena, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). Maakuntakaavan mukaisesti Vehoniemenharjulle on osoitettu merkinnällä teknisen huollon kehittämisen kohdealue (tk) sekä päävesijohdon ohjeelliset linjaukset Vehoniemi-Rusko ja Vehoniemi-Valkeakoski.

Oriveden kaupungilla (saap. 15.11.2006) ei ole huomautettavaa luonnoksesta.

Mielipiteet

Yleisvastineet

Yleimmistä mielipiteissä käsitellyistä aiheista on laadittu yleisvastineet. Yleisvastineisiin viitataan kunkin mielipiteen osalta erikseen.

Kylämäisen asumisen alueet AT-1 ja AT-2:

Kaavaluonnoksessa alueille, joiden on arvioitu soveltuvan hyvin haja-asutukselle, on osoitettu kylämäistä asutusta. Kylämäinen asutus tarkoittaa tavanomaiseen haja-asutukseen verrattuna hieman tiiviimpää uudisrakentamista, joka kuitenkin jää selvästi väljemmäksi ja maaseutumaisemmaksi kuin taajamaan asemakaavoitetut pientaloalueet. Ns. emätilatarkastelun avulla laskettavan tilakohtaisen rakennusoikeuden määrä on kylämäisen asumisen alueilla suurempi kuin muilla haja-asutusalueilla. Kaavaluonnoksen kylämäisen asumisen alueet on muodostettu siten, että ne täyttävät vähintään pääosin seuraavat kaavan tavoit-teisiin perustuvat kriteerit: Alue sijoittuu olemassa olevan kyläasutuksen yhteyteen vanhaa kyläasutusta tiivistäen ja/tai laajentaen, sen läheisyydessä tai enintään 5 km:n päässä on kyläkoulu ja/tai muita päivittäispalveluita, se sijoittuu päätiestön ja olemassa olevien joukkoliikennedyhteyksien lähituntumaan ja siellä on rauhallisia kyläteitä erityisesti kevyen liikenteen käyttöön, sinne on rakennettu tai suunnitteilla keskitetty vesihuolto ja siellä ei ole erityisiä luonnon-, kulttuurihistorian tai maiseman arvoja.

Kaavan jatkosuunnittelussa kylämäisen asumisen alueisiin (AT-alueet) tehdään muutoksia seuraavilta osin: AT-alueita tarkistetaan täsmentämällä alueiden valinnan kriteereitä ja kriteerien perusteella tehtävää edullisuusvyöhyketarkastelua. Maanomistajien muutostoiveet pyritään ottamaan huomioon niiltä osin kuin ne ovat asetettujen tavoitteiden ja suunnitteluperiaatteiden mukaiset. AT-alueille asetetaan tehokkuusluku tai kiinteistökohtainen rakennuspaikkojen enimmäismäärä, jotta AT-alueille jää riittävästi vapaita alueita. AT-alueiden rakennuspaikkoja ei ilman erityisen merkittäviä syitä sijoiteta maiseman tai elinkeinonharjoittamisen kannalta tärkeille pelloille. Raikun AT-1 –aluetta supistetaan ainakin alueen itäosasta Raikuntien eteläpuolelta, mutta kylän ja kyläkoulun kehittäminen saattaa edellyttää rakennuspaikkojen sijoittamista myös pellolle. Vehoniemen eteläisempää AT-2 –aluetta supistetaan huomattavasti. Varauksia selvitetään Raikun koulun kehittämisedellysten tarkastelun yhteydessä.

Mitoitus:

Kylämäisen asumisen alueiden (AT) osalta mitoitus tarkentuu kaavan jatkosuunnittelussa AT-alueisiin tehtävien muutosten tarkentuessa. Emätilakohtaisen rakennusoikeuden määrän porrastaminen eri kaavamerkintöjen mukaan on perusteltua kaavan tavoitteiden toteuttamiseksi, mm. haja-asutuksen ohjaamiseksi yhdyskuntarakenteellisesti järkevästi ja kaava-alueen arvokkaiden luonnon- ja kulttuuriympäristöjen vaalimiseksi. Mitoituksen avulla uudisrakentaminen sijoittuu valtaosin haja-asutukseen hyvin soveltuviksi arvioiduille alueille olemassa olevan asutuksen, palveluiden, tie-, joukkoliikenne- ja kevyen liikenteen yhteyksien sekä keskitetyn vesihuollon yhteyteen. Rakennusoikeuden määrä suhteessa tilan pinta-alaan on huomioitu mitoituksessa. Maanomistajien tasapuolinen kohtelu toteutuu kaavassa siten, että samantyyppisillä alueilla maata omistavia kohdellaan samoin perustein. Kiinteistön ra-

kennusoikeuden siirtämistä kaavan aluemerkinäältä toiselle pyritään helpottamaan ja monipuolistamaan siten, että kiinteistön ulottuessa usean kaavamerkin alueelle voidaan rakennusoikeus aina käyttää ensisijaisesti kiinteistön haja-asutukseen parhaiten soveltuvalla osalla.

Rakennuspaikan koko:

Rakennuspaikan vähimmäiskokovaatimus yhtenäistetään kunnan rakennusjärjestyksen kanssa riippuvaiseksi alueen vesihuollon järjestämisestä lukuun ottamatta M-3 – ja MU-alueita: Kun kiinteistö on liitettävissä keskitetysti järjestettyyn vesihuoltojärjestelmään (vesijohto ja viemäri), on rakennuspaikan kaikilla alueilla oltava vähintään 2000 m². Kun vesihuolto järjestetään kiinteistökohtaisesti, on rakennuspaikan oltava vähintään 5000 m². Jos vesihuolto järjestetään kiinteistöryhmäkohtaisesti, voi rakennuspaikan koko olla myös em. pienempi. M-3 - ja MU-alueilla rakennuspaikan vähimmäiskoko on 2 ha. Yleisesti rakennuspaikan tulee maankäyttö- ja rakennuslain mukaan asemakaava-alueen ulkopuolella olla tarkoitukseen sovelias, rakentamiseen kelvollinen ja riittävän suuri.

Vakituinen asutus rannoilla:

Kaavaluonnoksessa on osoitettu tietyille ranta-alueille loma-asutuksen lisäksi vakituista asutusta eli rantaosayleiskaavan mukaiselle rakennuspaikalle voi rakentaa joko loma-asunnon tai vakituisen asunnon. Vakituiseen asutukseen soveltuviksi katsotut ranta-alueet on kaavaluonnoksessa määriteltä samoin perustein kuin kylämäisen asumisen alueet ja ne sijoittuvat Pelisalmelle lukuun ottamatta ns. kuivan maan kylämäisen asumisen alueiden yhteyteen.

Kaavan jatkosuunnittelussa vakituiseen asutukseen soveltuvia ranta-alueita, alueiden määrittelyn kriteereitä ja kriteereihin perustuvaa edullisuusvyöhyketarkastelua tarkistetaan kylämäiseen asumiseen soveltuvien alueiden tarkistamisen yhteydessä siten, että vakituista asutusta voi olla yleisesti haja-asutukseen soveltuvien alueiden yhteydessä sijaitsevilla rannoilla. Rantajaksolta, jolle osoitetaan vakituista asutusta, tarkastellaan myös ns. vapaat rannanosat ja varmistetaan riittävät virkistykseen tarkoitettut vapaa-alueet. Rakennuspaikan ominaisuuksia tarkistetaan siten, että rantaan rajoittuvan vakituisen asutuksen rakennuspaikan rantaan suuntautuvien rajojen rajapisteiden välimatkan tulee olla vähintään 50 m. Rakennusten sijoittumista ja rakennusoikeutta täsmennetään siten, että vakituinen asuinrakennus tulee sijoittaa vähintään 30 m:n etäisyydelle rantaviivasta. 30-50 m:n etäisyydellä rantaviivasta sijaitsevan asuinrakennuksen kerrosala on rantaosayleiskaavassa kyseiselle rakennuspaikalle määritellyn mukainen ja vähintään 50 m:n etäisyydellä rantaviivasta sijaitsevan asuinrakennuksen kerrosala on enintään 180 m². Maanomistajien muutostoiveet pyritään ottamaan huomioon niiltä osin kuin ne ovat kaavalle asetettujen tavoitteiden ja suunnitteluperiaatteiden mukaisia. Koska varsinkin suurten järvien rannat ovat laajasti loma-asumiskäyttöön rakennetut, tulee muutokset rantarakentamisen periaatteisiin suunnitella huolella. Ei ole perusteltua osoittaa vakituista ranta-asutusta niin, että aiheutetaan haitallista yhdyskuntakehitystä tai uhataan luonnon, maiseman tai kulttuuriympäristön erityisiä arvoja tai virkistykseen tarpeita.

Tavase-tekopohjavesilaitoshanke:

Tavase-tekopohjavesihankkeeseen liittyvät merkinnät teknisen huollon kehittämisen kohdealue (tk) sekä päävesijohdon ohjeelliset linjaukset Vehoniemestä Ruskoon ja Vehoniemestä

Valkeakoskelle poistetaan kaavasta. Kaavoitus ei näe em. merkintöjen tuovan lisäarvoa alueen suunnitteluun, koska Vehoniemenharjua koskee jo tärkeän pohjavesialueen merkintä ja Tavase-hankkeen toteutuminen on epävarmaa eikä sen toteuttamistapaa (esim. pumppaamon ja vesijohtojen sijaintia) ole päätetty.

Kaavan tarkoitus ja yleispiirteisyys:

Yleiskaava on mahdollista laatia monella tapaa; esimerkiksi strategisena, kunnan yhdyskuntarakennetta ja maankäyttöä laaja-alaisesti käsittelevänä yleiskaavana tai yksityiskohtaisena aluevarausyleiskaavana, jossa voidaan osoittaa tarkkoja maankäytön aluevarauksia sekä yksittäisten rakennuspaikkojen määrä ja sijainti. Maaseutualueiden osayleiskaava on laadittu yleispiirteiseksi haja-asutusalueen maankäytön ohjauksivälineeksi, jolloin sen tärkeimpiä tehtäviä ovat yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä yhdenmukaisten pelisääntöjen vahvistaminen haja-asutusalueiden suunnittelutarve- ja rakennuslupamenettelyyn. Kun kaaavassa tarkastellaan asutusta ja muuta maankäyttöä koko haja-asutusalueen näkökulmasta, pystytään yksittäiset rakennushankkeet mahdollisimman hyvin sovittamaan haja-asutusalueen yleisiin kehittämistavoitteisiin. Kaavassa ei ranta-alueita lukuun ottamatta osoiteta yksittäisiä rakennuspaikkoja, vaan rakennuspaikkojen määrä ja sijainti määritetään kiinteistökohtaisesti ns. emätilatarkastelun perusteella vasta kunkin rakennushankkeen yhteydessä. Kaavan yleispiirteisen luonteen vuoksi ei ole tarpeellista laatia kaavakartasta kovin yksityiskohtaista. Jatkosuunnittelussa kaavakarttaa pyritään kuitenkin selkeyttämään.

Mielipiteet

24.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjä pyytää huomioimaan kaavassa seuraavat asiat: Kaavassa tulee ottaa paremmin huomioon maatilojen kehittyminen ja tulevaisuuden rakennustarpeet. Tuotantosuunnan ja eläinmäärien muutokset on oltava mahdollista toteuttaa tulevaisuudessa riippumatta maatilan alueella olevista kaavamerkinnöistä. Maanomistajien tasapuolinen kohtelu ei toteudu kaavaluonnoksessa, koska kylämäisen asutuksen paikat ovat keskittyneet harvoille maanomistajille. Rakennuspaikkoja on pystyttävä siirtämään vapaammin kaavamerkinnältä toiselle ja ns. sisarosuudet tulee huomioida erikoistapauksina, jotka eivät vähennä kantatilan rakennusoikeutta kehittyvässä maataloudessa tai muussa elinkeinotoiminnassa. Kaavassa tulee huomioida tieverkoston parantaminen asutuksen lisääntyessä. Vesiosuuskuntaan viitataan tontin kokoa tai paikkaa määritettäessä, mutta Kangasalan kunnan tuki vesi- ja jätehuollon kehittämiseen on kuitenkin hyvin vähäinen. Kaavan tulee sitoa myös kunta taloudellisesti mukaan kehittämään alueellista vesi- ja jätehuoltoa. Laajojen peltoalueiden säilyttäminen maatalousalueena, jossa rakentaminen ohjataan alueen reunoille tai metsäsaarekkeisiin, on hyvä asia.

Maataloustuotannon tarpeet pyritään ottamaan huomioon kaavaa laadittaessa. Suurimittakaavaisella maataloudella saattaa olla esim. melu-, haju- tai liikenteen vaikutuksia ympäristöönsä. Tuotannon lisääminen ja/tai tuotantosuunnan vaihtaminen on mahdollista siten, että tuotannon mahdollisesti aiheuttamat em. ympäristövaikutukset eivät merkittävästi heikennä viihtyisyyttä lähialueella. Maisemaltaan ja/tai kulttuuriympäristöltään arvokkailla alueilla on perusteltua edellyttää arvojen huomioimista myös tuotantorakentamisessa. Kylämäisen asumisen alueet on perustellusti sijoitettu yhdyskuntarakenteen kannalta edullisimmille alueille, joilla ei ole erityisiä luonnon- tai maiseman arvoja. Jatkosuunnittelussa kylämäisen asumisen alueiden määrää ja sijaintia tarkistetaan, ks. tarkemmin yleisvastine s. 22. Maan-

omistajien tasapuolinen kohtelu toteutuu kaavassa siten, että samantyyppisillä alueilla maata omistavia kohdellaan samoin perustein. Rakennusoikeuden siirtämistä kaavan aluemerkinä toiselle pyritään helpottamaan ja monipuolistamaan siten, että kiinteistön ulottuessa usean kaavamerkin alueelle, tulee rakennusoikeus aina käyttää ensisijaisesti kiinteistön haja-asutukseen parhaiten soveltuvalla osalla. Ks. mitoitusta tarkemmin yleisvastineesta s. 22. Kaavoitusta ja rakentamista ohjaava maankäyttö- ja rakennuslaki ei tunne ns. sisarosuita, vaan jokainen rakennushanke käsitellään maankäyttö- ja rakennuslain 137 §:n mukaisena suunnittelutarveasiana. Haja-asutusalueiden yleiset tiedot ovat valtion hallinnassa, joten niiden kehittämisvastuu on ensisijaisesti valtiolla. Asutuksen lisääntymisen esimerkiksi Siitamantien varressa ei arvioida olevan niin merkittävää, että se loisi erityisen tarpeen tien parantamistoimenpiteille. Kangasalla on päätetty, että haja-asutusalueilla asukkaat itse vastaavat keskitetyn vesihuollon rakentamisesta vesihuolto-osuuskunnittain.

Lihasan Säätiö (saap. 25.10.2006 ja 27.10.2006) esittää mielipiteen liitteinä olevien karttojen mukaisesti Säynäjäjärven M-alueen laajentamista eteläpäästä 2 tontin verran. Alue on yhteyksiltään ja maastoltaan erittäin hyvää rakennuspaikkaa. Olemme varaamassa verkosto-suunnittelun aloittavasta Pohjois-Kangasalan vesiosuuskunnasta kys. tonttia varten vesi- ja jäte-vesiliittymän, jonka hinta on n. 10 000 €. Tämä liittymä varmistaisi vesijohtoverkoston tulemisen Säynäjäjärvelle asti. Lisäksi mainitaan, että Säätiö ei tähän mennessä ole myynyt tontteja.

M-alueen rajausta Säynäjäjärvellä voidaan hieman tarkistaa. Mielipiteen liitteenä olevien tarkempien karttojen mukaan kyseinen tontti sijaitsee lainvoimaisen rantaosayleiskaavan RA-1 –korttelissa, johon saa muodostaa 3 ei-omaraantaista loma-asunnon rakennuspaikkaa.

Keson Vesiosuuskunta (saap. 18.10.2006) ehdottaa, että suunnitellut AT-alueet sijoitetaan vesiosuuskunnan toiminta-alueelle ja lisäksi kuultaisiin alueella aktiivista maanviljelyä harjoittavia maanviljelijöitä. Luonnoksen AT-2 –alueet ovat yksipuolisesti muutaman harvan maanomistajan mailla ja on EU:n maatalouspolitiikan periaatteiden vastaista sijoittaa rakennusalueet aktiiviviljelyn lopettaneiden viljelijöiden maa-alueille. Maatalouden investointituilla on tarkoitus suurentaa Suomen tilakokoa ja turvata kotimainen elintarviketuotanto ja jos pellot kaavoitetaan kuten Sammalistossa, ei naapureilla ole mahdollisuutta ostaa nyt vuokraamaan maita lisämaiksi. Mikäli halutaan asutusta haja-asutusalueelle ja tontteja halukkaille, tulisi huomioida maanomistajien halukkuus ja heiltä löytyvät sopivat alueet tonttien myyntiin. Tulisi olla oikeus myydä myös 5000 m²:ä pienempiä tontteja, jotta maaseutu säilyisi ammattitaitoisesti hoidettuna, monimuotoisena ja silmälle esteettisenä. Suurta tonttia kyetään harvoin pitämään hoidettuna. Mielipiteen liitteenä on kartta, johon on merkitty vesiosuuskunnan toiminta-alue ja maanomistajien toivomat kylämaiset rakennusalueet. Alueet sijoittuvat tulevan pyörätien alueelle ja kulku niille tulisi olemaan jo olemassa olevista liittymistä. Vesiosuuskunta toivoo alueelleen uutta vakituista asutusta kattamaan vesihuollon kustannuksia.

Kaavan jatkosuunnittelussa tarkistetaan AT-alueiden määrää ja sijaintia. Tässä yhteydessä pyritään ottamaan huomioon myös vesiosuuskunnan toiveet, ks. tarkemmin yleisvastine kylämaisen asumisen alueista s. 22. AT-alueiden rakennuspaikat pyritään ohjaamaan elinkeinon harjoittamisen tai maiseman kannalta tärkeiden peltojen ulkopuolelle. Maanomistajien tasapuolinen kohtelu toteutuu kaavassa siten, että samantyyppisillä alueilla maata omistavia kohdellaan samoin perustein. Tontinmyyntiä ei voida pitää maatalouspolitiikan mukaisena maaseudulle tarkoituksenmukaisena elinkeinona. Rakennuspaikan kokoon liittyen ks. yleisvastine s. 23.

Wääsyn Kartano (saap. 11.10.2006) pyytää muuttamaan Ponsantien varressa olevan Kymppi ry:n ampumaradan etelänpuoleisen rinteeseen M-2 –alueesta AT-2 –alueeksi seuraavista syistä: alueelle on jo liittymä Ponsantieltä, rinne on kaunis ja auringon lasku näkyy sinne, Kymppi ry:n ja Wääsyn kartanon aluetta koskeva vuokrasopimus päättyy 1.5.2010 ja sitä ei uusittaisi, vaan ampumarata-alue siivottaisiin entiselleen. Tontit eivät välttämättä tulisi tälle alueelle, vaan sen eteläpuolelle ylemmäksi rinteeseen. Alueen suurimpana maanomistaja hän pitää kohtuullisena, että myös hänen maillensa sijoittuisi AT-2 –alueita varsinkin, kun ns. Wääsyn aukio on kokonaisuudessaan MA- aluetta. Lisäksi Wääsyn kartano on toimiva maatila, jonka toiminnan kehittämistä tällainen kaavoitus edistäisi.

Jos ampumaratatoiminta loppuu, voidaan ampumaradan ympäristöön maiden puhdistamisen jälkeen sijoittaa kylämaista asutusta. Kylämäisen asumisen alueet on kaavaluonnoksessa perustellusti sijoitettu yhdyskuntarakenteen kannalta edullisimmille alueille, joilla ei ole erityisiä luonnon- tai maiseman arvoja, ks. tarkemmin yleisvastine s. 22. Rakennusoikeuden määrä suhteessa tilan pinta-alaan on huomioitu mitoituksessa eikä tontinmyyntiä voida pitää maaseudulla tarkoituksenmukaisena elinkeinona. Wääsyn ja Suomatkan välisen metsäalueen rakentamattomat osat, mm. Killittälänvuoren ja Vartiavuoren alueet, pyritään säilyttämään yleisesti rakentamattomina. Yhtenäinen metsäalue on merkittävä mm. metsätalouden ja virkistykseen kannalta sekä yhtenäisenä, ekologisena alueena.

Wääsyn Kartano ja 11 muuta allekirjoittanutta (saap. 13.11.2006) esittävät, että Eskolansaa- ren ja sen välittömässä tuntumassa mantereeseen puolella olevat kiinteistöt muutettaisiin ympärivuotisiksi rakennuspaikoiksi. Kiinteistöt sijaitsevat enimmillään 1,5 km:n päässä Ponsantiestä, joten julkisen liikenteen käyttö ja koulukuljetusten järjestäminen on helppoa. Ponsantien kevyen liikenteen väylä mahdollistaa asioinnin pyöräillen Huutijärvellä (5 km) ja keskustassa (7 km). Kiinteistöt ovat liittyneet Keson vesiosuuskuntaan, Sirppilahdentien varrella on jo 4 vakituista asuintaloa ja alueelle on kaavoitettu 25 rakennuspaikkaa, joten siitä muodostuisi erittäin toimiva ja vireä/vihreä kyläkokonaisuus.

Kaavan jatkosuunnittelussa vakituiselle asumiselle soveltuvia ranta-alueita tarkistetaan ja tässä yhteydessä käsitellään myös mielipiteessä esitetty toive. Ks. tarkemmin yleisvastine vakituisesta asutuksesta rannoilla s. 23.

24.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjät kertovat alueen pitkäaikaisina asukkaina tietävänsä, mihin alueella voisi sijoittaa kylämaista, tiiviimpää asutusta. He kokevat, että heidän näkemystään ei ole otettu huomioon kaavasuunnittelussa eikä yksikään AT-alue sijaitse heidän omistamillaan mailla, vaikka heidän omistuksessaan kaava-alueella on yli 150 ha maata. Maatalouden harjoittajien ei ole tarkoituksen mukaista myydä aktiivisessa maa- ja metsätalouskäytössä olevaa maata pois. Peltosaarekkeilla ja viljelysmaiden reunoilla on vähempiarvoista maatalousmaata, joka on perinteisesti ollut mäkitupalaisten ja muun maatalousväestön asuttamaa. Tilalta käydään jatkuvasti kysymässä myytäviä tontteja, mutta tonttien koon ollessa 0,5 ha ei kauppoihin ole löytynyt halukkuutta. Maanviljelijät eivät halua turhaan luopua maasta ja katsella ylisuuren tontin pusikoitumista, vaan tontteja ympäröivät alueet tulisi olla ammattitaitoisesti hoidettuja.

Mielipiteessä esitetään uusia AT-alueita Talvilahteen, Suomatkaan ja ampumaradan alueelle. Kaavaluonnoksessa Talvilahteen ei ole merkitty AT- aluetta, vaikka Markku Teräsmä on suunnitellut

sinne kylämäisen asutusalueen tilan palstoittamisen ja suunnittelutarveharkinnan pohjaksi. Mielipiteessä esitetyt alueet sijaitsevat tulevan pyörätien alueella, niille kulku osoitettaisiin jo olemassa olevista tieliittymistä ja ne sijaitsevat Keson vesiosuuskunnan toiminta-alueella, jolloin tiiviimmät asutusrykelmät laskisivat osuuskunnan rakentamisen kustannuksia hyödyttäen näin koko alueen väestöä.

Kaavan jatkosuunnittelussa tarkistetaan kylämäisen asumisen alueiden määrää ja sijoittumista myös Suomatkan-Keson alueelta. Tässä yhteydessä käsitellään myös maanomistajan toiveet, ks. tarkemmin yleisvastine s. 22. Rakennuspaikat pyritään ohjaamaan elinkeinonharjoittamisen tai maiseman kannalta tärkeiden peltujen ulkopuolelle. Rakennusoikeuden määrä suhteessa tilan pinta-alaan on huomioitu mitoituksessa. Talvilahteen laadittu maankäyttöluonnos ei ole virallinen kaava-asiakirja eikä siinä esimerkiksi suhteuteta alueen rakentamisen määrää muuhun haja-asutusalueiden rakentamiseen. Rakennuspaikan kokoon liittyen ks. yleisvastine s. 23.

23.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjät toteavat kaavan tavoitteet perustelluiksi, mutta ne sisältävät myös asianosaisten kannalta vaikeasti yhteen sovitettavia etunäkökohtia. Viljelymaiseman säilyttämistavoite voi jäädä toteutumatta, kun rakentamisen ulkopuolelle osoitetaan peltuja, jotka jatkossa todennäköisesti ovat maanviljelyn tehokkuus- ja taloudellisuusnäkökohtien osalta viljelykelvottomia. Tuloksena on hoitamattomia, pensastuvia ja rikkaruohon valtaamia peltokuvioita. Nämä rajaukset myös kohtelevat maanomistajia epätasapuolisesti: mitoitus MA-alueella verrattuna AT-alueisiin on epäoikeudenmukainen niissä tapauksissa, joissa pellot ovat heikosti viljelyyn sopivia maan laadun ja lohkojen maastomuotojen, pienuuden tai pirstaleisuuden vuoksi. Maisemanhoito ja kohtuullinen uudisrakentaminen maiseman ja luonnon ehdoilla tuo tehotonta ja maata rasittavaa viljelyä paremman tuloksen kokonaistaloudellisesti ja maisemallisesti. Maaseutumaaiseman ja kylän elinvoimaisuuden elvyttämisen näkökulmasta olisi kytkeä rakennusmaaksi soveltuvuus esimerkiksi maisemayrittämiseen, jolloin rakennusmaan hallittu myyminen voisi tukea paikallista yritystoimintaa lisäämällä toiminnan kehittämisen omarahoitusmahdollisuuksia.

Viljelymaisemaltaan arvokkaat ja merkittävät alueet on perusteltua säilyttää rakentamattomina, vaikka pellot eivät olisikaan koko ajan viljelyssä. Maisemallisesti arvokkaat aluekokonaisuudet, kuten Keson viljelyaukea, edustavat Kangasalan vanhimpia viljelyalueita, joilla sijaitsevat myös kylän vanhimmat kantatilat. MA-alueen rajausta perustuu kulttuuriympäristöohjelman yhteydessä laadittuun maisemaselvitykseen. Mitoituksen osalta ks. yleisvastine s. 22. Tontinmyyntiä ei voida pitää maaseudulle tarkoituksenmukaisena elinkeinona.

3.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjien mielestä kaavassa esitetään hyviä perusteita asutuksen sijoittumiselle Ponsantien varteen. Kylien uudisasutus on hyvä sijoittaa vanhan asutus-rakenteen tueksi eikä nauhana päätien varteen. Maisemallisten, ml. Keson viljelymaisema, ja luontoarvojen säilyttämistavoite on hyvä ja suunnitelma lisää tarvetta kevyen liikenteen väylään, jota liikenneturvallisuuden saavuttamiseksi nykyinenkin asutus edellyttää. Vainio-Aatisen tilan peltujen viljelyssä säilyttämistavoite ei ole täysin perusteltavissa, koska pellot eivät ole hyvälaatuisia tavanomaiseen viljelyyn, mutta maisemakasvit sopivat hyvin kylän yleisilmeeseen. Lisäksi kulttuuriympäristöohjelmaan merkittiin kylämaisemaan sopiviksi arvioidut rakennuspaikat ja luonnos poikkeaa Vainio-Aatisen osalta tästä suunnittelusta ja selvityksestä. Esitämme seuraavia alueita uudisrakentamiseen soveltuviksi: Kesontien ja Aatisenniementien välinen kulmaus, koska se on viljelykäyttöön kelvotonta, lähistöllä on peltujen reunoilla Rönön ja Marko Hakkarin asuinrakennukset ja paikalla on aiemmin ollut asuinrakennus. Kesonrannantien viereinen peltolohko, joka on erittäin

huonolaatuista viljelymaata, mutta tukisi uudisrakentamisalueena olemassa olevaa rakennuskantaa. Takkulassa luo-1 –alueen viereinen metsä tulisi liittää viereiseen AT-2 –alueeseen ja Kaukaniementien (ent. Riihilahdentien) varrella oleva Rantalan peltolohkon osa käyttäen asunto-
rakentamiseen. Lisäksi yritystoiminnan asuntotarkoituksiin tulisi varata 2000-5000 m² Kesonrannantien läheisyydestä.

Kaavalla ei voida vaikuttaa peltujen säilymiseen viljelyssä, mutta on perusteltua pyrkiä säilyttämään maisemallisesti arvokkaat pellot avoimina. Kuitenkin varsinainen kieltä peltujen metsittämisestä muutetaan tavoitteeksi peltujen säilymisestä avoimina. Kulttuuriympäristöohjelmaa laadittaessa pyrittiin löytämään maisemaan sopivia rakennuspaikkoja, mutta tuolloin ei vielä tarkasteltu aluekohtaista mitoitusta eikä maanomistajien tasapuolista kohtelua, jotka kaavaluonnoksessa on myös huomioitu. Maisemallisten tekijöiden huomiointi on vain yksi tekijä tarkasteltaessa rakentamisen määrää ja sijoittumista eri alueilla. Koska maaseutualueiden osayleiskaava on yleispiirteinen haja-asutusalueiden rakentamista ohjaava suunnitelma, ei kaavassa osoiteta yksittäisiä rakennuspaikkoja, vaan rakennuspaikkojen määrä ja sijainti määritetään kiinteistökohtaisesti ns. emätilatarkastelun pohjalta vasta kunkin rakennushankkeen yhteydessä (ks. tarkemmin yleisvastine kaavan yleispiirteisyydestä s. 24). Esittämistänne alueista Kesontien ja Aatisenniementien kulmaus on osa Keson maisemallisesti arvokasta viljelyaukeata, jonne voi rakentaa vähäistä haja-asutusta. Takkulantien eteläpuolisen alueen osalta AT-2 –alueen rajausta voidaan hieman tarkistaa. Rantalan alue Kaukaniementien varressa sijoittuu Keson ja Soukkion väliselle asumattomalle metsäalueelle, jonne on perusteltua osoittaa vain haja-asutusluontoista asumista. Rakennusoikeuden määrä em. alueilla määritellään tilakohtaisesti emätilatarkastelun avulla. Kesonrannantien varsi sijoittuu pääosin voimassa olevan rantaosa-yleiskaavan alueelle, jolla on sallittu vain loma-asutus kaavan osoittamilla rakennuspaikoilla. Kun työntekijöiden asuinrakennus sijaitsee talouskeskuksen pihapiirissä, ei rakentamisella ole vaikutusta tilan muuhun asuinrakennusoikeuteen.

24.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjä huomauttaa, että kaavakartassa tulisi näkyä selvästi metsä- ja peltoalueiden rajat ja tiestö. Kaavaluonnoksesta ei käy riittävästi selville, mihin kohtiin uutta asutusta on suunniteltu esim. Kaukaniementien varteen. Markkulan tilan sikalarakennuksen pohjoispuolella olevan suojakaaren sisäpuolelle Hirviraitin varteen tulisi varata asuintontteja sillä varauksella, että sikalan pito lopetetaan. Hirviraitin varsi on vesiosuuskunnan suunnitteleman vesijärjestelmän tuntumassa. Lisäksi Keson vesiosuuskunnan mielipiteeseen on merkitty asutusta Markkulan tilan alueelle, mikä on hyväksyttävää.

Kaavakarttaa pyritään selkeyttämään jatkosuunnittelussa. Joka tapauksessa osayleiskaava säilyy yleispiirteisenä maankäytön suunnitelmana, jonka linjaukset ohjaavat rakentamisen lupamenettelyä. Ks. tarkemmin yleisvastine kaavan yleispiirteisyydestä s. 24. Kaavaluonnoksessa Hirviraitin varsi on osoitettu merkinnällä M/AT-2, mikä tarkoittaa, että alue on soveltuva kylämaiselle asumiselle, mikäli eläintuotanto loppuu. Rakennusoikeuden määrä alueella määritetään tilakohtaisesti ns. emätilatarkastelun avulla.

23.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjät haluavat, että merkintä MA-2 poistettaisiin heidän tilansa alueelta. He ovat itse rakentaneet ympärillensä olevan maiseman eikä heitä voida siitä kaavan muodossa rangaista. Lisäksi MA-2 –merkintä tuo lisäkustannuksia maanomistajille. He haluavat säilyttää määräämisoikeuden tilalla esim. suon metsityksessä. Tilan kokonaisrakennusoikeus tulee olla samansuuruinen suhteessa naapuritiloihin.

Kaavan yhtenä tavoitteena on edistää kansallisen kulttuuriperinnön säilymistä tunnistamalla maisemallisesti tärkeät viljelyalueet ja ohjaamalla uudisrakentamisen maisemaan ja kylän perinteeseen sopivalla tavalla. Soukkion ja Ranta-Soukkion tiloja ympäröiville peltoalueille on osoitettu merkintä MA-2 (Maisemallisesti merkittävä peltoalue). Merkintä on perusteltu kaavan tavoitteiden täyttämiseksi alueilla, joilla kulttuuriympäristöohjelman laatimisen yhteydessä tehdyssä maisemaselvityksessä havaittiin olevan melko huomattavia maisemallisia arvoja. Mielenpiteessä ei tuoda esille, mitä lisäkustannuksia merkintä MA-2 tuo maanomistajille. MA-2 –alueen kaavamääräyksessä ei oteta kantaa suon metsittämiseen. Maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:n mukaan yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle kohtuutonta haittaa, mitä periaatetta kaavan laadinnassa on noudatettu. Emätilakohtaisen rakennusoikeuden määrän porrastaminen eri kaavamerkintöjen mukaan on perusteltua kaavan tavoitteiden toteuttamiseksi.

24.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjä näkee kylätaajamakehityksen suosimisen ratkaisuna moneen tämän hetken ongelmaan; mm. asemakaava-alueiden riittämättömään tonttitarjontaan ja ihmisten haluun asua väljemmin. Kun ”kylätaajamia” suositetaan rakennusmaana, ei voida puhua maanomistajien tasapuolisesta kohtelusta, vaan päinvastoin. Tasapuolisuus ei lähtökohtaisesti olekaan mahdollista, koska tilat omistajineen ovat erilaisia esim. sijainnin, elinkeinojen ja maaperän suhteen. Kylätaajamien ulkopuolisia alueita ei saa muumioda, vaan ne tarvitsevat liikkumavaraa muutoksille ja kehitykselle, esim. sukupolvenvaihdoiksi ja EU-määräysten muutoksiin. Ranta-Soukkion tilalla oikeampi kaavamerkintä olisi M-2, kuten takana olevalla maa-aluekokonaisuudella, kun rantaosayleiskaavan vaikutus kattaa jo lähes koko tilan. Muilta osin Ranta-Soukkion ja Heikkilän (Suomatka) tilojen toiminnan kehittäminen ei kaadu kaavan rajauksiin. Heikkilän tilalle Heikkilänniemessä liittyminen vesi- ja viemäriverkkoon lienee ajan kysymys.

Maanomistajien tasapuolinen kohtelu toteutuu kaavassa siten, että samantyyppisillä alueilla maata omistavia kohdellaan samoin perustein. Muita kuin kylämaiselle asumiselle soveltuvia alueita ei ole tarkoitus muumioda, vaan maatalouden ja muun maaseutuyrittämisen tuottantorakentaminen sekä vähintäänkin vähäinen uudisrakentaminen ovat mahdollisia näillä alueilla. Ranta-Soukkion tilaa ympäröiville pelloille on osoitettu merkintä MA-2 (Maisemallisesti merkittävä peltoalue). Merkintä on perusteltu, koska Ranta-Soukkion ja Soukkion tilat ympäröivine peltoineen on kulttuuriympäristöohjelman laatimisen yhteydessä tehdyssä maisemaselvityksessä todettu alueeksi, jolla on melko huomattavia maisemallisia arvoja.

24.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjät pyytävät ottamaan huomioon kaavassa Pispalan tilan (3:146) osalta maatalouden tuottantorakennusten, kuten navetan, rakennuspaikan.

Maaseutualueiden osayleiskaava on alueen rakentamista ja muuta maankäyttöä ohjaava yleispiirteisenä suunnitelma, jonka linjaukset ohjaavat rakentamista ja rakentamisen lupamenettelyä. Näin ollen kaavassa ei rantarakentamista lukuun ottamatta osoiteta yksittäisiä rakennuspaikkoja. Pispalan AT-2 –alueen rajausta tarkistetaan jatkosuunnittelussa siten, että voidaan paremmin sovittaa yhteen tilan tavoitteet maatalouden kehittämiseksi ja muun kyläasutuksen kehittämistavoitteet.

Raudanmaan Nuorisoseura ry:n latujaos (saap. 26.10.2006) pitää talkootyöllä ja kunnan avustuksella yllä ”sunnuntaihihtoon” soveltuvaa latuverkkoa nuorisoseuran toiminta-alueella. Tavoitteet-

na on luoda yhtenäinen latuverkko välille Järvikulma-Mäyrä. Latuhankkeen suurimpia ongelmia ovat olleet hankkeen kannalta keskeisillä alueilla Tohkalassa ja Kautialassa viljelyalueiden ajokielot sekä Kautiala-Järvikulma –välillä tehdyt metsänuudistustyöt. Kaavaan tulisi varata linjaus latupohjaa varten mielipiteen karttaliitteen mukaisesti Tohkalassa AT-1 –alueen itä- ja pohjoisreunoja myötäillen Ponsantieltä Köyräntielle ja Kautialan AT-1 –alueen pohjois- ja länsireunoja myötäillen Kautialantieltä Ekkulantielle. Näin alueen latuverkostoa saataisiin vakiinnutettua ja uusille asuinalueille toimiva yhteys nykyiseen latuverkkoon.

Ohjeelliset ulkoilureittiyhteydet voidaan Kautialassa ja Tohkalassa muuttaa mielipiteessä esitetyn mukaisiksi.

20.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjä toteaa, että Kautialaan Vähäjärven ja Kautialantien välille merkitty luo-1 –alue on arvokas ja suojelun arvoinen. Kaavassa ei kuitenkaan ole huomioitu tämän Myllyojan alaosan arvokasta ympäristöä, joka tulisi myös merkitä luo-1 –merkinnällä. Kohteeseen kuuluu mm. kaunis koskijakso ja lähialueiden ainoa keltavuokkokasvusto. Kautialan-Pispalan vesialueen osakaskunnan esimiehenä hän toteaa myös, että koskijakson alapuolinen osa on tärkeä säyneen lisääntymisalue.

Mielipiteessä esitettyä kohdetta ei ole virallisesti inventoitu. Kaavasuunnittelija ja ympäristönsuojelutarkastaja ovat tehneet alueella maastokäynnin 13.10.2006. Maastokäynnin perusteella Myllyojan Ponsantien ja Myllylahden välinen jakso osoitetaan kaavaehdotuksessa merkinnällä luo-2. Maisemaa muuttava maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta vastaavaa toimenpidettä ei alueella saa suorittaa ilman maisematyölupaa.

24.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjä ilmoittaa tilalla Karppila (1:37) harjoitettavan karjaloutta. Tulevaisuuden laajennustarpeet huomioon ottaen kaavaan tulisi merkitä varaus kotieläintalouden suuryksikölle. Nykyisen tilakeskuksen välittömässä ympäristössä olevat peltoalueet ovat jatkuvan laidunnuksen piirissä sekä lannanlevitysalueena, joten niihin ehdotetaan karttaliitteen mukaisesti rajattua vaikutusaluemerkintää.

Kaavan jatkosuunnittelussa tarkistetaan maataloutta koskevia kaavamerkintöjä siten, että niissä otetaan paremmin huomioon peltojen käyttö laidun- ja lannanlevitysalueena. Kotieläintalouden suuryksikön merkintä ja vaikutusaluemerkintä voivat vaikuttaa läheiseen kylämäisen asumisen alueen rajaukseen, joten merkinnät tarkentuvat vasta kaavan jatkosuunnittelussa.

Mielipiteen lähettäjä ja 29 muuta allekirjoittanutta (saap. 19.10.2006) pyytävät, että Ponsanlahden ja Rantalalahden välinen alue Ponsantien itäpuolella merkittäisiin kyläalueeksi, joka mahdollistaisi myös omarantaisen vakituisen asumisen muodostamisen. Kylä on vanha, yleisesti tunnettu ja joukkoliikenteen piirissä siten, että alueelta on Kangasalle ja edelleen Tampereelle sekä takaisin 14-16 bussivuoroa päivässä. Kautialan koulun säilyttämisen kannalta Ponsa on lähellä ja sieltä käy lapsia Kautialan koulussa. Koululle kuljetetaan oppilaita kauempaakin kuin Ponsasta. Palo- ja pelastustoimen kannalta kaikki kiinteistöt ovat helposti saavutettavissa; matka maantieltä kiinteistöille on alle 1 km, tiet ovat kantavia ja hyväkuntoisia ja niitä hoidetaan ympärivuotisesti. Lisäksi Ponsaan on perustettu vesiosuuskunta v. 2003, joka äskettäin on saanut luvan liittyä Oriveden verkostoon. Ponsan puolesta tämä prosessi etenee nopealla aikataululla.

Kaavan jatkosuunnittelussa vakitukselle asumiselle soveltuvia ranta-alueita tarkistetaan ja tässä yhteydessä käsitellään myös mielipiteessä esitetty toive. Ks. tarkemmin yleisvastine vakitukselta asutuksesta rannoilla s. 23.

23.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjä esittää MA-2 -alueen laajentamista Majaalahdessa omistamilleen Tallin ja Haapamäen tiloille niin, että alue ulottuu mielipiteen liitteenä olevan kartan mukaisesti Majaalahdentien eteläpuolella Majaalahden koululta Tallin tilan päärakennukseen asti.

Mielipiteessä esitetty alue sijaitsee alle 200 m:n etäisyydellä rantaviivasta ja sijoittuu näin ollen voimassa olevan rantaosayleiskaavan alueelle. Rantaosayleiskaavan merkintöjä ei tässä yhteydessä ole tarpeen muuttaa.

4.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjä ilmoittaa, että viljelijä jatkaa viljelyä hänen omistamillaan pelloilla ja mahdollinen viljelyn jatkaja on myös tiedossa. Pellot liittyvät hyvin siihen yhtenäiseen alueeseen, jota hän viljelee. Ammatin harjoittaminen eli maanviljely on hänen pelloillaan etusijalla omakotitalojen rakentamiseen nähden ja talon voi rakentaa ”arvottomammallekin” alueelle.

Raikun kylämäiselle asumiselle varattua AT-1 -aluetta supistetaan ainakin alueen itäosasta Raikuntien eteläpuolelta siten, että niin maatalouden harjoittamisen kuin kylän kehittämisen edellytykset pystytään paremmin sovittamaan yhteen.

23.10.2006 saapuneen mielipiteen lähittäjien mielestä Raikun peltoaukea on jätettävä pelloksi. He ovat maanviljelijöitä ja kyseessä ovat heidän vuokrapeltonsa. Lisäksi kaavoitus ei saa häiritä tilan maatalous- ja asuinrakentamista.

Raikun kylämäiselle asumiselle varattua aluetta supistetaan ainakin alueen itäosasta Raikuntien eteläpuolelta siten, että niin maatalouden harjoittamisen kuin kylän kehittämisen edellytykset pystytään paremmin sovittamaan yhteen. Ks. tarkemmin yleisvastine kylämäisen asumisen alueista s. 22. Tilakohtaista asuinrakennusoikeutta määritettäessä on ohjeena osayleiskaavan mitoitus, ks. tarkemmin yleisvastine mitoituksesta s. 22. Maatalouden harjoittamiseen liittyvä rakentaminen edellyttää pääsääntöisesti rakennuslupaa tai suunnittelutarveratkaisua.

23.10.2006 saapuneen mielipiteen lähittäjien mielestä Raikun AT-1 -alueet, jotka kunta aikoo muuttaa asuinalueiksi pois maatalouskäytöstä, rikkovat maatalouskäytössä olevan kauniin maalaismaiseman. Pro Agria Pirkanmaan maaseutukeskuksen/kotitalousnaisten v. 2002 teettämässä valtatie 12:n tiemaiseman kehittämissuunnitelmassa Raikkuun Tampereen suunnasta avautuva peltoaukea on merkitty tärkeäksi näkymäksi ja koko peltoaukea Raikun risteyksestä Raikunjärveen asti on merkitty säilytettäväksi viljelymaisemaksi. Peltojen säilyminen viljelyssä on hyvin tärkeää maiseman ja luonnon monimuotoisuuden kannalta. Siurolan tilalla aiotaan jatkaa viljanviljelyä ja lypsykarjanpitoa. Laidunalana tarvitaan kartassa näkyvät MA- ja MA-2 -alueet sekä osa AT-1 -alueesta. Laidun-, nurmi- ja peltoalan pienentäminen johtaa lypsykarjan leikkaukseen. Tilalla on peltoja muualla, mutta niitä ei voida käyttää laitumena liian suurien etäisyyksien takia. Toivomme, että kaavassa katkoviivalla rajattu alue muutetaan MA-alueeksi ja MA-2 -alue jätetään kaavoitta-

matta. Raikussa on tällä hetkellä asuinkäyttöön kaavoitettua aluetta vapaana, joten lisäkaavoitusta ei tarvita. Jos uusille asuintaloille on kysyntää, voitaisiin Längelmäveden puoleinen rantapeltö kaavoittaa asuinalueeksi, joka olisi jatkoa nykyiselle rakentamiselle Heponie-men tien suuntaisesti. Mielipiteen liitteenä ovat kopiot tiemaiseman kehittämissuunnitelmasta Raikun osalta.

Raikun kylämäiselle asumiselle varattua aluetta supistetaan ainakin alueen itäosasta Raikuntien eteläpuolelta siten, että niin maatalouden harjoittamisen kuin kylän kehittämisen edellytykset pystytään paremmin sovittamaan yhteen. Ks. myös yleisvastine kylämäisen asumisen alueista s. 22. Ranta-alueiden (etäisyys rantaviivasta enint. 200 m) rakennuspaikat on jo määritelty voimassa olevassa rantaosayleiskaavassa eikä tässä kaavassa esitetä muutoksia rantarakennuspaikkojen määriin. Raikun AT-1 –alueen itäosa on kulttuuriympäristöohjelman maisemaselvityksen mukaan maisemallisesti merkittävää aluetta, jolle tulisi sijoittaa vain vähäistä uudisrakentamista. Maisemaselvityksen suosituksesta on kaavaluonnoksessa poikettu, koska alue sijaitsee välittömästi kyläkoulun vieressä. Mieli-piteessä mainittu Valtatie 12:n tiemaiseman kehittämissuunnitelma Kangasalan osalta on laadittu Tieluonnon lumo Pirkanmaalla –hankkeen yhteydessä v. 2001-2002. Hankkeen tavoitteena oli maaseudun tieluonnon ja lähimaisemien huomiointi kokonaisvaltaisesti, jotta maaseudun tieympäristöjä voitaisiin jatkossa kehittää. Tiemaiseman kehittämissuunnitelmaa on laadittu yhteistyössä maaseutualueiden kulttuuriympäristöohjelman kanssa ja sen merkinnät ja suositukset ovat Raikun osalta lähes yhteneväiset kulttuuriympäristöohjelman kanssa. Tiemaiseman kehittämissuunnitelma palvelee alueen maanomistajia ohjeellisena maisemanhoitosuunnitelmana.

Mielipiteen lähettäjä ja 42 muuta allekirjoittanutta (saap. 23.10.2006) vaativat, että Raikun kylätaajaman pellot on säilytettävä maa- ja metsätalousvaltaisena alueena. Iso peltoaukea ei sovelu asutuskäyttöön, koska se on maisemallisesti arvokas. Pirkanmaan maakuntakaavaehdotuksessa-kin koulun ympärillä olevat pellot on merkitty maatalousalueeksi, jolla on erityisiä ympäristöarvoja, kuten maisema- ja/tai kulttuuriarvoja. Koko Raikun kylä ja osa Heposelkää on merkitty maakunnallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi ja –kohteeksi, jolloin merkintöihin sisältyvät tietyt suunnittelumääräykset ja –suositukset.

Raikun kylämäiselle asumiselle varattua aluetta supistetaan ainakin alueen itäosasta Raikuntien eteläpuolelta siten, että niin maatalouden harjoittamisen kuin kylän ja kyläkoulun kehittämisen edellytykset sekä maiseman arvot pystytään paremmin sovittamaan yhteen. Kaavaluonnoksen AT-1 –alueen itäosa on Pirkanmaan maakuntakaavassa osoitettu maatalousalueeksi, jolla on erityisiä ympäristöarvoja. Maakuntakaavan määräyksen mukaan alueen suunnittelussa on edistettävä viljelymaiseman arvojen säilymistä. Kulttuuriympäristöohjelman yhteydessä laaditussa maisemaselvityksessä alue on merkitty maisemallisesti merkittäväksi alueeksi, jonne suositellaan vain hienovaraista uudisrakentamista. Maakuntakaavan ja maisemaselvityksen määräyksistä ja suosituksista on kaavaluonnoksessa hieman poikettu, koska alue sijaitsee aivan toimivan kyläkoulun vieressä.

20.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjä tuo esiin, että kaavan tavoitevaiheessa laadittu ”Ylellisen maaseudun” rakennemalli vastaa ”Ruuhkamaaseutu”-mallia paremmin kuntastrategian kaavoitusta ohjaavia tavoitteita. Tällöin mm. maankäytön tehostaminen on varovaista ja rakentaminen on sopusuunnassa luonnon ja kulttuurimaiseman kanssa. Hän korostaa, että Kangasalan maisemalla, nimenomaan Vehoniemenharjulla ympäristöineen, on kansallismaiseman status (maisematoimikunnan mietintö 1983) ja että Kangasalan omaleimaisten maisemien ja luonnontilaisten alueiden

merkitys virkistysalueena kasvaa Tampereen ja ruuhkaisten alueiden kasvaessa ja matkustamisen lisääntyessä. Kangasalan omaksuma rooli Tampereen takapihana on jyrkässä ristiriidassa em. tavoitteiden kanssa, mikä on ilmennyt mm. hulvattomana maa-ainesten ottolupien myöntämisenä maisemallisesti arvokkailta alueilta. Sama trendi jatkuu tässä kaavassa kauniista esipuheista huolimatta tekopohjavesilaitoksen muodossa. Vaikuttaa siltä, että kaavan laatija ei ole ottanut riittävästi huomioon valtuuston asettamia tavoitteita, vaan on kuunnellut enemmän erilaisten painostusryhmien ääniä. Tekopohjavesilaitokseen viittaavat tk- ja vesijohtomerkinnät Vehoniemestä Ruskoon tulee poistaa kaavasta, koska tekopohjavesilaitos on rinnastettavissa tuotannolliseen toimintaan, se ei merkittävästi paranna juomaveden laatua tai veden toimitusvarmuutta erityisolosuhteissa, hanke sijaitsee maakunnallisesti arvokkaassa maisemassa ja kulttuurimaisemassa ja sen vaikutuspiirissä useita erityyppisiä suojelu- ja virkistyskohteita ja –arvoja Vehoniemenharjulla ja Hiedanperässä. Laitoksen rakentaminen ei voi olla loukkaamatta em. suojeluarvoja. Jos Vehoniemenkylään halutaan vetää kunnan vesijohto, se tulee tehdä suoraan Raikun pohjavedenottamolta eikä Hiedanperästä.

Vehoniemen Kylien kaupasta Pälkäneen suuntaan sijaitseva peltoaukealle sijoitettu luonnonsuojelualueeseen rajautuva AT-2 –alue, koska sijoitus peltoaukealle muuttaa maisemaa ja on ristiriidassa kaavan periaatteiden kanssa, alueen maaperä soveltuu erittäin huonosti rakentamiseen, alue rajoittuu luonnonsuojelualueeseen ja alue muuttuisi näin osaksi Tampereen ja Pälkäneen välistä nauhakaupunkia. AT-2 –alueet merkitsevät liian suurta muutosta Vehoniemen asukaslukuun ja väestörakenteeseen vaarantaen kylän kulttuuriperinteen ja maaseutumaisen alakulttuurin säilymistä. Lisäksi asuintonttien maksimimäärä AT-2 –alueilla jää arvailujen varaan. Hiedanperään ja Leväslahteen lisätään perinnebiotoopin merkintä, koska molemmat alueet ovat lähivuosina saaneet tämän statuksen. Kaavakartassa on lisäksi huomattavia epätarkkuuksia verrattaessa sitä Tavase:n yva-selosteen liitekarttaan 5 (Vehoniemen-Isokankaan harjualueen natura- ja luonnonsuojelualueet): Hiedanperän ja Koivulinnan metsät puuttuvat, mutta Koivulinnan vieressä on kaksi pienempää luo-1 –aluetta ja Kylien kaupasta pohjoiseen sijaitseva suojelualue puuttuu. Eikö näillä kohteilla ole maankäyttöä ohjaava vaikutus? Lisäksi Vehoniemen ryhmäkylän suojeltavista taloista puuttuu omistamani vanha Tiitolan päärakennus, joka on rakennettu 1870-luvun alussa ja on toiminut alueen ensimmäisenä kouluna 1800-luvun lopussa. En tiedä, onko merkinnän puute omistajalle onni vai onnettomuus, mutta en sitä vastusta. Karttamerkkien selitykset puuttuvat kaavan nettiversiosta, jolloin osa merkinnöistä jää arvailujen varaan ja koska kaavasta puuttuvat kiinteistönrajat, ei aluevarauksia pysty hahmottamaan tarkasti.

Maaseutualueiden imagolliset vetovoimatekijät; järvet, harjut, metsät ja maalaismaisema, on erityisesti huomioitu kaavaa laadittaessa. Tekopohjavesilaitokseen liittyvistä merkinnöistä ks. yleisvastine s. 23. Kangasalan vesihuollon kehittämissuunnitelmassa 2004-2030 Raikun-Vehoniemen alueen keskitetty jätevedenkäsittely on määritelty kunnan toimesta toteutettavaksi, mutta hankkeen toteutustapa ja aikataulu ovat toistaiseksi täysin määrittelemättä. Kaavan jatkosuunnittelussa tarkistetaan myös Vehoniemen eteläisempää AT-2 –aluetta, ks. tarkemmin yleisvastine kylämaisesta asumisesta s. 22. Maaperätietojen mukaan Vehoniemen eteläisen AT-alueen maaperä on hiekkaa ja karkea hietaa, ja alueen rakennettavuus on hyvä tai keskinkertainen. Aluekohtaista uusien rakennuspaikkojen lukumäärää ei tiedetä, koska emätilatarkastelua ei ole tehty kaavan valmisteluvaiheessa. Kaavan jatkosuunnittelussa AT-alueille asetetaan myös tehokkuusluku tai kiinteistökohtainen rakennuspaikkojen enimmäismäärä, jotta AT-alueille jää riittävästi vapaita alueita.

Hiedanperän ja Leväslahden perinnebiotoopit lisätään kunnan paikkatietokantoihin paikallisesti arvokkaiksi perinnebiotoopeiksi. Leväslahden perinnebiotooppi merkitään maaseutualueiden osayleiskaavaan, mutta Hiedanperän kohde sijaitsee kokonaan rantaosayleiskaava-

van alueella. Hiedanperän metsä ja Koivulinnan metsä ovat v. 1998 inventoituja uhanalaisen eläinlajin ruokailualueita ja ne lisätään kunnan paikkatietorekisteriin luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiksi alueiksi (kaavamerkintä luo-1). Jos Hiedanperän metsä sijaitsee kokonaan rantaosayleiskaavan alueella, sitä ei merkitä maaseutualueiden osayleiskaavaan. Saarikyläntien eteläpuolella olevat luo-1 –kohteet (joista toinen sijaitsee yvasselostuksessa mainitun Koivulinnan metsän alueella) ovat lehtoja. Lehdot on kaavoituksen yhteydessä tehdyssä luontoselvityksessä v. 2001 todettu metsälain 10 §:n tarkoittamiksi erityisen arvokkaiksi elinympäristöiksi. Vehoniemen AT-alueiden rakentamisella ei arvioida olevan haitallisia vaikutuksia Vehoniemenharjun luonnonoloihin. Vanhan Pälkäneentien itäpuolella Saarikyläntien risteyksen tuntumassa sijaiseva Riihimäen luonnonsuojelualue on rauhoitettu v. 1981 geologialtaan sekä maisemansuojelun kannalta arvokkaana alueena. Rauhoitusmääräysten mukaan mm. alueella on kielletty ojen kaivaminen sekä kaikenlainen maan ja kallioperän vahingoittaminen, muuttaminen ja sen aineiden ottaminen. Alueen metsää saadaan hoitaa yksityismetsälain säännösten mukaisesti. Alueen rauhoittaminen ei estä rakentamasta alueelle maantiehen rajoittuvalle osalle asuin- tai talousrakennuksia sen mukaan kuin asianomaiset viranomaiset tähän luvan myöntävät eikä halkomis- tai lohkomistoimitusten suorittamista. Havainnollisuuden lisäämiseksi kaavaehdotuksen selostukseen lisätään kaikki kaava-alueen ja lähiympäristön luonnonsuojelualueet ja muut arvokkaat luontokohteet sisältävä liitekartta.

Kylä-Tiitolaa (Vanhaa Tiitolaa) koskeva rakennuskulttuurimerkintä on kaavaluonnoksessa erehdyksessä sijoitettu Tiitolan tilan kohdalle. Kylä-Tiitolassa on tehty rakennusinventointi 1.12.2006, jossa pihapiiri on todettu rakennushistoriallisesti, historiallisesti ja maisemallisesti arvokkaaksi ja kuuluvaksi arvoluokkaan 1. Kylä-Tiitolan pihapiiri sijoittuu kuitenkin alle 200 m:n etäisyydelle rantaviivasta, joten siihen sovelletaan rantaosayleiskaavan määräyksiä. Rantaosayleiskaavassa Kylä-Tiitolaa koskevat merkinnät maatilatalouskeskus sekä kulttuuri- tai rakennushistoriallisesti arvokas rakennus tai rakennusryhmä, joka on tarkoitettu säilytettäväksi. Maaseutualueiden osayleiskaava on yleispiirteinen maaseudun maankäytön ja rakentamisen ohjausväline eikä kaavakartasta ole tarkoituksenmukaista tehdä kovin yksityiskohtaista, ks. tarkemmin yleisvastine kaavan yleispiirteisyydestä s. 24.. Kaavamerkinnät ja –määräykset löytyvät kaavoituksen nettisivuilta ”Vireillä olevia yleiskaavoja”-linkin takaa Maaseutualueiden osayleiskaavan kohdalta omasta ”määräykset”-tiedos-tostaan.

23.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjät esittävät, että kaavan laatimisen yhteydessä tehtävistä maastokäynneistä tulee ehdottomasti olla yhteydessä ko. maanomistajaan ja kuulla hänen näkemysensä ja mielipiteensä suunnitelmista. Yhteydenoton tulee olla henkilökohtainen eikä yleisötilaisuus, ja tilannetta tulee tarkastella paikan päällä eikä sisätiloissa kartalta. Tilallemme on lähiaikoina tulossa sukupolvenvaihdos ja myös tilan tuotantosuunta muuttuu. Uudesta yritysmuodosta riippuen rakentamisen määrä voi olla suurikin ja riittävät uudis- ja lisärakentamis-mahdollisuudet tulee tuotannon niin vaatiessa olla sekä tilan olemassa olevien rakennusten läheisyydessä että kaikilla muilla tilan omistamilla alueilla. Tilan elinkelpoisuuden ylläpitämiseksi tapahtuvaa rakentamista ei tule etukäteen estää kaavalla. Vanhan Pälkäneentien länsipuolella oleva AT-2 -alue kyseisen maanomistajan osalta tulee muuttaa M-alueeksi, jolloin mahdollistetaan uudisrakentaminen alueelle. Saarikyläntien varren jätepisteen ympärillä oleva MA-2 -alue tulee muuttaa metsäisiltä osiltaan M-alueeksi. Lisäksi maanomistaja haluaa, että hänelle osoitettu rakennusmäärä pysyy samana kuin kaavaluonnoksessa.

Tk-merkintä tulee poistaa, koska alue on erikseen merkitty tärkeäksi pohjavesialueeksi, merkintä on ristiriitainen kaavan alueelle sijoittuvien muiden merkintöjen, rantaosayleiskaavan ja kulttuuriympäristöohjelman merkintöjen kanssa sekä kestävä kehityksen, kulttuuriympäristön säilymisen ja maisemallisten arvojen kanssa, merkintä sijaitsee pääosin kaava-alueen ulkopuolella ja perustuu Pirkanmaan 1. maakuntakaavaan, jota ei voi soveltaa yleiskaavoituksessa ennen kuin ympäristöministeriö vahvistanut kaavan ja kaavasta mahdollisesti tehdyt valitukset on käsitelty korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Tavase on teollista tuotantotoimintaa, joka ei sovellu MA-alueelle, koska sillä on merkittävät maisemalliset vaikutukset. Tk-merkintä ja päävesijohtojen merkinnät tulee poistaa kartasta kaava-alueen ulkopuolelta. Mielipiteen liitteinä ovat otteet rantaosayleiskaavasta ja kulttuuriympäristöohjelmasta Vehoniemen osalta.

Laadittaessa yleispiirteisesti maankäyttöä ohjaavaa yleiskaavaa alueelle, jolla sijaitsee n. 6000 kiinteistöä, ei kaavan laatimisvaiheessa ole tarpeellista olla henkilökohtaisesti yhteydessä jokaiseen maanomistajaan. On järkevämpää järjestää vuorovaikutus siten, että tavoitetaan suurempi ryhmä yhdellä kertaa. Henkilökohtainen yhteydenotto maanomistajaan tapahtuu tarkemman suunnittelun yhteydessä eli maanomistajan hakiessa lupaa rakennushankkeelleen. Jos mielipiteessä mainitulla yritystoiminnalla voi olla vaikutuksia ympäröivään maankäyttöön, on hyvä olla yhteydessä kaavoitukseen. Tällöin suunniteltu elinkeinotoiminta voidaan paremmin huomioida jo yleiskaavoitusvaiheessa. Maatilan talousrakennuksilta edellytetään rakennuslupaa ja tuotantorakennuksilta pääsääntöisesti suunnittelutarveratkaisua. AT-2 –merkintä tarkoittaa alueen varaamista kylämaiselle asumiselle, jolloin tilakohtainen rakennusoikeus on suurempi kuin maa- ja metsätalousvaltaisilla alueilla. Näin AT-2 –merkintää Vanhan Pälkäneentien länsipuolella ei ole tarpeen muuttaa. MA-2 –merkintä Saarikyläntien varressa on perusteltu, koska merkinnällä osoitetaan maisemaselvityksen mukainen maisemallisesti merkittävä peltoaukea pellonreunusmetsikköineen. Kaavaan sisältyy ohjeellinen tilakohtaisen rakennusoikeuden määrittävä mitoitus tarkastelu. Tilakohtaiset rakennusoikeuksien määrät eivät kuitenkaan ole tiedossa, koska kaavan laatimisen yhteydessä ei ole tehty ns. emätilatarkastelua. Tavase-tekopohjavesilaitokseen liittyvistä merkinnöistä ks. yleisvastine s. 23. Tarpeettomat kaava-alueen ulkopuoliset merkinnät poistetaan kaavaehdotuksesta.

23.10.2006 ja 25.10.2006 saapuneiden mielipiteiden lähettäjä toteaa, että kaavan tavoitteet eivät näytä toteutuvan Vehoniemen osalta tk- ja päävesijohdon merkintöjen aiheuttaman maisemavaurion ja alueiden käytön tarkoituksen muutoksen johdosta. Tk- ja päävesijohdon merkinnät tulisi poistaa Hiedanperästä ja Vehoniemestä, koska seuraavissa suunnitelmissa ja selvityksissä on todettu alueella olevan erityisiä luonnon- ja maisemallisia arvoja: Pirkanmaan 3. seutukaava, Vehoniemen harjualueen osayleiskaava, Kangasalan rantaosayleiskaava, Kangasalan maaseutualueiden kulttuuriympäristö-ohjelma v. 2004. Vehoniemi on ollut v:sta 1980 lähtien kansallisesti merkittävä näköalamaisema. Tk-merkintä peittää huomattavan osan Natura 2000 –alueesta, Hiedanperän rantametsä on luonnonsuojelullisesti arvokas kohde ja valkoselkätikan ruokailualue, ja laajamittainen veden-puhdistus on teollista toimintaa, joka aiheuttaa luontoon ja maisemaan pysyviä muutoksia. Lisäksi kaavaan tulisi lisätä merkinnät pb-2 Hiedanperään ja Leväslahteen, jotka ovat paikallisesti arvokkaita perinnebiotooppeja. Kylälaisten teettämä maisemahoitosuunnitelma ja Hiedanperän maisemallinen vaaliminen mm. maataloutta harjoittamalla ovat osoitus maanomistajien ja kyläläisten aktiivisuudesta ja maisemallisten arvojen sisäistämisestä. Jos kunta haluaa vetää vesijohdon Vehoniemeen, se voidaan vetää suoraan vedenkäsittelylaitokselta. AT-2 –alue Vanhan Pälkäneen-tien lounaispuolella rikkoo maisemallisesti tärkeän peltoaukean. Jos AT-alue sijaitsisi tien koillis-puolella kaava-alueen ulkopuolella, alue olisi valmiiksi puuston lomassa ja asunnoista olisi parempi näköala, kun edessä olevaa pelto olisi avoin. On tärkeää, että luontoarvot eivät heikennä

elämisen edellytyksiä ja jos luo-1- -alueella esim. polttopuiden hakkaaminen on kielletty, merkintä on kohtuuton maanomistajalle. Hiedanperästä puuttuu luo-1 –merkintä ja alueen pohjoisosassa oleva SL-merkintä tulee poistaa, koska alueella on jo Natura 2000 -merkintä. Vehoniemenkylän Tiitolan vanhat rakennukset tulisi myös merkintä inventointikohteiksi.

Luo-1 –merkintöjä Perähaassa on vaikea sijoittaa maastoon, koska kaavassa ei ole tilusmerkintöjä tai pellon ja metsän erottavia merkintöjä. Kaavaehdotuksen kaavakartasta tulisi erottaa pellot ja metsät, tilusrajat sekä kaikki tiedossa olevat luontoarvot, jolloin se olisi havainnollisempi myös ei-asiantuntijoille. Osallisilla on yleensä suuri kynnys ottaa yhteyttä kuntaan ja jotta ylipäättään saisi tiedon mahdollisesti itseään koskevasta suunnittelusta on jatkuvasti käytävä kunnan nettisivuilla tai seurattava paikallislehden ilmoituksia tai muuten vaikutusmahdollisuudet ovat menneet. Lisäksi vaikuttamismahdollisuuksiin tarjotaan perehdyttävän materiaalin määrään nähden vain hyvin lyhyt aika. Kuitenkin suunnitelmat saattavat tuhota jonkun omaisuuden, tehdä ammatinharjoittamisen mahdottomaksi tai polkea arvot, jotka ovat olleet elämän peruspilareina ja antaneet mielekkyyden toiminnalle. Vuorovaikutusmahdollisuuksia tulisi lisätä siten, että suunnitteluaineisto lähetettäisiin, jos mahdollista, kaikille osallisille postitse tai ainakin kylän yhteiseen paikkaan, jossa se olisi nähtävillä, esim. Saarikylien koululle ja Kylien kauppaan. Tässä tapauksessa esimerkiksi Raikun yleisötilaisuus oli samanaikaisesti kyläläisten kannalta tärkeän tilaisuuden kanssa. Lisäksi kaikki vuosien varrella kertynyt aineisto tulisi saattaa kansalaisten käsiin: kulttuuriympäristöohjelma ja kaikki tehdyt luontoselvitykset tulisi toimittaa esim. Kylien kauppaan, Saarikylien koululle, Heikin leipään ja Vehoniemen automuseoon, ja tiedottaa lehdessä, että ne löytyvät em. paikoista. Mielipiteen liitteinä ovat dokumentit Hiedanperän ja Leväslahden perinnebiotooppikohteista, ote maisematoimikunnan mietinnöstä v:lta 1980 ja Kangasalan luonto ry:n Vesi ja maisema –seminaarissa v. 2006 esitetty puheenvuoro.

Tavase-tekopohjavesilaitoshankkeeseen liittyvistä merkinnöistä ks. yleisvastine s. 23. Kangasalan vesihuollon kehittämissuunnitelmassa 2004-2030 Raikun-Vehoniemen alueen keskitetty jätevedenkäsittely on määritelty kunnan toimesta toteutettavaksi, mutta hankkeen toteutustapa ja aikataulu ovat toistaiseksi täysin määrittelemättä. Kaavan jatkosuunnittelussa tarkistetaan myös Vehoniemen eteläisempää AT-2 –aluetta, ks. tarkemmin yleisvastine kylämaisen asumisen alueista, s. 22. Vanhan Pälkäneentien itäpuolta, joka ei kuulu tähän kaava-alueeseen, voidaan pitää tien länsipuolta heikommin uudisrakentamiseen soveltuvana. Maakuntakaavaehdotuksessa tien itäpuoli on osoitettu SL-merkinnällä. Hiedanperän ja Leväslahden perinnebiotoopit lisätään kunnan paikkatietorekisteriin paikallisesti arvokkaiksi perinnebiotoopeiksi. Leväslahden perinnebiotooppi merkitään maaseutualueiden osayleiskaavaan, mutta Hiedanperän kohde sijaitsee kokonaan rantaosayleiskaavan alueella. Luo-1 –alueilla rakentamisen ja metsänhoidon mahdollinen rajoittaminen riippuu kunkin luo-1 -alueen arvoista. Luonnonarvojen huomioon ottaminen aluetta käytettäessä varmistetaan maisematyöluvalla. Esimerkiksi Saarikylientien ja Vanhan Pälkäneentien väliin jäävät luo-1 –kohteet täyttävät metsälain 10 §:n kriteerit luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeänä elinympäristönä ja kohteiden mahdolliset metsänhoitotoimenpiteiden rajoitukset määrittelee Pirkanmaan Metsäkeskus. Tämän vuoksi maisematyölupavaatimus poistetaan metsänhoitotoimenpiteiden osalta metsälain 10 §:n mukaisilta arvokkailta kohteilta. Hiedanperän koillisreunassa oleva SL-merkintä muutetaan merkinnäksi M-2, koska aluetta ei ole suunniteltu toteutettavan luonnonsuojelualueena. Kaavaan on merkitty kaikki kunnan tiedossa olevat erityisiä luonnonarvoja sisältävät alueet lukuun ottamatta yksittäisiä uhanalaisten lajien havaintoja. Tarkemmat tiedot kaikista arvokkaista luontokohteista saa kunnan ympäristönsuojelusta.

Kylä-Tiitolaa (Vanhaa Tiitolaa) koskeva rakennuskulttuurimerkintä on kaavaluonnoksessa erehdyksessä sijoitettu Tiitolan tilan kohdalle. Kylä-Tiitolassa on tehty rakennusinventointi 1.12.2006, jossa pihapiiri on todettu rakennushistoriallisesti, historiallisesti ja maisemallisesti arvokkaaksi ja kuuluvaksi arvoluokkaan 1. Koska maaseutualueiden osayleiskaava on yleispiirteinen koko haja-asutusalueen maankäyttöä ohjaava suunnitelma, ei kaavakartasta ole tarkoituksenmukaista tehdä kovin yksityiskohtaista (ks. tarkemmin yleisvastine kaavan yleispiirteisyydestä s. 24). Jatkosuunnittelussa kaavakarttaa pyritään kuitenkin selkeyttämään helppolukuisemmaksi. Kaavaa laatiessa on noudatettu maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia vuorovaikutusmenettelyitä. Tiedottamisessa ja osallistumisjärjestelyissä on pyritty käyttämään sellaisia keinoja, jotka vastaavissa kaava-hankkeissa on todettu tiedon välittämisen ja vuorovaikutteisuuden luomisen kannalta tehokkaiksi ja tarkoituksenmukaisiksi. Kaavoituksessa koetaan, että internet on yhä tärkeämpi kanava suunnitelmiin tutustuttaessa. Kulttuuriympäristöohjelman julkaisemista netissä voidaan harkita.

24.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjä vastustaa peltoalueiden käyttämistä rakennusmaaksi Vehoniemessä, koska peltojen on oltava maatalouskäytössä niin kauan, kun maataloutta Suomessa harjoitetaan. Omat ja vuokratut maat riittävät huonosti nykyiselle lammastuotannolle. Vanhan Pälkäneentien itäpuoli on luontaista rakennusmaata Varalan tienhaarasta Pälkäneen rajalle. Tk-merkintä Hiedanperästä tulisi poistaa, koska alueella on vanhojen metsien suojeluarvoja ja perinnebiotooppi, joita ei ehkä tarkoituksellisesti ole esitetty kaavakartassa sekä epävirallista suojelu- ja maisema-arvoa ehkä enemmänkin. Tavasen onnistumisen kannalta olisi karsittava turhat ärsykkeet, esim. Hiedanperä, koska Raikun pumppaamon paikka poistaisi nämä ongelmat. Hän epäilee myös, että hänen lähin talousmetsänsä aiotaan rauhoittaa. Maatilan lämmitys on v. 1980 alkaen perustunut puuhakkeelle. Punamultalukon suojelun jälkeen tilan lähimetsä supistui 4 ha:iin ja jos siitä vielä rauhoitetaan 1,5 ha:a, kannattaa kierto aloittaa alusta. Se olisi 3. kerta tämän metsän osalta elinaikanani. Siksi metsä jätettiin pois valtakunnallisesta vanhojen metsien suojeluohjelmasta. Uusia suojelukohteita on perustettu entiset unohtaen. Vanhojen metsien suojelualueen (Koivulinnan metsä), rauhoitetun Punamultalukon alueen (24 ha) ja koko harjijensuojeluohjelman tulisi riittää tälle väestöpohjalle. Lisäksi hän toteaa, että kaavakartta on surkea. Mielipiteen liitteenä on ProAgria Pirkanmaan Maaseutukeskuksen v. 2004 laatima Vehoniemen maiseman hoitosuunnitelma, joka on tarkennus Saarikylien maiseman hoitosuunnitelmaan (1998).

Kaavan jatkosuunnittelussa tarkistetaan Vehoniemen eteläisempää AT-2 -aluetta, ks. tarkemmin yleisvastine kylämäisen asumisen alueista, s. 22. AT-2 -alueen tarkastelussa huomioidaan tarkemmin maisemallisten arvojen lisäksi mm. alueen merkitys maatalouden harjoittamisen kannalta. Kun osayleiskaava-alue on kokonaisuudessaan haja-asutusaluetta, perustuu mahdollinen rakennuspaikkojen rakentaminen ja myynti täysin maanomistajien omaan haluun. Vanhan Pälkäneentien itäpuolta, joka ei kuulu tähän kaava-alueeseen, voidaan pitää tien länsipuolta heikommin uudisrakentamiseen soveltuvana. Maakuntakaavaehdotuksessa tien itäpuoli on osoitettu SL-merkinnällä. Tk-merkintään liittyen ks. yleisvastine Tava-se-tekopohjavesilaitoshankkeeseen liittyvistä merkinnöistä s. 23. Perinnebiotoopit eivät automaattisesti tule muilta viranomaisilta kunnan tietoon. Hiedanperän perinnebiotooppi lisätään nyt kunnan paikkatietorekisteriin paikallisesti arvokkaaksi perinnebiotoopiksi. Sitä ei kuitenkaan merkitä maaseutualueiden osayleiskaavaan, koska se sijaitsee kokonaan rantaosayleiskaavan alueella. Hiedanperän metsä ja Koivulinnan metsä ovat v. 1998 inventoituja uhanalaisen eläinlajin ruokailualueita ja ne lisätään kunnan paikkatietorekisteriin luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiksi alueiksi (kaavamerkintä luo-1). Jos Hiedanperän metsä sijaitsee kokonaan rantaosayleiskaavan alueella, sitä ei merkitä maaseutualueiden osayleiskaavaan. Alueiden käytön rajoittaminen luonnonsuojelullisin tai muuten luonnonar-

voihin liittyvin perustein ei ole riippuvainen alueen väestömäärästä, vaan alueen luonnon-oloista. Kaavalla ei rauhoiteta yhtään metsää, vaan esimerkiksi Saarikyläntien ja Vanhan Pälkäneentien väliin jäävät luo-1 –kohteet ovat kosteapohjaisia lehtoja ja täyttävät metsälain 10 §:n kriteerit luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeänä elinympäristönä. Kohteet on inventoitu Kangasalan kunnan toimesta v. 2001 ja niiden mahdolliset metsänhoitotoimenpiteiden rajoitukset määrittelee Pirkanmaan Metsäkeskus. Metsälain 10 § mahdollisine metsänhoitoa koskevine rajoituksineen on voimassa joka tapauksessa, vaikka kyseistä kohdetta ei merkittäisikään kaavaan. Mikäli Pirkanmaan Metsäkeskus on v. 2001 jälkeen inventoinut alueen eikä alueella tuolloin ole todettu metsälain 10 §:n mukaisia erityisiä arvoja, voidaan kaavamerkintä poistaa.

Mielipiteen lähettäjä ja 35 muuta allekirjoittanutta (saap. 24.10.2006) esittävät Vehoniemen tk-merkinnän poistamista seuraavista syistä: Alue on jo erikseen merkitty tärkeän pohjavesialueen merkinnällä ja merkintä määräyksineen on ristiriitainen Vehoniemen kulttuuriympäristö-, maisema- ja luonnonarvojen kanssa. Merkinnän sisään jäävä Hiedanperä on myös arvokas kulttuuriympäristö-, maisema- ja luonnonarvoiltaan. Hiedanperä on tärkeä niin kylätieltä, järveltä kuin Vehoniemen-harjultakin nähtynä. Vesijohdon runkolinjat Vehoniemestä Ruskoon ja Valkeakoskelle tulee poistaa kaavasta, koska Vehoniemenharjun toiselle puolelle on jo rakennettu vesijohto, joka lähtee Kangasalan pohjavedenottamolta ja vedenkäsittelylaitokselta. Kahden arvokkaan kulttuuri- maiseman (Raikku ja Vehoniemi) ja Vehoniemenharjun natura 2000 –alueen rikkominen moninkertaisilla vesijohdoilla ja muilla teknisen huollon rakennelmilla ei ole kestävä kehityksen, ympäristö- ja maisema-arvojen, asukkaiden ulkoilu- ja virkistysarvojen eikä kunnan imagon mukaista. Tavase-hanke on teollista tuotantotoimintaa, joka ei kuulu luonnon- ja maisema-arvoiltaan merkittävälle alueille. Tk- ja runkovesijohtojen merkinnät perustuvat Pirkanmaan 1. maakuntakaavaan, jota ei voi soveltaa yleiskaavoituksessa ennen kuin ympäristöministeriö vahvistanut kaavan ja kaavasta mahdollisesti tehdyt valitukset on käsitelty Korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Yleiskaavoituksen tulee näin ollen perustua voimassa olevaan Pirkanmaan 3. seutukaavaan. Jos Vehoniemenkylään halutaan vetää kunnan vesijohto, se tulee tehdä Raikun pohjavedenottamolta eikä Hiedanperästä. Hiedanperän rantalaidun on perinnebiotooppi, mikä tulisi myös huomioida kaavassa, vaikka se ei kokonaisuudessaan sijaitsekaan kaava-alueella.

Tavase-tekopohjavesilaitoshankkeeseen liittyvistä merkinnöistä ks. yleisvastine s. 23. Hiedanperän perinnebiotooppi lisätään kunnan paikkatietorekisteriin paikallisesti arvokkaaksi perinnebiotoopiksi. Sitä ei kuitenkaan merkitä maaseutualueiden osayleiskaavaan, koska se sijaitsee kokonaan rantaosayleiskaavan alueella. Kangasalan vesihuollon kehittämissuunnitelmassa 2004-2030 Raikun-Vehoniemen alueen keskitetty jätevedenkäsittely on määritelty kunnan toimesta toteutettavaksi, mutta hankkeen toteutustapa ja aikataulu ovat toistaiseksi täysin määrittelemättä.

17.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjä huomauttaa, että selkeyden vuoksi myös rantaosayleiskaavan muutosalueet olisi hyvä merkitä kaavakarttaan esim. kaksoispisteviivalla, joka olisi 50 m rantaosa-yleiskaavan ulkopuolella. Kartassa kaava-alueen ulkopuolella olevista merkinnöistä ei käy ilmi, ovatko ne ohjeellisia, maaseutualueiden osayleiskaavaan liittyviä tai rantaosayleiskaavan muutos- tai täydennysmerkintöjä? Näiden merkintöjen luonne olisi määriteltävä kaavamääräyksissä esim. seuraavasti: Osayleiskaava-alueen ulkopuolella oleva vastaava merkintä on osayleiskaavamerkintään verrattava / osayleiskaavaa täydentävä / ohjeellinen / vain informatiivinen / rantaosayleiskaavaa täydentävä / rantaosayleiskaavan muutos. Saarikylään ehdottaisin rakennusjärjestyksen mukaista rakennuspaikan vähimmäispinta-alaa 10 000 m². Tavaseen viittaavat teknisen

huollon kehittämisen kohdealueen varausmerkintä ja päävesijohdon linjavaraus eivät sovellu maisemallisesti arvokkaalle ja matalarantaiselle Hiedanperälle ja tekopohjaveden tuottaminen vaarantaa pohjaveden laadun ja määrän. Tk-merkintä on poistettava kaavasta ja siten ohjattava Tavasea luopumaan epärealistisesta tekopohjavesihankkeesta.

Rantaosayleiskaavan muutosalueiden merkitsemistä kaavakarttaan ei pidetä tarpeellisena, koska kaava tulisi säilyttää selkeänä ja helppolukuisena. Tarpeettomat kaava-alueen ulkopuoliset merkinnät poistetaan kaavaehdotuksesta ja rantaosayleiskaavan alueelle sijoittuvien merkintöjen luonnetta täsmennetään. Kaavan jatkosuunnittelussa kaavakarttaa pyritään kaiken kaikkiaan selkeyttämään helppolukuisemmaksi. Mielipiteessä ei perustella, miksi rakennuspaikan vähimmäispinta-ala pitäisi erityisesti Saarikylissä olla 1 ha. Pienempi rakennuspaikka on yleensä perustellumpi mm. maisemallisista ja elinkeinonharjoittamiseen liittyvistä syistä. Rakennuspaikan kokoon liittyen ks. myös yleisvastine s. 23. Tavase-tekopohjavesilaitoshankkeeseen liittyvistä merkinnöistä ks. yleisvastine s. 23.

23.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjä vaatii poistetuksi merkinnän luo-1 omistamaltaan Kallionhaka (4:13) –tilalta. Luo-1 –alue veisi kohtuuttoman suuren osan tilan muutenkin vähäisestä metsäpinta-alasta. Alueella ei omasta eikä metsäammattilaisten mielestä ole erityisiä luontoarvoja ja se soveltuu parhaiten normaaliin metsätalouskäyttöön.

Kaavaa varten tulee tehdä riittävät selvitykset ja erityisiä arvoja omaavat alueet tulee osoittaa kaavassa tarkoituksenmukaisella merkinnällä. Mielipiteessä mainittu luo-1 –kohde on rehevä ja kostea juotti, joka täyttää metsälain 10 §:n kriteerit luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeänä elinympäristönä. Mahdolliset rajoitukset kohteen metsänhoito-toimenpiteisiin määrittelee Pirkanmaan Metsäkeskus. Kohde on inventoitu Kangasalan kunnan toimesta v. 2001 ja metsälain 10 § on voimassa tehtäessä metsänhoitotoimenpiteitä kohteessa, vaikka kohdetta ei olisikaan merkitty kaavaan. Mikäli Pirkanmaan Metsäkeskus on v. 2001 jälkeen inventoinut alueen eikä alueella tuolloin ole todettu metsälain 10 §:n mukaisia erityisiä arvoja, voidaan kohteen status muuttaa ja kaavamerkintä poistaa.

24.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjä huomauttaa, että Lovensalontien itäpuolinen Peltomaan lehdot –niminen luontokohde kuulu Peltomaan tilaan. Peltomaan lehdot –luontokohteen Lovensalontien länsipuolinen osa on kasvillisuusluetteloltaan osin virheellinen ja kohteen kasvit ovat saarikyläläisessä metsämaisemassa niin tavallisia, että niiden perusteella ei voi määrätä tilan parhaita rakennuspaikkoja rauhoitettaviksi. 25 % kohteesta voi katsoa olevan maapohjaltaan lehtoa, mutta ei erikoisempaa kuin muualla tilan metsissä. Luo-alueita määritettäessä tulisi tarkastella kokonaisuutta: tilan metsänhoitosuunnitelmassa metsäalasta 14 % on lehtoa, 28 % lehtomaista kangasta ja 40 % tuoretta kangasta. Eli 80 %:lta tilan metsäalaa voi olettaa löytyvän samoja luontoarvoja kuin kyseisestä kohteesta.

Tilasta ei aiemmin ole erotettu rakennuspaikkoja ja nyt sukupolvenvaihdon mahdollistamiseksi seuraavan sukupolven asuinpaikat on löydettävä. Useiden mitoitusluokkien käyttäminen kaavassa johtaa rakennusoikeuden vääristyneeseen jakautumiseen maanomistajien kesken sekä epäoikeudenmukaiseen ja lainvastaiseen kiinteistönomistajien kohteluun. Em. kohde on rakentamiseen erinomaisen sopiva paikka: kovapohjaisia rakennuspaikkavaihtoehtoja on useita, mikään niistä ei ole uhka lehtokasveille ja rakennuspaikan lähellä kasvavaa metsää käsitellään aina hellällä kädellä. Rakennuspaikat ovat pienilmastoltaan suotuisia, sopivat maisemaan ja yhdessä talouskeskuksen kanssa on mahdollista toteuttaa yhteinen jätevesien käsittely. Saarikylän ympäristönhoitosuun-

nitelmassa kohde on katsottu sopivaksi rakentamiseen. Jos tila menettää rakennusoikeutta suojelun johdosta, on oikeus pystyttävä siirtämään muualle. Omistaja on katsonut tilalta myös muita rakentamiseen sopivia paikkoja. Mielipiteen liitteenä on Kangasalan metsänhoitoyhdistyksen lausunto, jossa todetaan, ettei tilan Peltomaa rno 2:6 metsämaapohja eroa millään tavalla keskimääräisestä Saarikylissä olevasta metsämaasta. Tilan metsät on kartoitettu metsäkeskuksen toimesta ja kartoituksen kohteena olivat myös erityiset elinympäristöt, mm. lehtolaikut. Tilan osalta erityisiä elinympäristöjä ei todettu.

Luo-1 –merkintä ei tarkoita alueen rauhoittamista. Peltomaan lehto –nimisen luontokohteen (lienee nimetty sen mukaan, että kohteen osat reunustavat peltoauekaa, jonka keskellä on Peltomaan tila) Lovensalontien länsipuolinen osa on kaavaluonnoksessa merkitty lehdoksi, joka täyttää metsälain 10 §:n kriteerit luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeänä elinympäristönä. Kohde on inventoitu Kangasalan kunnan toimesta v. 2001. Maanomistaja on toimittanut kaavoitukseen v. 2001 tilalle tehdyn metsäsuunnitelman, jossa luo-1 –merkinnällä kaavassa osoitetulle alueelle ei ole merkitty metsälain 10 §:n mukaisia erityisiä arvoja sisältäviä kohteita. Luo-1 –merkintä Lovensalontien länsipuolelta voidaan tämän perusteella poistaa. Kaavaan sisältyy myös tilakohtaista rakennusoikeuden määrää ohjaava mitoitusluokitus. Eri mitoitusluokkien käyttäminen on perusteltua kaavan tavoitteiden saavuttamiseksi (ks. tarkemmin yleisvastine mitoituksesta s. 22). Ei ole tarkoituksenmukaista ohjata runsaasti haja-asutusta esimerkiksi etäällä palveluista sijaitseville alueille tai maisemaltaan ja kulttuurihistorialtaan arvokkaille alueille. Maanomistajien tasapuolisella kohtelulla tarkoitetaan kaavassa sitä, että samantyyppisillä alueilla maata omistavat maanomistajat ovat keskenään tasavertaisessa asemassa. Maatalouden harjoittamisen kannalta erityisen tärkeään rakennushankkeeseen on yleensä suhtauduttu myönteisesti. Mielipiteessä esitetyllä Saarikylien ympäristönhoitosuunnitelmalla tarkoitettaneen yhdeksi maaseutualueiden osayleiskaavan perusselvitykseksi tehtyä Kangasalan maaseutualueiden kulttuuriympäristöohjelmaa. Kulttuuriympäristöohjelmaa laadittaessa pyrittiin yhdessä maanomistajan kanssa etsimään arvokkaaseen maisemaan hyvin sopivia rakennuspaikkoja. Tuossa yhteydessä ei välttämättä huomioitu muita alueen rakentamiseen vaikuttavia tekijöitä, kuten luonnonoloja.

24.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjä ehdottaa Liuksialan AT-2 –alueen laajentamista Kaarina Maunun-tyttären tien varressa etelään Ohtolan suuntaan. Liuksialan-Ohtolan –alueelta on lyhyt matka Tampereelle ja kunnan palvelut, esim. koulut, ovat hyvin lähellä. Kysyntä omakotitonteista on alueella jatkuvasti lisääntynyt ja kaavoittamalla alueelle asumiseen tarkoitettuja alueita voidaan kysyntää vastata ja huolehtia viemäroinnillä myös ympäristöystävällisyydestä. Kaavan suunnittelun lähtökohtana pitää olla vallitsevan tilanteen kartoitus ja sen vahvistaminen. Kaavan asumiseen tarkoitettuja vyöhykkeitä muodostettaessa tulee vahvistaa tilanne, jossa asuinalueita on muodostunut poikkeusluvilla jopa rantaosayleiskaava-alueille. Lisäksi vanhojen asukkaiden, ml. Vakituisesti kesäasunnoilla asuvat, tulee noudattaa samoja määräyksiä, joita uusille talouksille asetetaan esim. viemäroinnin suhteen. Suojoen tila on toimiva maatila ja se on rantaosayleiskaavassa virheellisesti merkitty ympärivuotiseksi asuinrakennukseksi. Tila pitää ehdottomasti muuttaa maatilan talouskeskukseksi. Kun omarantaiseen vakituiseen asumiseen on myönnetty runsaasti poikkeuslupia, tulee suunnittelussa kohdella maanomistajia tasapuolisesti ja huomioiden aiemmat lupapäätökset. Kun rantaosayleiskaavaan tehdään muutoksia, pitää tasapuolisuuden ja vertailukelpoisuuden toteutua yli korttelijaon.

Suojoen tilalla on Suojokeen ja Roineen rantaan rajoittuvalle alueelle perustettu perinnebiotooppi-alue. Laidunnuksesta on rajanaapureiden toimesta aiheetta valitettu ja perinnebiotooppisopimus

onkin päätetty purkaa. Jos tämänlainen vapaaehtoinen ”luonnonsuojelutyö” vielä kaavanlaatijan toimesta rajoittaa alueen mahdollista rakentamiskäyttöä, tulee luonnosta toimenpiteiden ansiosta häviää. Olen antanut luvan hiihtoladun tekemiseen Suojoen ja Lehtimäen tilojen pelloille ja rakensimme laduntekijöiden kanssa sillankin Suojoen yli. Kaavaan on merkitty ko. kohdalle ulkoilureitti. Ulkoilureittimerkintä pitää poistaa kaavasta ja silta siirtää. On ikävää, että sellaiset henkilöt häviävät maankäytön suunnittelussa ja toteutuksessa, jotka vaalivat maitaan ja luontoa huolella ja pyrkivät säilyttämään kauniita kodin paikkoja myös jälkipolville. Avoimella yhteistyöllä suunnittelijoiden ja maanomistajien kanssa löytyy varmasti molemmille sopivia ratkaisuja. Mielipiteen liitteenä on kartta muutosehdotuksista ja kuvia talouskeskuksesta.

Kaavan jatkosuunnittelussa kylämäisen asumisen alueita tarkistetaan ja tässä yhteydessä käsitellään myös mielipiteessä esitetyt seikat AT-alueiden lisäämiseksi Liuksialan-Ohtolan alueella, ks. tarkemmin yleisvastine kylämäisen asumisen alueista s. 22. Haja-asutusalueilla esimerkiksi mahdollinen keskitetty vesihuolto järjestetään asukkaiden toimesta vesihuolto-osuuskuntana. Osayleiskaavasunnittelun lähtökohtina ovat olleet nykytilanteen selvittäminen, haluttujen tavoitteiden määrittäminen ja sekä näihin tavoitteisiin pyrkiminen kaavasunnittelun keinoin. Myös rannoille sijoittuvaa vakituista asutusta määriteltäessä pyritään kaavan tavoitteisiin; mm. kyläkoulujen ja muiden palveluiden tukemiseen, ehyeen yhdyskuntarakenteeseen ja henkilöautoliikenteen vähentämiseen. Kaavan jatkosuunnittelussa tarkistetaan vakituiselle asutukselle soveltuvia ranta-alueita, ks. tarkemmin yleisvastine s. 23. Rakentamisessa, kuten muussakin toiminnassa, noudatetaan kulloinkin voimassa olevia lakeja. Jätevesien käsittelyssä tulee siirtymäajan jälkeen v. 2014 myös kaikkien vanhojen kiinteistöjen noudattaa voimassa olevaa lakia. Rantaosayleiskaavan merkintää Suojoen tilan kohdalla ei ole tarpeen muuttaa, koska maaseutualueiden osayleiskaavassa ei puututa rannoille sijoittuvan asuin- ja lomarakentamisen määrään ja asuinrakentaminen tilakeskukseen edellyttää joka tapauksessa suunnittelutarveratkaisua. Laidunnus on aina perinnebiotoopin parasta hoitoa ja maankäytön suunnittelussakin yhtenä yleistavoitteena on luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen. Ulkoilureitin merkinnällä kuvataan vakiintunutta latureittiä Liuksialan ja Taivalpirtin välillä. Kiinteän ulkoilureitin perustaminen edellyttää aina erillistä sopimista maanomistajien kanssa. Näin ollen ulkoilureittimerkintää ei ole tarpeen poistaa. Kaavoitus on nykypäivänä vuorovaikutteista toimintaa, jossa pyritään yhteistyöllä kaikkia osapuolia tyydyttäviin ratkaisuihin.

23.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjän mielestä Ohtolan kylän Klemolan tilan 3:15 MA-merkinnällä osoitettu alue on metsittynyttä vanhaa peltoa ja se tulisi muuttaa merkinnäksi AT-2. Mielipiteen liitteenä on kartta, jossa muutuskohde on osoitettu.

Mielipiteessä esitetty alue on kaavaluonnoksessa osoitettu osaksi maisemallisesti arvokasta peltoaluetta (MA). MA-merkinnällä on osoitettu Ohtolan vanha ryhmäkylä ja sitä ympäröivät viljely- ja laidunalueet. Maisemassa hyvin erottuvana ryhmäkylänä ja maaseudulle tyypillisen rakennushistorian kuvaajana Ohtolan kylä on valittu maakunnallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi, jonka kulttuurihistoriallisia arvoja tulee vaalia. Ohtolantien eteläpuolella pellot ovat osin kasvaneet umpeen. Tällä alueella MA-alueen rajausta voidaan hieman tarkistaa. Kulttuuriympäristöohjelman maisemaselvityksen mukaisesti osa mielipiteessä esitetystä alueesta voidaan muuttaa MA-2 -alueeksi. Ks. myös yleisvastine kylämaaseutun asutukseen soveltuvista alueista, s. 22.

23.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjä kertoo, että Vihtisen kylän Wihtisen tilan pihan läpi kulkee puro, josta suotaantuu vettä kolmeen kaivoon. Kaavaluonnoksessa puron päälle ja vierelle on merkitty uudisrakennusten paikkoja eikä puroa ole lainkaan merkitty kaavaan. Hänen mukaansa Wihtisen tilan osalta on poistettava merkintä AT-2 ja korvattava se maatalousmaan merkinnällä sekä poistettava alueelle merkityt rakennuspaikat. Ranta-alue muutetaan Wihtisessä 200 m:n leveydeltä valkoiseksi, kuten muilla rantaosayleiskaavan alueilla. Wihtisen navetan kohdalle on merkitty avoin kolmio eli uusi rakennuspaikka. Tämä on aiheellista, koska karjasuojaa ei nykyisin suositella näin lähelle rantaa. Ohtolan kylään ja Klemolaan merkitty sininen raidoitus on ulotettava koko alueelle Wihtisentien ympärykseen asti. Tätä aluetta käytetään siten maa- ja metsätalouden harjoittamiseen tulevaisuudessakin. Kaavaluonnos tukeutuu Wihtisen tilan omistamaan Wihtisentiehen uudisasutuksen levittämiseksi, minkä vuoksi kaavasunnitelma on lain vastainen. Wihtisen tila ei hyväksy tien käyttämistä asutukseen. Lisäksi Kaarina Maununtytären tie on suunniteltu vain nykyasutukselle ja mm. pientareet puuttuvat. Lisäasutus toisi muassaan autoliikenteen kasvua. Hänen mukaansa haja-asutuksen lisääminen on kunnalle arvovalinta, josta aiheutuu lisäkustannuksia, koska uudisasukkaat tulevat vaatimaan kunnalta vesijohdon, viemäröinnin ja muun tekniikan rakentamista. Alueen nykyasukat eivät ole esittäneet kunnalle vaatimuksia vesihuollosta.

Maaseutualueiden osayleiskaava on yleispiirteinen haja-asutusalueiden maankäyttöä ohjaava suunnitelma. Myös rantarakentamista koskevat rakennuspaikat on merkitty likimääräisesti. Rakennusten sijainti määritellään tarkasti vasta rakentamisen yhteydessä tapahtuvassa rakennuslupamenettelyssä. Kaavaluonnoksessa Wihtisentie varteen yli 200 m:n etäisyydelle rantaviivasta on AT-2 –merkinnällä osoitettu kylämäisen asutuksen alue, jonka rajaukseen voidaan tehdä vähäisiä muutoksia. AT-merkintä ei estä maanomistajaa käyttämästä maataan maatalouden harjoittamiseen. Rannassa AT-2 –merkinnällä on osoitettu, että rantaosayleiskaavan mukaiselle rantarakennuspaikalle saa rakentaa joko vapaa-ajan asunnon tai rakennuspaikan tarkempien kriteerien täyttyessä vakituisen asunnon. Wihtisen tilan osalta rantaosayleiskaavassa ovat jo merkinnät maatalon talouskeskuksesta loma-asuntojen korttelialueella ja omakotitalon rakennuspaikka. Tämän vuoksi AT-2 –merkintä ei ole tarpeen muuttaa. Wihtisen navetan kohdalle ei ole merkitty uutta rakennuspaikkaa. Avoin kolmio navetan luoteispuolella kuvaa viereiselle rakennuspaikalle sijoittuvan vakituisen asunnon ohjeellista sijoituspaikkaa. Kaavan jatkosuunnittelussa pyritään selkeyttämään rantarakentamista koskevia merkintöjä.

Mielipiteessä mainitulle purolle tehdään maastokäynti, jonka yhteydessä harkitaan puron merkitsemistä kaavaan. Kaavaluonnokseen merkityllä sinisellä pystyraidoituksella tarkoitetaan maakunnallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi valittua Ohtolan kylää. Merkintä kattaa vanhan ryhmäkylän sekä sitä ympäröivät viljely- ja laidunalueet eikä sitä ole tarpeellista muuttaa. Jos yksityinen tie ei sijaitse mielipiteessä mainitun kiinteistön alueella, ei tien käyttämistä ole oikeutta estää. Tien sijaitessa em. kiinteistön alueella on mahdollista pyytää myös tierasitteen siirtämistä. Kaarina Maununtytären tiellä kevyen liikenteen turvallisuutta voidaan pitää huonona eikä näköpiirissä ole tien parantamistoimenpiteitä. Tämän vuoksi haja-asutukselle soveltuvat alueet sijoittuvat erityisesti vanhojen ja rauhallisten kyläteiden varressa. Nykyisellä uudisrakentamisen tahdilla Kaarina Maununtytären tien varteen rakennetaan seuraavien 10 vuoden aikana 20-25 uutta omakotitaloa, joten uudisrakentamisen vaikutukset liikenteen määrään voidaan arvioida melko pieniksi. Haja-asutusalueella asukkaat vastaavat itse tonttien ja tarvittavan kunnallistekniikan rakentamisesta. Kangasalan vesihuoltosuunnitelman mukaisesti alueelle mahdollisesti rakennettava keskitetty vesihuolto toteutetaan asukkaiden toimesta osuuskuntapohjaisesti.

24.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjä toivoo rantaosayleiskaavan mukaisen loma-asunnon paikalle oikeutta vakitukselle asunnolle. Paikka sijaitsee M-alueen vieressä eikä sillä ole merkittäviä maisemallisia arvoja.

Kaavan jatkosuunnittelussa vakitukselle asumiselle soveltuvia ranta-alueita tarkistetaan ja tässä yhteydessä käsitellään myös mielipiteessä esitetty toive. Ks. tarkemmin yleisvastine vakituisesta asutuksesta rannoilla s. 23.

24.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjä pyytää poistamaan tilalleen (Mattila 2:37) merkityn luo-1 -alueen. Pirkanmaan ympäristökeskus on kesällä 1999 suorittanut alueella luontotyyppiinventoinnin, joka ei aiheuta enempää toimenpiteitä. Mielipiteen liitteenä olleissa ympäristökeskuksen asiakirjoissa todetaan, että alue ei vastaa luonnonsuojelulain 29 §:n ja luonnonsuojeluasetuksen 10 §:n mukaisia suojeltujen luontotyyppien määritelmiä. Kohteelta ei löytynyt pähkinäpensaita ja sen kasvillisuustyyppit ovat mustikkatyyppin tuore kangas ja käenkaali-mustikkatyyppin lehtomainen kangas (ei lehtoa).

Yksityisten henkilöiden mailla sijaitsevien luontotyyppien inventoinnit eivät tule tiedoksi kuntaan. Kaavaluonnoksessa esitetty luo-1 -alue voidaan poistaa kaavaehdotuksesta, koska maanomistajan toimittaman selvityksen mukaisesti v. 1999 tehdyssä inventoinnissa todettiin, että alueella ei ole erityisiä luonnonarvoja.

24.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjät esittävät mielipiteen liitteenä olevan kartan mukaisesti, että Ohtolan kylän ja Syväjärven välisellä alueella kaavamerkintä muutetaan M-3:sta M-2:een. Alue on suurelta osin viljelysmaata ja siellä on myös vakituista asutusta.

M-3- ja M-2 -alueiden rajausta voidaan tarkistaa siten, että rajausta kulkee vakituisesti asuttujen Peltomaan ja Ellilän tilojen kohdalla. M-3 -merkinnällä ei ole vaikutusta maatalouden harjoittamiseen, vaan merkinnällä osoitetaan laajat, asumattomat metsäaluekokonaisuudet, joiden pääkäyttötarkoitus on metsätalous.

25.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjä (tilan rno 4:8) ehdottaa, että Ohtolassa Kaarina Maununtytären tien länsipuolella MA-alueen ja MA-2 -alueen rajaa siirretään liitteenä olevan kartan mukaisesti niin, että MA-alue pienenee tai MA-alue poistetaan kokonaan.

MA-merkinnällä on osoitettu Ohtolan vanha ryhmäkylä ja sitä ympäröivät viljely- ja laidun-alueet. Maisemassa hyvin erottuvana ryhmäkylänä ja maaseudulle tyypillisen rakennushistorian kuvaajana Ohtolan kylä on myös valittu maakunnallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi, jonka kulttuurihistoriallisia arvoja tulee vaalia. Mielipiteessä esitetty alue kuuluu kaavoituksen pohjaksi tehdyssä kulttuuriympäristöohjelman maisemaselvityksessä ryhmäkylää ympäröiviin, maisemallisesti arvokkaisiin peltoihin. MA-merkintää ei tämän vuoksi ole tarpeellista muuttaa.

27.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjä on sitä mieltä, että Kangasalan kunnan vitalisuuden edellytys on maaseudun elinkeinoelämän elvyttäminen; karjanhoito ja pienviljely. Maaseudun ”museoiminen” eivät ole kantavia pitkän tähtäimen ratkaisuja. Ohtolan kylään ja lähinnä Perttulan tilan ympäristöön suunniteltu ”maisemallisesti arvokas peltoalue” ei puolusta paikkaansa maise-

mallisena erikoissuojelukohteena. Laidunmaat ovat osittain uudisraivattuja vasta viime vuosikymmenien aikana ja Kaarinan Maununtyttären tien suoristaminen juuri Ohtolan kohdalla on muuttanut peltomaisemaa niin paljon, että mistään vanhan kulttuurimaiseman säilyttämisestä ei voi olla kysymys. Omistamani maapalsta (Kangas), lähinaapuri Perttulan rakennuksille, on hankittu tonttimaaksi ja sellaisena on Kangasalan kunta myös maa-aluetta verottanut. Olen suunnitellut paluumuuttoa Kangasalle ja oman yrityksen perustamista vanhaan kotikylääni.

Maaseutualueiden osayleiskaavalla ei museoida maaseutua, vaan ohjataan uudisrakentamisen sjoittumista ja muuta maankäyttöä mm. alueen arvokas kulttuurihistoria ja maisemalliset arvot huomioiden. Maisemallisesti arvokkaan peltoalueen merkinnällä (MA) on osoitettu Ohtolan vanha ryhmäkylä ja sitä ympäröivät viljely- ja laidunalueet. Maisemassa hyvin erottuvana ryhmäkylänä ja maaseudulle tyypillisen rakennushistorian kuvaajana Ohtolan kylä on myös valittu maakunnallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi, jonka kulttuurihistoriallisia arvoja tulee vaalia. Asuin- tai yritystoimintaan liittyvä rakentaminen edellyttää suunnittelutarveratkaisua (maankäyttö- ja rakennuslain 137 §:n mukainen rakennusluvan erityisten edellytysten selvittäminen), jossa selvitetetään mm. onko rakentaminen maisemallisesti sopivaa. Kunta ei verota kiinteistöjä, vaan valtio kerää kiinteistöveron. Erityisesti yritystoimintatarkoituksiin rakennettuja alueita löytyy muualta kunnasta.

24.10.2006, 24.10.2006, 24.10.2006 ja 24.10.2006 saapuneissa mielipiteissä sekä sisällöltään lähes täysin edellisiä vastaavassa 24.10. 2006 saapuneessa mielipiteessä otetaan kantaa kaavaluonnokseen hyvin monisanaisesti. Osayleiskaavan laatimista pidetään yleisesti myönteisenä asiana, mutta kaavaluonnos sisältää merkittäviä puutteellisuuksia, virheellisyyksiä ja lainvastaisuuksia, joten sitä on tarkistettava ja täsmennettävä seuraavasti: Kaavaluonnoksessa MU-alueiden määrittely on umpimähkäistä ja kunnan lounaisosassa merkintä on osin rajattu täsmälleen yksittäisiä kiinteistönrajoja pitkin, mikä ei ole maanomistajien tasapuolisen kohtelun mukaista. MU-merkintä on tarpeettoman laaja ulottuen alueille, joilla ei todellisuudessa ole ulkoilureittejä tms. ja joita ei voida pitää sellaiseen erityisesti soveltuvinaan. Kuitenkaan kunnan pohjoisosiin Kaarinan polun lähialueille ei kaavatekstin viittauksista huolimatta ei ole merkitty MU-alueita. Osan mielipiteistä liitteenä olevissa kartoissa esitetään Lempäälän rajan vastainen MU-alueen osa ensisijaisesti muutettavaksi M-, M-2 – tai M-3 –alueeksi ja toissijaisesti MU-alueen rajaa on täsmennettävä piirroksen mukaan niin, että se kaava-luonnoksen rajausta luontevammin ja perustellummin koskisi nimenomaan ns. Birgitan polun lähialuetta. MU-alueilla maa- ja metsätilojen tulee olla mahdollista rakentaa myös ulkoilu- ja virkistyskäyttöä tukevia rakennuksia ilman, että ne vaikuttavat muuhun rakennusoikeuteen.

Kyläalueet on rajattu suppeiksi kokonaisuuksiksi satunnaisesti kylien yhteyteen tai jopa niiden viereiselle alueelle, mikä ei tue maaseudun kokonaisvaltaista ja tasapuolista kehittämistä toisin kuin kaavan perusteluissa väitetään. On myönteistä, että AT-alueita on sijoitettu kyläkoulujen läheisyyteen, mutta kokonaisuutena kyläkoulut eivät ole kaavan kannalta olennaisia, koska useimmissa kyläkouluissa toimivat vain luokat esi-4. Kyläkoulun puuttuminen ei voi vaikuttaa kyläalueiden muodostumiseen ja kiinteistöjen rakennusoikeuteen, vaan koulun menettäneiden kylien asukkaille tulisi korvata lopettamisen aiheuttamat menetykset. Luonnoksessa määritellyt kyläalueet eivät millään tavalla tue muiden palveluiden käyttöä, koska lähes kaikki palvelut haetaan nauhataajamasta. Kaavaselostuksessa ei täsmennetä, kuinka kunnan eri alueita kehitetään tasapuolisesti.

Kyläalueiksi on katsottava kaikkien haja-alueen pääliikenneväylien viereiset alueet alle 1 km:n etäisyydellä väylästä, koska Kangasalan kyläasutus on historiallisista syistä poikkeuksellisen nau-

hamaista ja kunnan tulisi hyödyntää tätä vahvuutta tukemalla historiallisen kehityksen jatku-moa. Asutusalueet sijaitsisivat kävely- tai pyörämatkan päässä joukkoliikennereiteistä, jolloin joukkoliikenteen suhteellinen kannattavuus paranisi ja tarve saada tukea julkiselta vallalta, esim. kunnalta, pienenisi. Lisäksi mahdollinen vesihuollon järjestäminen olisi kustannustehokasta, mikä olisi niin asukkaiden kuin kunnan edun mukaista. Selostuksessa mainitaan vain 35 %:n v. 1998-2005 myönnettyistä suunnittelutarveratkaisuksista sijoittuneen kyläasutusalueille, mikä ei ole osoitus kyläasutus-rakenteen hajautumisesta, vaan luonnokseen liian suppeiksi merkityistä kyläasutusalueista ja nauhamaisen asutuksen unohtamisesta. Myös valtatie 9:n varteen tulisi muodostaa uutta kyläasutusta, vaikka tien varressa ei asutusta juuri ole. Kuitenkin se on yksi maan pääväylistä, jonka kehittä-miseen myös valtiolta on sitoutunut ja alueelle voi kohdistua myös esim. maa- ja metsätalouden liitännäiselinkeinojen rakentamistarpeita. Pääväyliä varrella tulisi käyttää kyläalueiden rinnak-kaisluokitusta merkintöjen M, M-2, M-3 jne. kanssa (esim. AT-M) määrittelemässä nauhamaisia kyläalueita. Määrittely mahdollistaa hallitun ja tasapuolisen kylien kehittämisen koko kunnan alu-eella ja tukee kylien uudelleen elävöittymistä 1960- ja -70-lukujen rakennemuutosta edeltävälle tasolle. Toissijaisesti luonnoksen kyläalueita on merkittävästi laajennettava ja muodostettava myös niihin perinteisiin kyliin, jotka yhteiskunna tekemien päätösten johdosta ovat yli 5 km:n etäisyy-dellä koulusta, esim. Kuruun, Haapaniemeen, Kuohenmaahan ja Saarikyliin.

Kiinteistökohtaisen rakennusoikeuden määrä vaihtelee merkittävästi mitoitusluokittain ja kohdis-tuu eri kiinteistöihin summittaisesti, mikä johtaa rakennusoikeuden vääristyneeseen jakautumi-seen, loukkaa keskeisesti maanomistajien keskinäistä tasavertaisuutta, on lainvastaista eikä kor-jaannu edes emätilatarkastelun ulottamisella ajankohtaan 1.1.1960. Lukuisilla tiloilla ei ole AT-1 – tai AT-2 –aluetta lainkaan tai sitä on hyvin vähän ja osalle maanomistajista kertyy rakennus-oikeutta huomattavasti vähemmän kuin tilan pinta-ala edellyttäisi verrattuna tilanteeseen, jossa rakennusoikeus jaetaan tilan kokonaispinta-alan mukaan. Kulttuuriympäristöltään arvokkailla alu-eilla ympäristöstä hyvää huolta pitäneitä maanomistajia rangaistaan rakennusoikeuden pienen-nyksellä sen sijaan, että heitä kannustettaisiin tukemaan sellaista toimintaa, jonka avulla säilyte-tään ja kehitetään kulttuuriympäristöä. Näin mitoitus on ristiriidassa myös kaavan tavoitteiden kanssa. Rakennusoikeuksien laskeminen tuottaa myös hallinnollisesti runsaasti turhaa työtä, tar-peettomia kunnallistaloudellisia kustannuksia ja merkittävän tulkintavirheiden riskin ollen näin epätarkoituksenmukainen ja hallinnon tarkoitussidonnaisuuden vastaisena oikeudellisesti lainvas-tainen. Koska kunta kasvaa voimakkaasti, ei VE1:n mukainen varovaisen kasvun skenaario ole sovellettavissa ja VE2:nkin mukainen näkemys voi olla aliarvioitu. Maanomistajien oikeudenmu-kaisen kohtelun takaamiseksi on kaikkien kiinteistöjen osalta sovellettava vain yhtä mitoitusluok-kaa ja rakennusoikeus tulee määritellä tilan kokonaispinta-alan mukaan. Sopivana luokituksena voidaan pitää VE2:n mitoitusluokkaa AT-1. Tämä mahdollistaa myös järkevästi toteutettavat suku-polvenvaihdokset. Rakennuspaikan koon minimimäärittelyä voidaan pitää kohtuullisena ja raken-tamista suositeltavimmille alueille ohjaavana. Hajarakentamisen lisääntyminen vähentää kunnan taajaman rakentamispaineita ja alentaa siten rakennuspaikkojen hintoja ja rakentamisen kustan-nuksia, mikä on kuntastrategian edellytysten mukaista ja tukee nuorten ja työikäisten osuuden kas-vamista väestörakenteessa.

Kaavassa on myönteisesti tarkistettu mahdollisuutta omarantaiseen ympärivuotiseen asutukseen. Loma-asuntojen muuttaminen ympärivuotiseksi tulee olla mahdollista kaikilla kunnan ranta-alueil-la maanomistajien tasapuolisen kohtelun takaamiseksi. Muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta kaava-alueen loma-asunnot sijaitsevat siten, että ne tukevat haja-asutusalueen asumisrakenteen oikeanlaista muodostumista eivätkä aiheuta yhdyskuntarakenteen hajautumista varsinkin, kun vain noin 1 % omistajista suunnittelee kyselyiden mukaan muuttavansa loma-asuntonsa vakituiseen käyttöön. Rakennuspaikan koon tulee olla vähintään 5000 m² tai rantaosayleiskaavan vähimmäis-koon mukainen ja rakennukset tulee sijoittaa rantaosayleiskaavan mukaisesti vähintään 30 m:n

etäisyydelle rantaviivasta. 50 m:n etäisyyttä ei tule soveltaa ainakaan jo olemassa oleviin vapaa-ajan asuntoihin, koska se johtaisi rakennusten purkamiseen tai merkittäviä kustannuksia aiheuttavaan siirtämiseen kauemmaksi rantaviivasta jopa paikkoihin, joissa maapohja ei sovellu hyvin rakentamiseen. Ympärivuotinen asunto voidaan velvoittaa liittymään keskitettyyn vesihuoltojärjestelmään vain, jos sellainen kulkee alle 500 m:n etäisyydellä. Kaavassa tulee tarkemmin määritellä, kuinka tuetaan maaseudun elinkeinorakenteen monipuolistumista, esim. suoramyyntiä tiloilta, maatilamatkailua myös ns. kuivalla maalla, energiantuotantoa tai etätyömahdollisuuksia. Myös maisemallisesti arvokkailla alueilla tulee olla mahdollista maa- ja metsätalouden ja sivuelinkeinon, mm. suoramyyntipisteiden, kehittäminen nykyaikaisiksi. Kevyen liikenteen reittiparannukset tulisi tehdä jo esitettyjen lisäksi vähintään Ponsantien, Sahalahdentien, Kaarina Maununtytären tien ja Vanhan Pälkäneentien varteen. Varsin runsaasti kevyen liikenteen käytössä olevalla Kaarina Maununtytären tiellä kevyen liikenteen väylä lisäisi olennaisesti liikenneturvallisuutta ja parantaisi pyöräilyn harrastus- ja harjoitusturvallisuutta. Kaavassa tulee myös esittää, miten yhteiskunnan käyttöön lunastettujen korkeajänniteverkostojen ympäristöllisesti vakavat sekä rakentamismahdollisuuksia ja rakennusten sijoitusmahdollisuuksia voimakkaasti supistavat rasitteet hyvitetään niille kiinteistöille, joiden alueita verkostot rasittavat.

Kaava-alueen lounaisosaan merkitty MU-alue on maakuntakaavaehdotuksen MU-aluemerkinnän mukainen eikä rajausta laadittaessa ole kiinnitetty huomiota yksittäisiin kiinteistönrajoihin. MU-merkinnällä osoitetaan alueet, jotka maa- ja metsätalouden harjoittamisen ohella soveltuvat sijainniltaan ja luontosuhteiltaan erityisen hyvin ulkoiluun. MU-alueiden avulla turvataan taajamien virkistysalueita laajemmat yhtenäiset ulkoiluun tarkoitetut aluekokonaisuudet samoin kuin laajemmat ekologiset yhteydet kasvavien taajamien liepeillä. Kaarinan polun ympäristö kunnan pohjoisosassa on lähinnä paikallisessa virkistyskäytössä, kun taas kunnan lounaisosa on seudullisesti merkittävämpi alue. Näin ollen MU-alueen rajausta kaaava-alueen lounaisosassa ei ole tarpeen muuttaa.

Ks. kylämäisen asumisen alueiden (AT-1 – ja AT-2 –alueet) sijoittamisperusteet yleisvästineestä s. 22. Kaavan jatkosuunnittelussa kylämäisen asumisen alueita ja niiden sijoittamisperusteita tarkistetaan ja tässä yhteydessä käsitellään myös mielipiteessä esitetyt näkökohdat nykyasutuksen nauhamaisuudesta ja palveluiden vähäisyydestä. Palveluiden läheisyydessä sijaitsevien AT-alueiden asemaa pyritään jatkosuunnittelussa korostamaan. Kaavoituksen lähtökohtana on se, että haja-asutusalueille ei tule uusia julkisia palveluita, mutta on olennaista tukea nykyisten kyläkoulujen säilymistä ohjaamalla haja-asutusta niiden läheisyyteen. Kyläkoulujen säilymisen epävarmuutta lisää tosin se, että kaavan toteutuminen perustuu täysin maanomistajien vapaaehtoisuuteen. Kunnan eri alueiden tasapuolisella kehittämisellä tarkoitetaan sitä, että samantyyppisiä alueita käsitellään kaavassa samoin perustein eikä rakentamista ohjata esimerkiksi vain toisen toimivan kyläkoulun ympäristöön. Perinteisesti asuinpaikat muodostuivat hyvien kulkuyhteyksien, tavallisimmin vesistöreittien, varteen. Tieliikenneyhteyksien kehittyessä kylien läpi kulkevat tiet alkoivat muovata asutuksen sijoittumista. Tieyhteydet ovat kuitenkin vain yksi huomioitava tekijä ohjattaessa haja-asutuksen sijoittumista. Täysin nauhamaiseen tienvarsiasiutukseen pyrkimiseen ei ole tarkoituksenmukaista mm. arvokkaiden maisemien ja kulttuuriympäristöjen säilyttämisen, liikenneturvallisuuden sekä kylien välissä sijaitsevien yhtenäisten metsäalueiden muodostamien ekologisten alueiden näkökulmasta. AT-alueet on arvioitu haja-asutukseen parhaiten soveltuviksi alueiksi, joille valtaosa hajarakentamisesta tulisi sijoittua kaavan tavoitteiden täyttämiseksi. Kuten mielipiteessä todetaan, sijoittuu näille alueille nykyisin huomattavasti tavoiteltua pienempi osuus hajarakentamisesta. Valtatie 9:n vartta ei pidetä soveliaana uudelle haja-asutukselle, koska alue ei vanhastaan ole asuttu, vaan luonnonolojen, metsätalouden ja virkistyskäytön kannalta tärkeä alue, valtatiestä aiheutuu merkittäviä meluhait-

toja ja valtatie perusparantamisen yhteydessä liittymien määrä vähenee. Mielipiteessä esitetyn rinnakkaisluokituksen ei arvioida tuovan lisähyötyä hajarakentamisen ohjaamiseen verrattuna kaavaluonnoksessa esitettyyn mitoitusluokitukseen.

Kaavan mitoitus on ohjeellinen ja se koskee vain asuinrakentamista. Eri mitoitusluokkien käyttäminen erityyppisillä alueilla on perusteltua kaavan tavoitteiden toteuttamiseksi, mm. arvokkaiden kulttuurimaisemien säilyttämiseksi. Maanomistajien tasapuolisella kohtelulla tarkoitetaan sitä, että samantyyppisillä alueilla maata omistavia kohdellaan kaavoituksessa yhdenvertaisesti. Ks. tarkemmin yleisvastine mitoituksesta s. 22. Kaavoitus ja rakentamiseen liittyvät lupamenettelyt ovat myös hallitusmuodon 6 §:n mukaisia menettelytapoja. Hajarakentamisen määrää ei kunnassa ole tarkoituksenmukaista suunnitelmallisesti kasvattaa eikä käyttää mielipiteessä esitettyä mitoitusta haja-asutukseen heikosti soveltuvilla alueilla, koska se mm. hajauttaisi voimakkaasti yhdyskuntarakennetta sekä lisäisi henkilöautoliikennettä ja kustannuksia kunnallisten palveluiden järjestämisessä. Vakituiseen asutukseen rannoilla liittyen ks. yleisvastine s. 23. Vakituisen asutuksen rajoittaminen ei vaaranna maanomistajien tasapuolista kohtelua. Kaikkien loma-asuntojen muuttaminen vakituiseen käyttöön hajauttaisi voimakkaasti kunnan yhdyskuntarakennetta. Kaavan jatkosuunnittelussa pyritään vielä tarkemmin arvioimaan todellisuudessa vakituiseksi muutettavien loma-asuntojen määrää. Oletettavasti se on kuitenkin Kangasalla suurempi kuin 1 % kaikista loma-asunnoista. Asuinrakennuksen 50 m:n etäisyys rantaviivasta on perusteltu silloin, kun vakituisen asunnon rakennusoikeus on huomattavasti suurempi kuin loma-asunnon. Keskitetyn vesihuollon järjestelmien rakentamisen edistämiseksi ja vesistöjen kuormittamisen vähentämiseksi edellytys keskitettyyn vesihuoltoon liittymisestä on perusteltu.

Kaavalla ohjataan maankäyttöä, kun taas elinkeinojen kehittäminen lähtee yrittäjistä itseltään. Maatilamatkailuun liittyvä rakentaminen edellyttää ranta-alueilla ranta-asemakaavaa ja muualla maankäytön yleissuunnitelmaa. Suurimittakaavaisempi energiantuotanto edellyttää yleensä ympäristölupaa ja toiminnalla on yleensä vaikutuksia ympäristöön, joten tällaisen toiminnan merkitseminen kaavaan on perusteltua. Suoramyynti ei edellytä ympäristölupaa, mutta toimintaa koskevat elintarvikesäännökset. Sellaisia liitännäiselinkeinoja, joilla ei ole vaikutuksia ympäröivään maankäyttöön, ei ole tarpeen erityisesti huomioidaan kaavaa laadittaessa. Elinkeinojen harjoittaminen on mahdollista myös maisemallisesti arvokkailla alueilla, mutta rakentaminen tulee sovittaa ympäröivään maisemaan. Ponsantielle ja Sahalahdentielle on kaavassa esitetty kevyen liikenteen väylät. Muita kevyen liikenteen yhteystarpeita tutkitaan vielä kaavan jatkosuunnittelussa. Fingrid Oyj toteaa lausunnossaan (s. 21), että olemassa olevia voimajohtoja varten on lunastettu kiinteistön käyttöoikeuden supistus johtoalueelle.

24.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjät esittävät joidenkin Kuruun, Savoon ja Haapaniemeen merkittyjen M-, MA- ja MA-2 -alueiden muuttamista AT-1 -alueiksi ja maatilan talouskeskuksen muuttamista maatalouden suuryksiköksi. Em. muutosehdotukset on merkitty mielipiteen liitteenä olevaan karttaan. Kaavan on tuettava kulttuurimaisemassa sijaitsevan tilan luontevaa rakentamista ja olemassa olevan kyläasutuksen kehitystä, ja kyläasutusalueista tulee muodostaa maaseutumaisen asutuksen säilymiseksi nykyistä suppeampia. Kulttuurimaiseman ylläpitoa ei tule sanktioida rakennusoikeuden määrää alentamalla ja tilan ranta-alueella sijaitsevat rakennuspaikat on haluttaessa voitava muuttaa vakituisiksi asunnoiksi. Maatilojen suurentuessa maatalousrakennusten sijoittelu tiluksilla tulee olla mahdollisimman vapaata esim. tiestön lähelle, jotta turvataan paras mahdollinen toimintaympäristö. Maaseutuelinkeinojen kehittämiseen liittyvät mm. maatilamatkailu, virkistysreitistöt, biokaasuenergian hyödyntäminen esim. lämmityksessä. Työvoiman tarve etenkin

karjatiloiilla kasvaa eikä nykytyöntekijöiden voida kuvitella asuvan ns. asuntolatyyppisesti, vaan tarvitaan omakotitalotasoa oleva asunto. Kaavan pitää mahdollistaa työntekijöiden asuntojen sekä vanhempien, isovanhempien, omien sisarusten, lasten ja lastenlasten talojen rakentaminen ilman, että se vähentää tilan muuta rakennusoikeutta. Maatalous on pitkäjänteistä, usein suvun yhteistä toimintaa, missä on varauduttava tulevaisuuden haasteisiin.

Kaavan jatkosuunnittelussa tarkennetaan kylämäisen asutuksen alueita ja niiden valintakriteereitä, ks. tarkemmin yleisvastine s. 22. Tässä yhteydessä tarkastellaan myös mahdollisuuksia sijoittaa AT-alueita Kuruun, Savoon ja Haapaniemeen. Mielipiteessä esitetyt alueet eivät kuitenkaan ole todennäköisiä alueita kylämäiselle asumiselle, koska niiden läheisyydessä ei ole palveluita, alueille ei ole rakennettu tai suunniteltu keskitettyä vesihuoltoa ja osalla alueista on kaavan laatimisen yhteydessä laaditussa maisemaselvityksessä todettu erityisiä maisemallisia arvoja. Mielipiteessä esitetty pohjoinen alue sijoittuu osin lainvoimaisen rantaosayleiskaavan alueelle eikä rantaosayleiskaavassa ole osoitettu alueelle rantarakennuspaikkoja. Kaavan tavoitteiden saavuttamiseksi on perusteltua rajoittaa uudisrakentamisen määrää alueilla, joilla on erityisiä maisemallisia ja/tai kulttuurihistoriallisia arvoja, kuten vanhojen kylätonttien ympäristössä sekä niitä ympäröivillä viljely- ja laidunalueilla. Kaavan jatkosuunnittelussa vakitukselle asumiselle soveltuvia ranta-alueita tarkistetaan ja tässä yhteydessä käsitellään myös mielipiteessä esitetty toive. Ks. tarkemmin yleisvastine vakituksesta asutuksesta rannoilla s. 23. Talouskeskuksen yhteyteen on mahdollista sijoittaa kotieläintalouden suuryksikön alue (ME). ME-alueen tarkempi sijainti sekä mahdollinen tuotannon ympäristövaikutusten alue riippuvat tuotantosuunnasta ja tuotannon laajuudesta. Maatilan talousrakennusten rakentaminen edellyttää rakennuslupaa ja tuotantorakennusten rakentaminen suunnittelutarveratkaisua. Maisemallisesti arvokkailla alueilla talous- ja tuotantorakennukset tulee sopeuttaa alueen arvokkaaseen maisemakuvaan. Kaavotusta ja rakentamista ohjaava maankäyttö- ja rakennuslaki ei tunne lähisukulaisten erityis-asemaa rakennusoikeuksia määriteltäessä. Kun työntekijöiden asuinrakennus sijoitetaan talouskeskuksen pihapiiriin, ei rakentamisella ole vaikutusta tilan muuhun asuinrakennusoikeuteen.

24.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjä esittää joidenkin Kuruun ja Savoon merkittyjen M-, MA- ja MA-2 –alueiden muuttamista AT-1 –alueiksi ja muutoksia MU-alueen merkintään heidän toisessa mielipiteessään esittämällä tavalla. Muutosehdotukset on merkitty mielipiteen liitteenä olevaan karttaan. Kulttuurimaiseman ylläpitoa ei tule sanktoida rakennusoikeuden määrää alentamalla ja tilan ranta-alueella sijaitsevat rakennuspaikat on haluttaessa voitava muuttaa vakituksiksi asunnoiksi.

Kaavan jatkosuunnittelussa tarkennetaan kylämäisen asumisen alueita ja niiden valintakriteereitä, ks. tarkemmin yleisvastine s. 22. Tässä yhteydessä tarkastellaan myös mahdollisuuksia sijoittaa AT-alueita Kuruun, Savoon ja Haapaniemeen. Mielipiteessä esitetyt alueet eivät kuitenkaan ole todennäköisiä alueita kylämäiselle asumiselle, koska niiden läheisyydessä ei ole palveluita, alueille ei ole rakennettu tai suunniteltu keskitettyä vesihuoltoa ja osalla alueista on kaavan laatimisen yhteydessä laaditussa maisemaselvityksessä todettu erityisiä maisemallisia arvoja. Pohjoinen alue sijoittuu osin lainvoimaisen rantaosayleiskaavan alueelle eikä rantaosayleiskaavassa ole osoitettu alueelle rantarakennuspaikkoja. Näin ollen MA- ja MA-2 –alueiden merkintöjä ei ole tarpeen muuttaa. Kaava-alueen lounaisosaan merkitty MU-alue on maakuntakaavaehdotuksen MU-aluemerkinnän mukainen eikä rajausta laadittaessa ole kiinnitetty huomiota yksittäisiin kiinteistönrajoihin. Merkinällä osoitetaan alueet, jotka maa- ja metsätalouden harjoittamisen ohella soveltuvat sijain-

niltaan ja luontosuhteiltaan erityisen hyvin ulkoiluun. MU-alueiden avulla turvataan taajamien virkistysalueita laajemmat yhtenäiset ulkoiluun tarkoitetut aluekokonaisuudet samoin kuin laajemmat ekologiset yhteydet kasvavien taajamien liepeillä. MU-alueen rajausta ei ole tarpeen muuttaa. Kaavan tavoitteiden täyttymiseksi on perusteltua rajoittaa uudisrakentamisen määrää alueilla, joilla on erityisiä maisemallisia ja/tai kulttuurihistoriallisia arvoja, kuten vanhojen kylätonttien ympäristössä sekä niitä ympäröivillä viljely- ja laidunalueilla. Kaavan jatkosuunnittelussa vakitukselle asumiselle soveltuvia ranta-alueita tarkistetaan ja tässä yhteydessä käsitellään myös mielipiteessä esitetty toive. Ks. tarkemmin yleisvastine vakitukselta asutuksesta rannoilla s. 23.

24.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjä esittää muutoksia MU-alueen merkintään heidän toisessa mielipiteessään esittämällään tavalla. Muutosehdotus on merkitty mielipiteen liitteenä olevaan karttaan.

Kaava-alueen lounaisosaan merkitty MU-alue on maakuntakaavaehdotuksen MU-aluemerkinnän mukainen eikä rajausta laadittaessa ole kiinnitetty huomiota yksittäisiin kiinteistönrajoihin. Merkinnällä osoitetaan alueet, jotka maa- ja metsätalouden harjoittamisen ohella soveltuvat sijainniltaan ja luontosuhteiltaan erityisen hyvin ulkoiluun. MU-alueiden avulla turvataan taajamien virkistysalueita laajemmat yhtenäiset ulkoiluun tarkoitetut aluekokonaisuudet samoin kuin laajemmat ekologiset yhteydet kasvavien taajamien liepeillä. MU-alueen rajausta ei ole tarpeen muuttaa.

24.10.2006 saapuneen mielipiteen mukaan kaava ei Haapaniemessä kohtelee maanomistajia tasapuolisesti rakennusoikeuksien suhteen. MA-2 – ja MA-merkinnät Kaarina Maununtytären tien eteläpuolella sulkevat pois olemassa olevat luontaiset rakennuspaikat. Arvostan kaavoittajan näkemystä maiseman säilyttämisestä, mutta hallittu maisemaan sopiva rakentaminen tulisi sallia, jos merkintöjä ei voida siirtää lähemmäksi Kaarina Maununtytären tietä.

Maanomistajien tasapuolisella kohtelulla tarkoitetaan kaavassa sitä, että samantyyppisillä alueilla maata omistavat maanomistajat ovat keskenään tasavertaisessa asemassa. MA- ja MA-2 –alueillakaan ei uudisrakentamista lähtökohtaisesti kielletä ja uudisrakennuspaikat tulee sovittaa erityisen hyvin kunkin maisemakokonaisuuden ominaispiirteisiin. Entiset rakennuspaikat sopivat yleensä hyvin uudisrakentamiseen.

20.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjä kirjoittaa, että Kuohenmaan osayleiskaavaan v. 1981 on merkitty suositeltavia rakentamisalueita, jotka maaseutualueiden osayleiskaavaluonnoksessa sijoittuvat pääosin M-2-, MA-2 – ja M-3-alueille. Uuden kaavan korvatesa vanhan tämä asia muuttuu oleellisesti. Vanhan kaavan aikana on joissain tapauksissa tavanomaisesta metsämaasta maksettu tonttimaan hintaa.

Kuohenmaan osayleiskaava on aikoinaan laadittu oikeusvaikutuksettomana eli se on ollut lähinnä strateginen linjaus alueen kehittämisestä. Maaseutualueiden osayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena eli yleiskaava on otettava huomioon muussa suunnittelussa, viranomaistoiminnassa sekä rakennus- ja toimenpidelupamenettelyssä.

Tiihalan vesiosuuskunta (saap. 24.10.2006) esittää kaavaan seuraavia muutoksia: Rakennuspaikan vähimmäiskoon tulisi myös MA-2 –alueella olla 3000 m² silloin, kun alueella on järjestetty vesihuoltoverkosto. Näin tonttikooalla ei rajata/poisteta maan muuta käyttöä varsinkin, kun tontin tuleva omistaja haluaa pienemmän tontin. Myös vesihuoltoverkoston piirissä olevien MA-2 –alueiden rakennustehokkuuden tulisi olla esitettyä suurempi ja taulukon VE-2 –arvoja voisi kasvat-
taa. Vesiosuuskunta suosittelee kylällä rakentamista ensisijaisesti vesiosuuskunnan toimialueelle.

*Rakennuspaikan kokoon liittyen ks. yleisvastine s. 23. Kaavoitus ei keskitetyn vesihuollon järjestämisestä huolimatta pidä tarpeellisenä maiseman ja maatalouden harjoittamisen kan-
nalta merkittävien MA-2 –alueiden mitoituksen suurentamista, jotta saavutetaan kaavan ta-
voitteet kulttuurimaisemaltaan tärkeiden alueiden säilyttämisen ja maaseudun elinkeinojen
tukemisen osalta.*

24.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjän mielestä Tiihalan AT-2 –alueen rajausta tulisi muut-
taa hieman kahdesta kohtaa tilan Saukko 1:44 kohdalla. M-alueen rajaviiva tulisi siirtää lähem-
mäksi todellista metsän ja pellon rajaa tilalla 15:35. Toivolan tilan (2:5) rakennuksia koskeva kor-
jauksia rajoittava merkintä tulisi poistaa. Lisäksi hän huomauttaa, että Saukon tila ei saanut yhtään
rakennusoikeutta lintuvesien osayleiskaavassa. Mielipiteen liitteenä on kaavakartta muutosehdo-
tuksineen ja kartat tilojen 1:44, 2:35, 5:24, 1:14, 2:5 ja 15:35 sijainnista.

*Kaavan jatkosuunnittelussa tarkistetaan AT-alueita ja niiden valintakriteerejä, ks. tarkem-
min yleisvastine s. 22. Tiihalan AT-2 –alueen rajausta voidaan hieman tarkistaa Saukon ti-
lan osalta. MA-2 –merkinnällä on osoitettu maisemallisesti merkittävät peltoalueet. Merkin-
tää sisältää peltujen lisäksi mm. metsäsaarekkeet ja peltujen reunusmetsät, joiden rakentami-
nen ”näky” maisemassa. Täten MA-2 –alueen ja M-alueen rajaa ei ole tarpeen siirtää to-
delliseen pellon ja metsän rajaan. Se, sijoittuuko mahdollinen uudisrakentaminen MA-2 –
alueelle vai M-alueelle, ratkaistaan kunkin rakennushankkeen kohdalla erikseen. Toivolan
tilalla on vastikään tehty rakennusinventointi ja kohde tulee kuulumaan rakennuskulttuuri-
kohteiden arvoluokkaan 1. Rakennuskulttuurikohteita koskevaa määräystä ja mahdollisia
toimenpiderajoituksia tarkennetaan kaavaehdotusta laadittaessa. Saukon tilan lintuvesien
osayleiskaavan alueelle sijoittuvia alueita voidaan huomioida mitoituksessa.*

30.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjät ja 31.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjä ilmoit-
tavat harjoittavansa marjanviljelyä Tiihalassa Karpin ja Mänkin tiloilla. Yksi toiminnan menestys-
tekijä on avoin ja rauhallinen maalaismaisema. Viljelyalueiden sijainti etäällä taaja-asutuksesta
sekä liikenteen hälystä ja päästöistä luo mielikuvaa puhtaasta luonnosta. He kokevat laajan AT-2 –
alueen mahdollistaman mittavan uudisrakentamisen uhkaavan maaseudun rauhaa ja yritystoimin-
taa peruuttamattomalla tavalla. He toivovat, että uudisrakentamisen määrä pidetään Tiihalassa
kohtuullisena, rakentamisessa säilytetään riittävä etäisyys puutarhatuotantoa harjoittaviin tiloihin
ja AT-2 –alueiden rajauksia pienennetään peltoaukeiden osalta avoimen maiseman turvaamiseksi.

*Kaavan jatkosuunnittelussa Tiihalan AT-2 –alueen kokoa ja sijaintia tarkennetaan, huomi-
oidaan puutarhatuotannon vaatimukset ja mahdolliset vaikutukset ympäristöön sekä pyri-
tään osoittamaan rakennuspaikat elinkeinonharjoittamisen tai maiseman kannalta tär-
keiden peltujen ulkopuolelle. Ks. myös yleisvastine kylämäisen asumisen alueista s. 22.*

31.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjä ehdottaa uudisrakentamisen sijoittamista niin, ettei olemassa olevan asutuksen elinympäristöä pilata esim. lähelle rakennetulla, tiheällä uudisrakennusalueella. Uudisasutuksen tulee olla korkeatasoista ja viihtyisää. Tierasituksen maa-alueen menetyksenä ja liikennehaittoina tulee kohdentua niille maanomistajille, jotka saavat kaavoitushyötyä. Mm. em. syistä, yhdyskuntataloudellisista syistä sekä yksityistien tiekustannusten minimoimiseksi rakentamisen tulee suuntautua Niemistentien ja Vietäväntien välimaastossa olevien Karjatanhuan tien, Purolehdonpolun ja Peltomaantien varsille, jolloin uuteen tiestöön ei turhaan käytetä maata ja rakentaminen tulee aloittaa teiden alkupäistä, ettei uutta infrastruktuuria tarvita heti. Asutuksen ja haitallisia ympäristövaikutuksia aiheuttavan elinkeinotoiminnan, Tiihalassa suuren kaupapuutarhan, väliin on jätettävä suojavyöhyke. Nykyaikainen puutarhatalous on ympärivuotista ja –vuorokautista teollisuutta ja mm. raskas liikenne, kompostointilaitos ja valot aiheuttavat vaikutuksia ympäristöön. Haitat ulottuvat mm. Katajakallion ja Puolamäen talouskeskuksiin. Lisäksi taajemmankin asutuksen keskelle pitää jäädä virkistysreittiyhteys, esim. polkuyhteys Karjatanhualta Orkooseen, Mullastenvuoreen ja Hyrsylän metsiin. Ylipainoistuvalla väestöllä pitää turvata hyvät lenkkimahdollisuudet.

Kaavan jatkosuunnittelussa Tiihalassa AT-2 –alueen kokoa ja sijaintia tarkennetaan huomioiden mm. kaupallisen puutarhatuotannon mahdolliset ympäristövaikutukset. AT-alueelle asetetaan myös tehokkuusluku tai kiinteistökohtainen rakennuspaikkojen enimmäismäärä, jotta alue säilyy riittävän väljänä. Ks. lisäksi yleisvastine kylämäisen asumisen alueista s. 22. Rakentamisen laatua ohjaavat kaavan lisäksi kunnan rakennusjärjestys sekä maankäyttö- ja rakennuslaki. Haja-asutusalueella rakentaja itse vastaa ns. tonttien rakentamiskustannuksista. Tieyhteydestä sovitaan yleensä määräalan myynnin yhteydessä eikä tieyhteyttä voi etukäteen sopimatta osoittaa toisen maalle. Tieyhteyden vuoksi menetetyistä maasta voi vaatia korvausta. Tiihalassa pääosa uudisrakentamisesta pyritään ohjaamaan kirjoittajan mainitsemaalle alueelle. Kaavan jatkosuunnittelussa tutkitaan myös virkistysreittiyhteyttä Vietäväntien ja Niemistentien välillä.

31.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjät pitävät osayleiskaavaa kokonaisuudessaan hyvänä ja toivovat, että aluetarkastelussa ja tilakohtaisessa tarkastelussa kaavassa esitetyt asiat otetaan huomioon järkevästi joutaen. Maanomistajille, joilla on maata MA-2 –alueella 2-5 ha:a tai esim. 18 ha:a ja yksi rakennuspaikka jo käytettynä, tulisi sallia harkinnanvarainen rakennuspaikka, mikäli maisemalliset arvot huomioiden voidaan vielä löytää rakennuspaikka. Tiihalassa on heidän mukaansa joitakin tällaisia maanomistajia. Rakentamisen painopistettä voisi kokonaisuudessaan siirtää hiukan MA-2 –alueille.

Maaseutualueiden osayleiskaava on nimenomaan yleispiirteinen haja-asutusalueen maankäytön suunnitelma, joka toimii ohjeena kunkin rakennushankkeen yhteydessä tehtävälle tarkemmalle suunnittelulle. Maisemallisesti merkittävien peltoalueiden (MA-2) mitoitusta ei ole tarpeen nostaa, jotta erityisiä maisemallisia ja/tai kulttuurihistoriallisia arvoja omaavien alueiden erityispiirteitä ei menetetä. Nämä alueet ovat yleensä merkityksellisiä myös maaseudun elinkeinonharjoittamisen kannalta. Jokainen uudisrakennushanke käsitellään suunnittelutarveratkaisuna, joka menettelytapana on oikeudellista harkintaa.

31.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjä esittää seuraavia rakennuskohteita inventoitaviksi: Mutan mökki Vietävän Kotipelto-tilalla, tähtitorni Hinkan tilalla, kolmiotorni Mullastenvuorella, Häkärän vanhan kasvihuoneen perustukset Vietävällä, Levon (Häkärän) vanha kellari Vietävällä ja kentän pallokoppi koulun tontilla. Myös muita historiallisen ajan rakennusraunioita ja raunioituvia

rakennuksia olisi inventoitava tai ainakin merkittävä niitä kyläsuunnitelmaa laadittaessa karttaan. Seuraavat luontokohteet olisi inventoitava ainakin, jos niiden lähettyville suunnitellaan rakentamista: Vietävän Purolehdonpolun alue puron kohdalta ja Häkärän suo Vietävällä. Lisäksi hän epäilee potkukelkalla liikkumisen vaikeutuvan ainakin Vietäväntiellä, koska uudisasukkaat ovat herkemmin vaatimassa tien hiekoittamista.

Kulttuuriympäristöohjelman laatimisen yhteydessä on selvitetty jo inventoidut ja osayleiskaavoituksen yhteydessä inventoitavat rakennuskulttuurikohteet. Inventoitavat kohteet on valittu yhtenäisin kriteerein siten, että niillä voi olla erityistä rakennushistoriallista, kulttuurihistoriallista tai maisemallista merkitystä. Tämän lisäksi esimerkiksi kylätoimikunta voi myös merkitä muistiin kylän historiaa ja pyrkiä säilyttämään arvokkaina pitämiään kohteita. Kaavoitus ei pidä mielipiteessä esitettyjen kohteiden inventointia tässä yhteydessä tarpeellisenä. Historiallisen ajan muinaisjäännoksista tehdään vielä tarkentava selvitys ennen kaavaehdotuksen valmistumista. Kyläsuunnitelmalla tarkoitetaan kylän asukkaiden laatimaa yleispiirteistä suunnitelmaa kylän kehittämisen tavoitteista sekä niistä toimenpiteistä, joita he ovat valmiita tekemään tavoitteiden toteutumiseksi. Mielipiteessä mainituille luontokohteille tehdään maastokäynti, jonka yhteydessä harkitaan kohteiden merkitsemistä kaavaan. Tiekunta päättää yksityistien hoitamisesta, mm. hiekoituksesta.

31.10.2006 saapuneen mielipiteen lähettäjä toteaa, että Tiihalalan ollaan kaavoittamassa huomattavaa lisäasutusta, jolloin alueen maaseutuelinkeinot saattavat lisääntyä, kyläläisten palveluiden tarve kasvaa ja liikenteen määrä kylässä ja kylään kasvaa. Kaava-alueen ulkopuolella kunnan omistamalla ns. koulun tontilla sijaitsee kylän urheilukenttä, josta pienellä panostuksella esim. kunnan taholta voi saada keskeisen, toimivan virkistysalueen lasten leikeille ja pallopeleille. Hän toivoo alueen vähintäänkin säilyvän yhteisessä virkistyskäytössä. Vilkastuva liikenne Tiihalantiella on ongelma kyläläisille. Kevyelle liikenteelle ei ole omaa väylää tai edes pengertä ja sen liikenneturvallisuus on heikko, ja ajonopeudet ovat suuret. Liikenneturvallisuus tulee huomioida kaavoituksessa, jotta kaava ei entisestään pahenna alueen liikenneturvallisuusongelmia. Liikenneturvallisuutta voi parantaa rakentamalla kevyelle liikenteelle oman väylän tai muuten tiestä osoitetun alueen, rakentamalla hidasteita, rajoittamalla läpikulkuliikennettä ja alentamalla Tiihalantien nopeusrajoitusta.

Ns. koulun tontti sijaitsee lainvoimaisen lintuvesien osayleiskaavan MA-alueella eikä yleiskaava asettane esteitä tontin virkistyskäytön kehittämiseksi. Mahdollisia kunnan tai muiden tahojen rahoitusmahdollisuuksia täytyy tiedustella kunnan muilta sektoreilta. Koska kyseessä on haja-asutusalue, perustuu maaseutualueiden osayleiskaavan toteutuminen täysin maanomistajien halukkuuteen myydä rakennuspaikkoja. Tiihalantie on valtion omistama yleinen tie, joten Tiehallinto on ensisijainen vastuullinen taho parantamaan tarvittaessa kevyen liikenteen liikenneturvallisuutta. Maaseutualueiden osayleiskaavan mukaisen rakentamisen ei arvioida lisäävän henkilöautoliikennettä Tiihalantiella merkittävästi. Kunta on viime aikoina panostanut liikenneturvallisuuden parantamiseen koulujen läheisyydessä.

Nimetön kirjoittaja (saap. 1.11.2006) on sitä mieltä, että rakennettaessa Tiihalalaan on otettava huomioon uusien rakennusten sulautuvuus vanhaan kylä- ja kulttuuriympäristöön, ettei kävisi kuten Sorolan arvokkaassa maisemassa, joka pilattiin ympäristöön sopeutumattomilla uudisrakennuksilla. Oheisen karttaliitteen mukaiset kivi-, kallio- ja metsäsaarekkeet Vietäväntien varrella tulee säilyttää rakentamattomina. Purolehdonpolun ympäristö tulee säilyttää arvokkaan lehtokas-

villisuuden takia. Nikulan, Häkärän ja Toivolan maisemalliset arvokkaat rakennukset ympäristöineen tulee suojella.

Erityisiä maisemallisia ja/tai kulttuurihistoriallisia arvoja omaavilla alueilla, kuten Tiihalan keskeisimmillä peltoaukeilla, uudisrakentaminen tulee sopeuttaa alueen maisemakuvaan. Metsäsaarekkeiden kaltaiset pienet, mutta maisemakuvan kannalta merkittävät kohteet on selvitetty riittävällä tarkkuudella jo kulttuuriympäristöohjelmaa laadittaessa. Nämä kohteet pyritään säilyttämään rakentamattomina. Purolehdonpolulle tehdään maastokäynti, jonka yhteydessä harkitaan kohteen merkitsemistä kaavaan. Häkärän ja Toivolan tiloilla on vastikään tehty rakennusinventointi ja molemmat kohteet kuulunevat rakennuskulttuurin arvoluokkaan 1. Kohteita koskevaa määräystä mahdollisine toimenpiderajoituksineen tarkennetaan kaavaehdotusta laadittaessa. Nikulaa ei tässä yhteydessä ole inventoitu, koska sen ei ole katsottu kuuluvan arvokkaimpiin rakennuskulttuurikohteisiin.

Kaavan jatkosuunnittelu ja aikataulu

Kevään 2007 aikana jatketaan kaavaluonnoksen kehittämistä kaavaehdotukseksi tekemällä palauteraporttiin kirjatut sekä ympäristölautakunnan ja kunnanhallituksen kaavaan esittämät muutokset ja tarkennukset. Keväällä 2007 laaditaan kaava-alueelta myös täydentävä arkeologinen selvitys. Kaavan yhteistyöryhmään kuuluvien kunnan hallintokuntien, järjestöjen ja kylätoimikuntien edustajille järjestetään kevättalvella keskustelutilaisuus, jossa esitellään laadittavaa kaavaehdotusta ja keskustellaan kaavaluonnokseen tehdyistä muutoksista. Kaavaehdotus viedään hyväksyttäväksi ympäristölautakuntaan ja kunnanhallitukseen, jonka jälkeen se asetetaan nähtäville. Nähtävilläolon yhteydessä on mahdollisuus jättää muistutuksia.

Vuosi	Kk	Työn osa: Raportti, selvitys, neuvottelu tms.	Pvm	Tekijä tai osallistujat
1999	05	Asukaskysely		Suunnittelukeskus Oy
	06-08	Rakennettu kulttuuriympäristö -selvitys		P. Eklund
	11	Kulttuuriympäristöohjelman käynnistäminen		E. Eitsi, P. Tiusanen
2000	06	Haja-asutuksen vaikutukset -selvitys	6.6.2000	Suunnittelukeskus Oy
	01-12	Kulttuuriympäristöohjelman kyläkokouksia		Kylätoimikunnat
2001	01	Viranomaisneuvottelu	31.1.2001	Kangasalan kunta, Maakuntamuseo, Tiehallinto, Pirkanmaan ympäristökeskus
	03	Osayleiskaavatyön aloitus		
		Oyk ja maatalous: alustava neuvottelu	27.3.2001	Maataloussihteeri
	04	RAPORTTI 1. Ohjelmointi		
2002	04	RAPORTTI 2. Tavoitteet	16.4.2002 29.4.2002	Ympäristölautakunta Kunnanhallitus
2004	09	Kangasalan maaseutualueiden kulttuuriympäristöohjelma		E. Eitsi, P. Tiusanen
	09-12	Rakennesuunnitelman laatiminen		Kaavoitus (JJ-P)
2005	07-10	Rakennesuunnitelman laatiminen ja perusselvitysten ja lähtötietojen kokoaminen		Kaavoitus (JJ-P)
	10	Yhteistyöryhmän keskustelutilaisuus: rakennesuunnitelman esittely	13.10.2005	Kangasalan kunta, järjestöt, kylätoimikunnat
2006	01	RAPORTTI 3. Lähtötietoja ja selvityksiä		Kaavoitus (JJ-P)

MAASEUTUALUEIDEN OSAYLEISKAAVA

RAPORTTI 6. 1. PALAUTE

	01	RAPORTTI 4. Rakennesuunnitelma	24.1.2006 6.2.2006	Ympäristölautakunta Kunnanhallitus
	02	Neuvottelu rakennesuunnitelman linjauksista ja rakennesuunnitelman jatkotyöstä kaavaksi	8.2.2006	Pirkanmaan ympäristökeskus, kaavoitus
	02-08	Kaavaluonnoksen ja vaihtoehtojen laatiminen, vaikutusten arviointi		Kaavoitus (JJ-P)
	02-	<i>Rakennusinventoinnit</i>		<i>P. Tiusanen</i>
	05	Neuvottelu haja-asutusalueiden osayleiskaavoittamisesta	3.5.2006	Kaavoitus, Ylöjärven kaupunki: S. Reiskanen, S. Sampela, M. Jääskeläinen
		Neuvottelu liito-oravaselvityksistä ja luontoselvitysten jatkamisen tarpeesta.	10.5.2006	M. Nuottajärvi Suunnittelukeskus Oy
	06	Neuvottelu kaavamerkinnöistä ja määräyksistä koskien eläintuotantoa, ympärivuotista asutusta rannoilla ja yleispiirteisen yleiskaavan mitoittamista	15.6.2006	Kaavoitus, M. Ilkka, Pirkanmaan ympäristökeskus: L. Strandén ja S. Ingelin
		Neuvottelu vesihuoltomerkinnöistä, katsaus osuuskuntien tilanteeseen ja verkostojen kapasiteetteihin.	19.6.2006	JJ-P, SN
	08	Luontokohteiden lisäinventointi valmis.	8.8.2006	M. Nuottajärvi, Suunnittelukeskus Oy
	08	Neuvottelu haja-asutuksen kunnallistaloudellisista vaikutuksista	17.8.2006	JJ-P, AL
	08	RAPORTTI 5. Luonnos	29.8.2006 4.9.2006	Ympäristölautakunta Kunnanhallitus
	09	Valmisteluaineisto nähtävillä - mielipiteet ja kommentit	25.9.- 24.10.2006	
	09	Yleisötilaisuudet: osayleiskaavaluonnoksen esittely	26.9.2006 Kautiala, 28.9.2006 Raikku, 3.10.2006 Lihassala, 5.10.2006 Kuohenmaa	Kaavoitus (ML, JJ-P), kylätoimikunnat
2007	01	Neuvottelu Pirkanmaan maakuntamuseossa arkeologisista lisäinventoinneista	5.1.2007	ML, JJ-P, U. Lähdesmäki
	01	Suunnitteluryhmän neuvottelu kaavaluonnoksen palautteesta	30.1.2007	ML, JJ-P, MI, A-MH, RK
	02	RAPORTTI 6. Ensimmäinen palaute	20.2.2007	Ympäristölautakunta Kunnanhallitus
	04	<i>Yhteistyöryhmän keskustelutilaisuus: Kaavaluonnoksen kehittäminen kaavaehdotukseksi</i>		
	05	<i>RAPORTTI 7. Ehdotus</i>		<i>Ympäristölautakunta Kunnanhallitus</i>
		<i>Osayleiskaavaehdotus nähtävillä - lausunnot ja muistutukset</i>		
	09	<i>RAPORTTI 8. Toinen palaute</i>		<i>Ympäristölautakunta Kunnanhallitus</i>
	09	<i>RAPORTTI 9. Osayleiskaavaselostus Osayleiskaavan hyväksyminen</i>		<i>Ympäristölautakunta Kunnanhallitus Kunnanvaltuusto</i>

Liite 1. Luettelo viranomaisista ja järjestöistä, joilta pyydettiin lausuntoa kaavaluonnoksesta:

MTK-Pirkanmaa

Kangasalan Maataloustuottajat

Kangasalan Metsänhoitoyhdistys

Metsäkeskus Pirkanmaa

Kangasalan Yrittäjät

Kangasala-Seura ry.

Kangasalan Luonto ry.

Kangasalan Latu ry.

Kangasalan Retkeilijät ry.

Kangasalan nuorisovaltuusto

Kylätoimikunnat

Iharinkosken Kyläyhdistys ry.

Kuohenmaan kylätoimikunta

Lihasulan ja Palon Kylät ry.

Liuksialan seudun kylätoimikunta

Majaalahden kylätoimikunta

Ohtolan-Haapaniemen kylätoimikunta

Raikun seudun kyläyhdistys ry.

Raudanmaan kylätoimikunta

Saarikylien-Vehoniemen kylätoimikunta

Tiihalan kylätoimikunta

Kunnan hallintokunnat:

Maataloushallintopalvelut

Kuntasuunnittelu

Elinkeinot

Opetus ja kasvatus

Kautialan koulu

Raikun koulu

Huutijärven koulu

Havisevan koulu

Liuksialan koulu

Vapaa-aika

Sosiaalipalvelut

Yhdyskuntatekniikka

Tilapalvelu

Kangasalan Vesi

Tampereen aluepelastuslaitos

Ympäristöterveydenhuolto

Yhdyskuntatekniikka:

Elisa Oyj

Fingrid

Vattenfall

TeliaSonera Finland Oyj

Viranomaiset:

Tiehallinto

Pirkanmaan liitto

Pirkanmaan ympäristökeskus

Pirkanmaan maakuntamuseo

Museovirasto

Naapurikunnat:

Tampereen kaupunki

Oriveden kaupunki

Kuhmalahden kunta

Luopioisten kunta

Pälkäneen kunta

Valkeakosken kaupunki

Lempäälän kunta